

Наша Ніва

ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Фонд выдання газеты «Наша Ніва». Выходзіць штотыднёва, у пятніцы

Аляксандар Мілінкевіч:

Пошліны на ўвоз аўтамабіляў варта адмяніць

КАЛЕНКА РЭДАКТАРА
Чаму Адзіны
мае шанцы перамагчы

Лідэры апазыцыі шматкроць заяўлялі, што галоўная задача — «вывесьці людзей на вуліцы». Каштуніца і Юшчанка такога не казалі. Яны наставілі калесаў папярод кані і лічылі галоўным перамогу на выбарах. Калі дапаўніліся даць людзям ім'я, спрадвешчайшую за Лукашэнкаму, і праграму, прывіненайшую за Лукашэнкаму, выбары ў разе патрэбы самі выйдзіць на вуліцы. Калі папулярызасяць Мілінкевіча перавысьці. Лукашэнкаму, абраніць перамогу стане справай тэхнікі.

Тонкасьць беларускай сітуацыі ў тым, што сістэма паляпшыць нават раней, чым рэйтынг Мілінкевіча дасягне ўмоўнага 51%. Варты яму проста перавысьцінейкі пункт кіпенінья — цягкая сказаць, колькі гэта ў беларускіх умовах, 20, 30 і 40 працэнтаў, — як рэжым пачне сілацца з сэрдзінай. Гэтым мы розніміся ад Украіны, што ўсё ж была демакратычнай. Аўтарытартына сістэмы нестабільная па вызначэнні. Султанат жа ўтогуле не прадугледжвае алгэранатыўны і группуецца на падтрыманні легенды аб лідеру нацыі з абсалютнай падтрымкай. Легенда рушыцца — і султан съследам за ёй.

У гэтым выпадку не канечне да ўлады адразу прыйдзут Дэмакратычныя сілы. Але трансфармация рэжыму стане непазыўжено.

Мілінкевіч — вялізная ўдача апазыцыі. Выбар спыніўся на лідэра разумным, разлісточным і ахвярным адначасов. Гэта кампенсуюць ўсе яго магчымыя слабіны.

Самаахвярнасць супэрважнае за ўмовах, калі апазыцыя ня мае ні гарантый, ні імунітэту. «Зыншчынны — фізычнае штойкае іншае — адзінага кандыдата можа ў выніку зрабіцца адным з самых матутных мабілізацыйных фактараў», — заявіў Мілінкевіч (старонка 4). Так, у Аляксандра Другога ёсць і ѹдзіны стрыжань, і навіна.

Але ці зможа Мілінкевіч дасягнуць гэтага пераломнага рэйтынгу, калі ніяма рвалюцыйнай сітуацыі?

Што ёсць адзіны кандыдат набірае проста за кошт тых, хто на першыць «шклоўскага самародка». Неніта янич — з галасу патрэтаў. Трохі — між землякоў. Нептакі ў яго адтрымлююць кандыдаты-расколінкі. Для крэтычнае масы патрэбная яркая, усяймай і разлісточная сацыяльна-еканамічнае праграма — вобраз іншае Беларусі, якую мы можам пабудаваць. Ці створыць?

Працяг на старонцы 2.

На апошнім тыдні ў СМІ шмат гаварылася аб новых мерах па рэгуляванні імпарту патрэманых аўтамабіляў. Гэта выклікала чарговы ажыялтаж на рынку. «НН» пашкавілася ў новага лідэра апазыцыі, як ён ставіцца да пастановы Лукашэнкі аб новых правілах ўвозу аўтамабіляў у Беларусь? Вось што ён адказаў:

— Лічу, што Лукашэнка зьбіраеца падмязыць пад сябе чарговую галіну, і гэта пастанова — чарговы крок да зыншчэння прыватнага бізнесу. Чалавек вольны распараўдзіцца сам сваім бізнесам. Што датычыць пошліну, то паколькі Беларусь сваіх легкавікоў не вырабляе, варта іх злыквідаваць, а не

A. Мілінкевіч (зьлева) у сераду правёў першое паседжанне Палітычнай рады пры адзінам кандыдату.

абараніць чысцьці інтарэсы, напрыклад, Расеі. Перавозыкам аўтамабілю я б сказаў: «Хлопцы, пакуль мы самі не справімся, нічога на будзе».

Працяг тэмы — старонка 3.

210 тысяч Мілінкевічаў

Лавіна цікаўасці да Мілінкевіча: у аўтара пошукаўкі google.com даваў 30 800 спасылак на «Мілінкевіч» і 179 000 на «Мілінкевіч», прычым іх колынка расце лавінападобна. Яшчэ ѿ суботу беларускі спасылак было толькі 24 100. Да парыўнання: на праўдзівіцу «Лібедзько» маецца толькі 12 300 спасылак, на «Лібедзько» — 129 000. Але да Лукашэнкі яшчэ далёка: 99 500 на «Лукашэнка» і 2 мільёны 650 тысяч на «общашчынаням». Дарачы, на «Лукашэнко» першым высоковажа афіцыйны сайт презыдэнта, а другім — рассурс «Уесьс Лукашэнка» ў майонках і гуказапісах».

Маўчаныне «БелГазеты»

Красамоўнае маўчаныне лукашэнкаўскіх і прарасейскіх СМІ. «БелГазета» згадала новага лідэра апазыцыі толькі аднойчы, акцэнтуючы, што ягонае абараныне выклікала незадавальненне сбяроў АГП. «Беларусь сегодня» за тыднень не ўпамінае этага праўдзівіча ні разу. Лукашэнкаўцы спадзяюцца, што інфармацийная блякада запаволіць рост рэйтингу А. Мілінкевіча.

«Зыншчынныне — фізычнае ці нейкае іншае — адзінага кандыдата можа ў выніку зрабіцца адным з самых магутных мабілізацыйных фактараў» — старонка 4.

У НУМАРЫ

Таямніцы Сыса
Піша Алеся Бяляцкі.
Старонка 12.

Зомбі сапраўды
існуюць
Рэальнасць XXI
стагодзьдзя.
Старонка 17.

Садыст,
постмадэрніст,
клясык
Аляксандар Фядута
пра Юрася Пащонку.
Старонка 9.

«НН» 100 гадоў з вамі

Падткісны індэкс

«НН» 63125.

Падткіска каштус

4510 рублёў на

месяц. Падткіска на

шапткі

«Белсаноздруку»

таварыўшчыца: 3440

руб. на месяц.

«Наша Ніва» — гэта

24 старонкі

працяўдзіў

інфармацыі

і вострых камэнтароў

Намалот языком

Рэляцыі з «Дажынкак» хаваюць правальны стан сельскай гаспадаркі: намалот збожжа склаў 92% ад леташняга, збор бульбы — 63%. Але ў тэлевізары лічбы працягваюць расці. Зыміцер Дрыгайла — пра мэханізм прыпіскі.

Уборка скончана. Паводле звестак аблсельгасхарні, зъмешчаных на сайтах аблвыканкамаў, склянія Меншчыны сабрали 1,649 млн т. Гарадзеншчыны — 1,319 млн т. Берасцьцейшчыны — 1,002 млн т. Гомельшчыны — 0,915 млн т. Магілёўская вобласць і Віцебшчына сабрали найменш — 0,872 млн т і 0,599 млн т адпаведна. Разам выхадзіць 6,356 млн т, што не дацягае да абяцаных сямі мільёнаў. Дзяржжаўнае агенцтва БелГА 4 кастрычніка падало лічбу 6,355 млн т. Але прапагандыстам гэтага залосіла мала. Прэзыдэнцкай газеты выдала на першай паласе, што ўраджай склаў ажно 7,025 тонн!

Апошняя лічба выклікае лёгкі сімех, як і бэрасцьцейскі 1,002. Дзяржжаўныя СМІ ствараюць «паралельную реальнасць», якая ня мае нічога супольнага з сапраўднымі станамі справаў. У

народзе пра гэта кажуць: «найбольш намалашаў тэлевізар».

Гомельскому Камітэту дзяржкантролю хапіла съмаслаўці паставіць звесткі пра рэкордны ўраджай пад сумнёў.

Працяг на старонцы 5.

КАЛЕНКА РЭДАКТАРА

Чаму Адзіны мае шанцы перамагчы

Праця са старонкі 1.

Усёй той расціпрушанай большасці людзей, якія адчуваюць сябе дурнімі ўсе гэтыя гады, Мілінкевіч даў надзею. Яны ніхом адчулу — вось яна, нармальнасць, дакранісі, яна побач, вось ён, нармальны палітык, пры якім краіна стане нармальнай і никому прытын настане горшы. (Аналіз іміджу Мілінкевіча — старонка 3.) Гэтым Мілінкевіч выклікаў вялізную цікавасць да сябе. Газэты з Мілінкевічамі першай паласе прадаюцца на ўлёт. У інтэрв'ю-аптыннях на ягоную тэму ўдзельнічае рэкордная колькасць наведнікаў. Па колкасці спасылак на сябе ён перагану ўсіх палітыкаў. Дзівосна ўзрос грамадзкі аптыгізм. Так, сирод аптынных на сайдзе пачыну па након шанцу адзінага кандыдата на перамогу меркаваным «блом мур» не праў-ені» трымаеца ўсяго 24%. Нечувана мала для Беларусі. Пазытыву водгукай Мілінкевіч сам называў «авансам». Гэта болын адбітак грамадзкіх чаканьніў, чым зробленага самім палітыкам. Сама гэтая запатрабаванасць фарму фоном з Мілінкевіча. Палітычнасць імкненіца да альтэрнатыўнасці, і Мілінкевіч-функция віртае гэту альтэрнатыўнасць. Што выгадна многім, а мене і ўсім. Каравей, бяры і перамагай.

Хопіць

прыкідвацца русофіламі

Валер Булгакаў пра выбары і Расею.

Юры Дракахруст гутарыць з рэдактарам часопісу «ARCHÉ» Валерам Булгакавым — з праграмы «Праскі акцэнт» радыё «Свабода».

— Ці такую ўжо важную ролю адігрывае Расея ў выбарчай кампаніі наступнага году? Ці правільнай Вам падаецца думка, што пераможа толькі той, каго падтрымавае Расея?

— Уплыў Расеі на вынік выbaraў будзе, безумоўна, істотны. Узяць хачі б інфармацийны фактар. Не сакрот, што балышыя беларусаў спажывае расейскія інфармацийныя прадукты, якія ціпер, калі Расея спаўзуе ў аўтарытартым, прапаноўваючы крыку перакрыўленую карынту свету. Я б досыць радыкальна фармуляваў сваю тэзу: яя можа быць

пасыяховай агітацыйная кампанія адзінага дэмакратычнага кандыдата, калі ладная частка беларускага электрапатру дагэтуль жыве ў расейскім інфармацийным свеце. Нават пасіўнасць Расеі будзе азначаць, што пуніскі рэжым прадуе на падтрымаванне status quo. На апошні ж стадыі супраць адзінага дэмакратычнага кандыдата, як лягася супраць Юшчанкі, расейскія СМІ могуць развязаць брудную прагнанісцкую вайну.

— Валерка, Вы ўжо разваражаце пра тое, што будзе, калі Мілінкевіч стане прэзыдэнтам. Але ёсьць меркаваныне,

што беларускія палітыкі, якія ўспрымаюць Расею толькі як факт, а не спрабуюць весыці там нейкую гульню, на маюць шанцу ні на што. Ви ня згодны з гэтым?

— Катэгорычна нязгодны. У Расеі пагубляеца аўтарытартым, яна канфрантуе з заходнім дэмакратычным супольнасцю. Гэта на прыклад для перамашчнія. Уся лёгіка палітычных рухаў найбліжэйшых нам краін — Балты, Украіны і нават Польшчы — паказвае, што ўважаючы на дэмакратычную прастору будзе адштурхоўяннем ад Расеі, што спрацоўвае прымітывная палітычная фізіка. Усе гэтыя хаўрусы, дамоўленасці з боку архентаваных на Захадзе беларускіх палітыкаў з Расеяй, яны абодвумя бакамі ўспрымаюцца як часовыя кампрамісы. Расея николі ўсур'ёз не будзе рабіць стаўку на састраўнага дэмакратычнага, нацыянальнага палітыка. Трэба не загрываць, а нарошчаваць свой палітычны, інфармацийны і культурны капитал, які зможа некалі выйсці на парытэт сілаў і магчымасці.

Гэта звычайная квазіліберальная песьніца, што нацыяналісты ўзбуджаюць найбольшую інінавасць сарадніцаў беларусаў. Такія цвердженіні лёгка спраставацца на

матэрыяле сацыялягічных даследаванняў. Нядайна мы зрабілі аналітычную працу «Найноўшая гісторыя беларускага парламэнтарызму». Як рэдактар мы без зьдзіўлення высьветліў, што найбольшы рэйтинг сарадніцаў палітычных дэмакратычных палітыкі за ўесь перыяд незалежнасці меў той самы злашчансны Зянон Пазняк, рэйтинг якога паводле даследаванняў Вардамацкага і НІСЭПД у 1995—1996 гадах сягаў 15—16%.

Я скільны прытымлівіца думкі, што дэмакратычна арыентаваным прадстаўнікамі беларускай інтэлігенцыі трэба скідаць гэтыя фігавыя павязкі, хоць прыкідвацца русофіламі і няяснымі дэмакратамі. У Прыбалтыцы, Польшчы і ва Ўкраіне «матарамі» дэмакратызациі была нацыянальная культура, клопат пра яе, а таксама заснаваны на культурных траўмах палітычны папулюм. Гэтыя шляхи ужо апрабаваны.

Мы маєм сутыкненне двух съветапоглядаў: съветапогляду прадаходняга нацыянальнага і съветапогляду напаўкалянільнага, які генетычна ўзыходзіць да заходнерусізму. Кожная са-ступка гэтаму другому съветапогляду непазыўнажна гуляе ў пэрспэктыўе супраць нас.

СПОРТ

Мірны заваёвае
Крэмль

Максім Мірны выйшаў у чвэрцьфінал прэстыжнага тэніснага турніру «Кубак Крамля» (прызывы фонд — \$2,3 млн). У другім раўндзе 12 кастрычніка ён перамог расейца Тэймураза Габашвілі — 4:6, 6:3, 6:1. Прачягвае беларус выступіць ў парным разрадзе. У чвэрцьфінале дуэт Мірны / Міхаіл Южны згуляюць за італьянцамі Даніэлем Брачалі і Філіпам Валяндры.

ШАПІК З ПРЭСАЙ

«Непрыходзяча
каштоўнасць»

Такі падзагаловак сустракаецца на старонцы 3 «Настанцкай газеты» ад 6 кастрычніка. Як Вашаць думаеш, што гэта такое? Чытаем у тэксле: «Непрыходзяча каштоўнасць — А.Пушкін з яго гармоніі і высокімі пачуцьцямі». Ай-яй-яй, пэдагогі.

ЖАРТ

Застрайкаўвалі кіроўцы марпруштак Галубоюас патрабаваныне — адмінінці правілы дарожнага руху.

Дырэктарка «НХ»: Беларускую мову адстойвае купка апазыцыянэрў

«Народная воля» зміясціла рэкламу «Нямецкай хвалі», а тады яшчэ й гутарку з начальніцай расейскай службы станицы. Ви думаецце, чытчыя гнанага выдання пачалі прабачэнне за раскол, да якога прывіло неабдуманае рашэнне «Нямецкай хвалі»? Не, спі. Рабіц заявіла: «Пачатак спрэчкы пра мову паклала і ўсё больш нагнітае сцугуацию невілічкай групой апазыцыянэрў». Заўважце слова: група, апазыцыянэры. Якое культуртрэгерскае стаўленне да патэнтнай аўдыторы! «Гэта мяне дзвіць, — працігвае К.Рабіц. — Мяне больш пацешылі дыскусіі пра змест беларускай праграмы». О так, змест «беларуское праграмы» будзе залаты. 138 тысячаў ў год, ці то 177 ўёр у кожную хвіліну вяшчанчыні! Каб вы зразумелі: калі гэту маю разліку зачытаць у этэры, гэта зойме больш да дзве хвіліны. Бац

— і 354 ўёр у кішэні. Геніяльна! Ну а беларускую мову асвоіць — то ж то праца.

Параўнайш бюджэт праграмкі пані Рабіц зь бюджетам усё падпольнае прэзы ў Беларусі разам узімі. Адчулі розніцу? Можа, спадарыня гатовая дыскутуваць на толькі пра змест, але і пра эфект?

Калі я чытаю такіх Рабіц, у мяне ствараеца ўражанье, што пэўныя люди робяць ўсё, абы толькі не зрабіць для Беларусі нічога. Прынамсі, гульня па аблігантнай пракцічніка за кілемэтар ня маюць да барабашы беларусаў за свабоду нікага дачынення.

Барыс Тумар

У Рэдакцыю працягваюць паступаць сотні подпісі за беларускую мову «Нямецкай хвалі». Людзям гэта важна! — старонка 14.

На хвалі цікавасці да Беларусі «N.R.M.» заваёвае Эўропу. На фота: З кастрычніка Лявон Вольскі сіліваў у берлінскім клубе «Kato».

Антылукашэнка: імідж Мілінкевіча

Н.ВАЛЕНКО

Ярлыкі для адзінага кандыдата давядзеца шчодра намазваць сълнай.

Нейкі «дзіўны» ў Мілінкевіча імідж — няма за што і чапіца. Прынамсі, каб начапіць на адзінага кандыдата ярлык, давядзеца яго дойга і старана сълніц. Жменку такіх «лэйблоў» (хочь яны і ня маюць нічога агульнага з реальнасцю) можна наскрэбі ўжо цяпер. Толькі ці будуць яны трывамы?

«Мілінкевіч — заходнік». Інакш кажучы — ня наш, западніец. Па-беларуску гаворыць. Не па-калгаснаму, а па-шилецку галінтын. Магілу Станіслава Аўгуста Панятоўскага адшукай. Ні здыўів, калі неўзабаве пралаганды назаве Мілінкевіча палікам. Праўда, паліаку праваслаўных не бывае. А Мілінкевіч праваслаўны, прымыць не атэст. Дзед ягоны наагул у турме польскай два гады адседзеў за ўздэл у заходнебеларускім руху.

Нават в Украіне, дзе адрозненіні Захаду і Ўсходу больш выразныя, справа расейскіх палітэхнолягіяў згуляць «дзяліць, каб уладарыць» не ўдалася. А ў Беларусі за спробы гуляць на расколе могуць і па шапцы даць... Сам Мілінкевіч у гутары з украінскай газетай «Дзэркало тижня» расказаў пра ўласны волыт з кампаніі Домаша, калі бабулыкі з Магілёўскай вобласці казалі: Домаш заходнік, дык і добра, бо ў іх там парадак і калгасы багатыя.

«Мілінкевіч наханаў». Мілінкевіч мае хоц і на новую, але машыну, дум у Берштах. Да таго ж праце за нейкімі фондамі. Але праугуляйшеся ў ваколіцах новай Нацыянальнай бібліятэki, пабачыце такія

дамкі — не раўня Мілінкевічавай хаты. Да таго ж, патэнцыйны Мілінкевіч аў выбаршчык і дэмантрант любіць гаспадароў, уласнікаў і ня любіць тых, хто хочуць «усё падзяліць».

«Мілінкевіч — агент Захаду». «Усе гэтцы Мілінкевічы жывуць за гранты», — дзяйбё АНТ. І бядя ў тым, што ў лукашэнкаўскім судзе Мілінкевічу справу пра абарону гораду ня выйграць. Затое, між іншым, кантакты з Захадам уяўляюцца грахом якомусь Скобелеву, але не прагматычным беларускому насыльніцтву. «Гэтые хлопцы інвестыцый ў краіну прывядуць і прымасловасць мадэрнізуюць. А ваш Лукашэнка за 12 гадоў ніводнага заводу не збудаваў. Толькі прыаде асноўны фонды», — давялося чыслі карэспандэнту «НН» ад інжынераў ў Воршы на адной з сустэреч з чыгачамі.

«Мілінкевіч — нацыяналіст». «Бэз-інфавец». Значыцца, ня любіць Расею ды прымусіць усіх размаўляць па-беларуску. Што да Расеі, дык Мілінкевіч пастаянна пагтарае, што яна — «наш сусед на вікі». І наагул, цяжка сказать, наколькі глыбока непакояць беларусаў антырасейская настроі. Вунь як «Беларусь сёгдня» пінесі даказаць, што Лукашэнка — таксама за незалежнасць і расейцам не саступіць ні ў чым. А Аяцкава дзеля чаго пагнагі? Дзяля таго ж нацыяналістичнага электратрату.

Што да падручніка «белмовы», дык люмпэн інтарэснікі засправаў башца як агніо. Але то люмпэн. Не на люмпэнай разылічанай стратэгіі апазыцыі, а на 75% тых, хто на апошнім перапісе вызначыў роднай мовай беларускую. А Мілінкевіч засведчыў свой моўны дэмакратызм. Хоць ягона душа відавочна ляжыць да беларушчыны.

Як і вя ўсёяго сярэдняга слою.

«Мілінкевіч — апазыцыянэр». То бокняўдаха. Бо апазыцыя толькі і ўмее што мітынгаваць. Аднак цяжка сказаць, якое эмасыйнае адценне будзе ўкладацца ў слова «апазыцыя» пад выбары. Раней ці пазней прыходзіць да ўлады новых людзей пачне ўспрымаша народам як жаданая змена.

Калі кіравацца лёгікай сацыялягія АНТэ Вардамацкага, рэальную канкурэнцыю Лукашэнку можа скласці ці Лукашэнка ў квадраце, ці анты-Лукашэнка. Што да першага, дык у апазыцыі ціптер лідзера з больш рэзкай энергетыкай, чым у презыдэнта. Хіба што Пазыняк, але ён з морам. А вось грунтуну і спакойны Мілінкевіч — найблізы, чым хто, анты-Пукашэнкі. Пры гэтым Мілінкевіч не слабак: сваімі сіламі і дом збудаваў, і ва ўладу трапіў, яшчэ й баскетбольны чэмпіён. Так і ўжо ўзялецца рэкламны ролік, дзе ён закладае ў кола трохаковы з сярэдзіны плююкі.

«Другі раз жанаты». Дык сумленна жанаты, а на свайго глянцы... Мілінкевіч абсалютна праразысты, не трывае таемніц: прызнаўся і пра выразаны каменем у ныраках (а што мы знаем пра здароўе Лукашэнкі?), і пра то, што жанаты другі раз.

Дык што зробіць з Мілінкевічам дзяржавай прарапанды? Зьезд дзміслу малі прадставіць як зламысную сходку ворагаў народу, але вырашылі зрабіць адваротнае — з дапамогай выступу псуэдадэлеў кангрэс прэзідэнтаў як блазенства. І калі Мілінкевіч таксама паспрабуе выставіць несур'ёзным палітыкам, гэта будзе знакам таго, што рэжым успрымае яго ўсур'ёз.

Алесь Кудрыцкі

Лябедзька — ценявы прэм'ер

Палітрада пры адзінім кандыдаце зацвердзіла лідэра АГП на пасадзе старшыні Нацыянальнага камітэту.

У сераду 12 кастрычніка ў Менску прайшло першае паседжанье Палітычнай рады пры адзінім кандыдаце ад дэмісле. На прапанову Алесі Мілінкевіча Палітрада зацвердзіла кіраўніком штабу Сяргея Калякіна. «Пакуль у штабе, акрамя старшыні, нікога няма. Усё давядзеца рабіць з нуля», — канстатаваў сп.Калякін. У вартыкале штабу будзе інтэгральная актыўнасць, якія ўдзельнічалі ў паліградніх палітычных кампаніях. «Нікіх паралельных структур ня будзе», — папярэдзіў начштабу.

Алесь Мілінкевіч прапанаваў Палітрадзе кааптаваць у свой склад кіраўніка Фонду лякальнага разыўцыя, эксп-дэпутата Вярховага савету СССР Віктара Карняенку — ён будзе адказаваць за працу з надзіржавімі арганізацыямі. «Важна, каб нікто не апініўся за бортам», — паабяцаў сп.Карняенка. Пра сваё прызнаненне пасябрам Палітрады пры адзінім кандыдаце ен даведаўся ад журналіста. Іх папрасілі пакінуць памішканы паседжаньне — амбяркоўвалася далікатная тэма: хто зробіцца старшынём Нацыянальнага камітэту — органу, які будзе выпрацоўваць інтелектуальную платформу для адзінага кандыдата.

Да правядзення Кангрэсу прагназавалася, што Камітэт узнае членаў былы міністар сельскагаспадаркі Васіль Лівонаў. Але з улікам вынікаў галасавання на адзінім кандыдаце Палітрада палічыла больш апраўданым прызнаць старшынём Нацыянальнага камітэту Анатоля Лябедзьку. В.Лівонаў, хутчэй за ўсё, будзе ўведзены ў склад Палітрады. «Нацыянальны камітэт — ценявы ўрад — будзе выпрацоўваць вобраз новай Беларусі», — заявіў А.Лябедзька. Але калі гэты вобраз набудзе рысы праграмы адзінага кандыдата, пакуль сказаць цяжка.

АК

Саюзы рэфэрэндум разам з выбарамі?

На думку палітоляга Андрэя Суздалцава, А.Лукашэнка рыхтуеца спалучыць выбары-2006 з рэфэрэндумам пра «канстытуцыйны акт саюзны дзяржавы».

Намёк на гэта А.Суздалцава пабачыў у прамове А.Лукашэнкі на «Даждынках». Хоць такі варыянт палітыкуе беларуское грамадства і радыкализуе моладзь, ён таксама, нібыта, гарантует прызнаненне вынікаў Рэсей. Аргументацыя спрэчна: яго та яны без рэфэрэндуму не прызнаюць.

Пазыняк ідзе на выбары

Зянон Пазыняк мае цвёрды намер балітавацца ў прэзыдэнты.

Як паведаміў прэс-секрэтар ХКП-БНФ Валер Буйвал, «у краіне досьць патрыётаў для перамогі таго, хто іх аў-яднае».

Сабраў 100 тысяч подпісаў Зянону будзе цяжка. У льготных умовах 2001-га кансерваторы сабралі свайму лідэру толькі 76 тысяч. Цяпер жа і шэраг партыі звязліся, і кампанія будзе праходзіць у суворых умовах. Калі б Зянон хто падасбіў рэсурсамі, кампанія-2006 ажыўлася б на карысць Мілінкевіча. Але пакуль няма прыкметаў, што нехта ў гэты бок думае.

Будзе створаны трывбунал

Палітрада падтрымала стварэнне Незалежнага міжнароднага грамадзкага трывбуналу, які будзе распрысцедлаваць злачынствы рэжыму.

Стварэннем суду займаецца ўдава Генадзя Карленкі — Людміла Карленка.

Мікола Бугай

АНОНС

А.Манаеў: Рэйтынг Мілінкевіча будзе расыці на 10% у месяц

Кіраўнік зачыненага НІСЭПД прагназуе, што пад зіму рэйтінг А.Мілінкевіча дасягне 20—25%. Гутарку з сацыялягам чытایце ў наступным нумары «НН».

«Я проста хачу ўратаваць Беларусь»

«НН» аналізуе першыя інтэрвю адзінага кандыдата.

Перамога Алеся Мілінкевіча на Кантрэсе дэмслі атрымала вілкі рэзананс у прэсе — як беларускай, так і замежнай. Вывілася, што Мілінкевіч не занадта шматслону, але і не маўтун. Ніколі не гаворыць пра сібе ў трэцій асобе, затос займеннік «я» выкарystоўвае актыўна. Як і займеннік «мы».

Мілінкевічавы признанні

У Мілінкевічу ўражвае шчырасць. Пра апрацоўку на нынешніх прызнаўся карэспандэнту найбольшай у Польшчы «Газэты выбарчай», дадаўшы, што, паводле ягоных звестак, пўязныя структуры ўжо падшукваюць атруту пад чалавека, хворага на нынік. Ня робіць таямніцы зі сямейных проблем. «Я жанаты другі раз, але не хачу апраўдацца», — сказаў ён у інтэрвю «Камсамолцу».

Шчыры Мілінкевіч і з самім сабой. «Цалкам відавочна, што сέньня мы не можам прысьці да людзей з сацыяльна-еканамічнымі прапанаванімі, бо ў нас у гэтым пляне ўсё-такі аднона спакойна», — прызнаеца Мілінкевіч упльывовай украінскай газэце «Дзеркало тижня». «Ва Ўкраіне людзі выйшли на вуліцы не па сала да гарэлку, а таму, што іх прынізілі», — кажа Мілінкевіч у інтэрвю часкаму выданню нумар адзін «Лідовэ навіны».

Пра сваю Цімашэнку

Калі «Народная воля» падаўнала Мілінкевіча з Гаўлам, адзіні кандыдат сціпліа сказаў журналісту «Лідовых навінаў»: «Не заслужуў такога парашунання. Гэта сусветныя палітыкі, а я сябе такім не лічу. З Гаўлам мянне парадуналі таму, што я ня тып рэвалюцыніста, а хутчэй падобны да спакойнай інтелектуала». На іншым канцы лягічнага ланжукса хаваеца скорыры: «Але нешта ад Юшчанкі запазычыў — буду мець свою Юлію Цімашэнку. Спадарыню Ірыну Красоўскую. Яна прыгожая, разумна і тэмпэрэмэнтная».

Мілінкевіч усяляк падкрэслівае тое, што ня хворы на ўладу, — і нават прыгнае, што ў нечым гэта ягоная хіба: «Я прапанаваў Лябедзку і Калікіну самыя высокія пасады, на якія яны прэтэндуошуць, таму што відавочна: амбіцы ў палітыка ўсёць... Можа, у мянне гэтых амбіцый трошкі менш — трэба будзе вырошчваць» («Дзеркало тижня»).

Няпэўнасць ці хітрасць?

Мілінкевічава шчырысць нярэдка ўспрымаеца як няўтужненасць. Ён любіць выкарystоў-

ваць выразы накшталт «мне здаецца», «даволі», «можа», «мабыць», з прычынамі чаго ўсё, што гаворыць «адзіны», набывае некатэргічнасць.

Цьвердае Мілінкевічава «Так!» у адказ на пытанье «Ці пераможаце вы?» («НН») — гэта, хучэй, выключынне, чым правіла. «Страху няма, але ёсьць трывога — спраўлюся ці не», — прызнаеца Мілінкевіч «БД». «Я не такі добры эканаміст, каб гаворыць пра тонкасці эканамічных узаемадносін з Рассеяй, — кажа Мілінкевіч у інтэрвю «Дзеркалу тижня» і дадае: — Я ж зусім недасведчаны палітык». Так і хоча сілы спытаць: дык чаго ж тады вас выбрали, спадар Мілінкевіч?

Відаць, Мілінкевіч з'яўляецца, што сам сябе ставіць у слабую пазыцыю. Таму ў тым самым інтэрвю «Дзеркалу тижня» адзіні кандыдат папраўляеся і кажа, што «у палітыцы я нібыта сівежы чалавек». У апошнім інтэрвю «БД» Мілінкевіч таксама мяняе акцэнты: «Мая невядомасць зглымя на руку ўсёй апазыцыі, на якой, як гэта ні цікка прызнаеца, даўно ляжыць пячатка заўсімі дзісянічнай нічудай».

А вось ці не хаваеца пад маскай добрага дзяяці Мілінкевіч — дыктатар? «У штабе адзінага «дэмакратычнага і пахнущага не павінна тады ідзе праца», — гаворыць ён у інтэрвю «Беларусам и рынку». «Я за тое, каб выбарчы штаб адзінага кандыдата меў абсалютна дыктатарскія паўнамоцтвы»

(інтэрвю «НН»). Ціхая сівіньня глыбака рые, — як казала май ба-буля.

Пра рэжым

Мілінкевіч тонка прыкмячае слабыя месцы рэжыму, якія ўжо сапраўды даліся ў знакі нават прыхільнікамі Лукашэнкі — ад міністру да простых калгасынікай: «Нават у вёсцы иенавідзіць уладу за тое, што яна хамская», — кажа ён карэспандэнту «Дзеркалу тижня». «Ніколі брыгадзіры, дробнае начальства так не хамілі. Гэта паўсюдна, як эпідэмія» («Беларусы и рыноч»).

«Я немагчыма выхаваць», — гаворыць Мілінкевіч пра беларускую ўладу расейскай службзе радыё «Свабода». «Лукашэнка і яго рэжым не паддлягаюць рефармациі, як не паддлягала реформам камуністычнай ўлады» («Дзеркало тижня»).

Сцэнар перамогі ў Мілінкевіча адзіні: «Надзей на то, што ўпадку нашай перамогі ўлады абвесьціць рэальная вынікі выбараў, няма нікіх. Дыктатура ніколі не прызнае паразу. Бяз вулічных, але выключна мірных вынікаў не абысціся» («Ізвестія»).

Што да лёсу ціперація прападынэнта, дык у інтэрвю замежных мас-мэдіа Мілінкевіч выказваеца найбольш рэзкі: «Што да Лукашэнкі, дык я не збиралася далучацца да гульні, якую прапануваю некаторыя... — надзец яму гарантавы бясьпекі, калі добрахвотна сыдзе. Як я могу забыць на

зінкілых? Толькі суд можа вырашыць, вінаваты Лукашэнка ці не» («Лідовэ навіны»).

Мілінкевіч лічыць, што гвалт у выніку сыграе супраць самога рэжыму: «Зыншчынны — фізычнае ці нікак іншае — адзінага кандыдата можа ў выніку зрабіцца адным з самых матутных мабілізацыйных фактараў («Дзеркало тижня»). І Мілінкевіч гаворыць пра самаахвярнасць: «Проста на-дходзіць такі момент, калі клопат пра раздзіму, клопат пра будучынно дзяцей робіцца больш важным, чым захаванне жыцця» (інтэрвю расейскай службе радыё «Свабода»).

Алюзіі і рэмінісценцы

Як выйдзеца, дзівзе супрацьлегласць — Мілінкевіч і Лукашэнка — маюць досыць шмат падабенстваў. «Тое добрае, што было пры Лукашэнку, калі ён сыдзе — паводле закону ён даўно павінен ссыці з улады, — будзе захавана», — абяцае Мілінкевіч у інтэрвю расейскай службе радыё «Свабода». Эканамічныя задумы Мілінкевіча не ўражваюць навізной: «Патрабна прыватызацыя малых і сярэдніх прадпрыемстваў. Кантрольны пакет буйных прадпрыемстваў трэба пакінуць за дзяржавай, за Беларусью» («Беларусы и рыноч»).

Мілінкевіч нават выкарystоўвае тэрміналегію Лукашэнкі: «Кансцітуцыя прадугледжвае нэўтралітэт Беларусі, і нам трэба яго захаваць. Гэта не выклю-

чае магчымасці шматэкторнага супрацоўніцтва» («Беларусы и рыноч»). У штабе адзінага павінна быць «вэртыкальная структура з выкананіем дысцыплінай» («НН»). Канцэнтыцы стварэння «ідэйнай вэртыкалі» ў адказ на ўладнную вэртыкалі Лукашэнкі была агучана Мілінкевічам падчас выступу на кантрэ-рэсе.

І хоць Мілінкевіч перакананы, што адзінай дзяржавай мовай у Беларусі павінна быць беларуская, ягоная фраза «Чалавек з расейскай мовай не павінен адчуваць сябе горшым чым чалавек, які валодае беларускай» («НН») гучыць амаль эфранам да Лукашэнкавай «Расейскі чалавек у Беларусі павінен адчуваць сябе лепш, чым у Расеі».

«Расея для Беларусі — найважнейшы стратэгічны партнёр і найблізкайшыя саюзікі», — кажа Мілінкевіч карэспандэнту газеты «Ізвестія». І адразу робіць заувагу пра тое, што Беларусь павінна застацца суверэнай. Але тое саме апошнім часам съвірдждае і Лукашэнка. Сьевежы прыклад — рэдакцыйны артыкул «Беларусь сегодня» за 11 кастрычніка, дзе жорстка крытыкующа расейскай палітыкі, якія «менш за ўсё цікавіцца думкай наоконе імгнення ўхаджання Беларусі ў склад Рэспублікі Беларусь народу». Пытанье — ці гэта Мілінкевіч пераймае Лукашэнкаву зборону, ці Лукашэнка змагаеца за незалежнікі электарат? Так ці інакш, выглядае, што выбары-2006 будуть баразбайскімі двух практакаў развінціць незалежнай Беларусі.

Мэтафары ад Мілінкевіча

За час «кандыдацтва» Мілінкевіча назыўбраўся ўжо ладны сыпіс яго фірменых высловіў. «Я найлепши збіральник маленкіх элематычных беларускіх земляў», — з гонарам, кажа ён у інтэрвю «Комсомольскай правде». «Для мяненя Беларусь — гэта сівятое», — выказваеца Мілінкевіч у інтэрвю «Беларусам и рынку». «Над беларусамі ніколі не заходзіць сонца», — гэта пра раскіданую па ўсім сьвеце беларускую дыяспару ў адказах на форуме радыё «Свабода». «Беларусь у небіспыці!» — папірэзджае ён чыгачоў часкай газеты «Лідовэ навіны». «Мы абдузім Беларусь!» — абяцае адзіні кандыдат у інтэрвю «Газэце выбарчай». «Будзе баразьба не на жыццё, а на смерць», — сказае Мілінкевіч у інтэрвю «НН» перад выбарамі адзінага. «Будзе вайна, сур’ёзная вайна», — з такім словамі ён звярнуўся да дэлегату Кантрэсу. І пераможкы вайны на вызначаны: «Калі мы прайграем, прама кажу — будзе «пальняная ноч» («Дзеркало тижня»).

Мілінкевіч усяляк падкрэслівае, што ўлада для яго — на мэта, а цяжкі абавязак: «Калі бу нашай краіне была цыліндраваная ўлада і краіна была бы дэмакратычная, я бы быў бы ў палітыкі. Я выкладчык» (інтэрвю расейскай службе радыё «Свабода»). Але для Мілінкевіча «пачаўціц адказы на вымушаныя атставанія» («БД»). «Я проста хачу ўратаваць краіну» («Комсомольская правда»). Каб жа ўсё было так праста, спадар кандыдат...

Алесь Курдыцкі

«Кандыдат большасці»

Мілінкевіч не звязаны пад руках партыйнымі стратэгіямі, яго штаб павінен і вымушаны абавірацца на ўласную «стратэгію перамогі», даводзіць рэдакцыйны артыкул інтэрвю-парталу «Наша думка» пад загалоўкам «Кандыдат большасці».

На думку камэнтатора, які хаваеца пад псуданімам Янаў Палескі, з выбраннем Алеся Мілінкевіча апазыцыя знайшла свой твар. Палітычнай апаты зусім не звязана з адметнай рысай беларускага народу — гэта вынік дэфіциту палітычных навін. Але вось звязаўся Мілінкевіч — і згэтуль на ўладу з пачалі размазыліца. Загадка Мілінкевіча — гэта загадка чымліёна: як ён дамогся выніку — невядома і неістотна, бо перамога ўсёць...

Аўтар дапускае, што пашырэньне складу дэлегату кангресу было звязаныя для таго, каб Мілінкевіч, які выйграваў у рэгіёнах, правадзіўся ў сталіцы. У выніку ён ўсё адно перамог, прытым на «шырокай прадстаўнічай базе», што дае яму права быць «кандыдатам», а «кандыдатам надзеі».

Сацыялягічныя аптыўніцтва, паводле якіх падтрымка

проста не жадаюць залічваць сябе да апазыцыйнай рэзэрвациі. «Большасць зъяўляецца спацыялістамі толькі ў адным пытанні: як не застацца ў меншасці», — съяўлядкае Янаў Палескі.

Для таго каб быць кандыдатам большасці, Мілінкевіч трэба «загадкавым чынам змяшчаць у сабе «большасць», у дачиненні да якой інтэрэсы партый і груп улічваюцца «крап коску». Як кандыдат большасці, Мілінкевіч больш на звязаны пад руках партыйнымі стратэгіямі, яго штаб павінен і вымушаны абавірацца на сваю ўласную

«стратэгію перамогі».

Аўтар не адмаўляе стабільнасці беларускага грамадства. Так, у вас ўсё стабільна — значыцца, лепей жыць на будзене, так і ён не расшибіроўвае. Як гібелі ўсёць, так і будзене загінацца, як не малі зарабіць на кватэру, так і не заробіце, як змагаўся Лукашэнка з карупцыяй 12 год, так і будзе змагацца і г. д. «Цяжка знойдзіцца чалавека, які не зацікавіца сацыяльнай палітыкай дзяржавы, калі яму паказаць, якім чынам эфектыўна закране непасрэдна яго і якім чынам можна дамагчыся яго палітышненія», — піша Янаў Палескі. Людзі, нават калі ім жывеца добра, заўсёды жадаюць жыць яшчэ лепш. Натуральна, ёсьці і такія, якія эфекта не жадаюць, але яны — у меншасці. «Мы ж вядомы гаворку пра большасць. І пра яе кандыдата», — падсумоўвае аналітык.

AK

гаспадарка

Намалот языком

Праця са старонкі I.

Кантралёры зь ведамства То-
зіка выявілі, што Акцябрскі ра-
ённы камітэт сельскай гаспадар-
кі і харчавання адправта-
ваў, што пры канцы жніўня на
прысядзібных участках скосна-
ла 15 гектараў пасеву і нама-
лочана 257 тон збожжа. Вы-
ходзіць, што сэрэдняя ўрад-
жайнасць перавысіла 171
цэнтнер з гектара, а такога на-
ма ні ў адной краіне сувету.
Аказаўца, тоны прыбавілі,
на гектары — «забыліся». Тоэ
ж і на Жыткавіцкім, дзе, паводле
звестак райсельгасхарчу, на прысядзібных участках
сабралі ажно 797 ц/га.

Прыліскі дзяржканцралёры
выяўлілі ў Калінкавіцкім, Рэ-
чицкім, Гомельскім, Буда-Кашалёўскім раёнах. Паводле
іхнай інфармацыі, скажынне
апратыўных звестак адбы-
валася на ўсіх узроўнях — ад
калгасаў да аблсельгасхарчу.

Афіцыйная пранага дада-
водзіць, што ўраджай атрымы-
ны выдатны. А.Лукашэнка на-

вят заявіў, што «мы стварылі
новую сельскую гаспадарку».
Статыстыка пірэчыць: на па-
казчыкі мінулага году вяскоў-
цы на выйшлі. Намалот збож-
жавых коласавых культур ска-
раціўся на 8%, зернебабовых —
на 10%, прызнавала БелТА

4 кастрычніка. Ураджай-

насць упала з 33,4 да 31,9 ц/га.

Менш сабралі жыта, ячме-

ню, аўсу, трыціке. Толькі

шпансцы трохі больш, чым

летасцю.

Да таго ж, сёлета Беларусь

напаткаў неўраджай бульбы,

як накапана 566 тыс. т (летасцю —

900 тыс. т). Наўбайшое

зніжынне ўраджай зафіксавана

на Меншчыне й Берасць-
шчыні (на 49% і 44% ад-
паведна).

Паменела і агульная

ураджайнасць: 150 цэнтнэ-
раў з гектара супраць 192 ц/га

летасцю.

Але на «Дажынках-2005»

пра эта не съпявалі. На ўпры-
гожваньне Слуцку было вы-
даткована 122 млрд. Бюджэт

наступных «Дажынкаў» у Баб-
руйску складзе аж 150 млрд.

ПРА ТОЕ САМАЕ

Конь у супрацьгaze

Як съвіткавалі «Дажынкі»
ў сталінскі час? Кадры
кінахронікі 1945 г.
даносяць да нас
НКВДыстаў у вянках
і вусатых правадыроў
на жытнёвым полі.

«Дажынкі» не шанаваліся
як самастойнае съвіта.

«Апошні сноп» жалі
на «сцялялістичным
спаборніцтве» і для
«ўдарных намалотаў».
Так, у агітацыйнай
стужцы «Чырвонае дазор»
1937 г. сляянкі
ў агавінні зъбираюць
жыта, конь у агавінні
вязе снапы.

Чаму ўсходні
таталітарызм так любіў
вясковыя сцэнкі? Мусаліні
толькі раз зас্বяціўся на
малацільні, а вось Сталін
у жытнёвым полі —
карцінка кананічная. Ці не
тому, што ён арганізаваў
галадамор 1933—г?

На сёлетніх Дажынках
сучасны Бацька доўга
гаварыў пра народ, пра
простага чалавека й
позваў з ім. Народ
таксама мейся. На вілай
адлегласці, у глыбіні
кадру, адцінты на
далёкую перыферью
ахоўнікамі. Кранальных
кадраў еднасці
правадыра й народу не
знайшліся. Здымача ня
умеюць!

Андрэй Расінскі

1,005, 1,000, 7,025... Рэкорды, шытая белымі ніткамі.

Антыалькагольная праграма ўраду

Улады спадзяюцца зьнізіць
спажыванне алькаголю на
чалавека з 9,5 да 7,8 л у год.
Піша Зыміцер Дрыгайлі.

На пачатак году ліцэнзіі на вытвор-
часць алькаголю ў краіне мелі 127 прад-
прыемстваў. Павышэнне іх аўтамаў про-
дажу за апошнія гады выклікала рост вы-
падаку алькаголізму. З 1990 г. алькаголі-
каў-мужчынаў стала больш утрая, жанчын —
у чатыры разы.

Каб абмяжаваць выпуск сыртнога,
уряд зацвердзіў праграму разьвязання
алькагольнай прымеславасці на 2006—
2010 г. Яна прадугледжвае скарачынне
ліцэнзій на вытворчасць алькаголю ў
змену структуры вытворчасці на ка-

рысьць «якасных і натуральных напіт-
каў». Маюцца на ўвазе гарэлка і разь-
літы ў Беларусі вінаградныя віны, якія
ніхто ў сувеце не лічыў бы натуральнымі,
нітм больш якінны.

Выпуск гарэлкі й лікёра-гарэлачных
вырабаў лягуша складае 7,4 млн дзекалітрапу
(у 2000 г. было ўдвай меней). Да 2010 г.
колькасць вытворчыць будзе скарочана на
траціну. Некаторыя прадпрыемствы пе-
рапрафілююцца. Гарадзенскі і клімавіцкі
заводы будуть выпускаць пакетаваныя
сокі, гомельскі — квас.

Адначасова плянуетца забясьпечыць
рост экспарту, які хоць павысіць у 9
разоў у параўнанні з узроўнем 2005 г.
Дзяла гэтага міркуюцца мадэрнізація
найлепшыя лікёра-гарэлачныя заводы —
«Менск-Крышталь», гомельскі, берась-

цкій і віцебскі.

Закрануць змены і вытворчасць пла-
довых вінаў. Летасць іх было выпушчана
26,4 млн дзекалітрапу, на чатыры разы болей,
чым у 2000 г. (6,6 млн.) Цяпер жа вытвор-
часць пладовых вінаў хочуць скарачаць
на карысць вінаградных вінаў і каньяку
з імпартных вінаматэрыялаў.

З 2008 г. пладовыя віны будуть выраб-
ляць толькі з айчыннай сырэвіны. На ва-
сімнацці заводаў выраб «Крыжачкоў»

будзе спынены, што скарочыць вытвор-
часць на 2,5 млн дзекалітрапу. Затое павя-
лічыцца колькасць прадпрыемстваў —
вытворчыць вінаграднага віна, з 31-го да
37-мі.

Лічба вытворчыць каньяку павялічыцца з
шасці да восьмі. Новыя каньячныя лініі
будуть створаны ў Берасці й Гомелі.

ГАСПАДАРКА СЪЦІСЛА

Сухая восень

Гэта восень радзе моднікаў, але
цвісліць аграномаў ды грыбнікоў. Даж-
джоўку ў некаторых раёнах не было з лета.
Мэтэаролагі дыягностыкуюць глебавую
сушу. За верасень на Меншчыне, Гомель-
шчыне і большай частцы Берасць-шчыны
выпала толькі 5 мм ападаку — пры
норме 50. Найгоршое становішча на пля-
сках і пагорках — там гінучыя не толькі аз-
імия, але й рапс. Калі суша пратрымаецца
да халадоў, а менавіта гэта ўбіцца
мэтэаролагі, пакураўши напроты не
пабачыць руні, і палі прыйдзеца перася-
ваць.

Сямён Печанко

Вайна бесправоўным

Падрыхтаваныя ў Закон аб
занятасці насельніцтва
змены ўвядзуть больш
жорсткі патрабаванні для
атрымання статусу
бесправоўнага. Калі
бесправоўнага накіруе на
прафесійную перападрыхтоўку
адзіzel занятасці, такія людзі
будуть лічыцца працоўнымі.

Удар па аўтаперагоншчыках

У кожнай вобласці будзе
створаны мініstry склад для

гандлю замежнымі
аўтамабілямі пад кантролем
Дзяржавнага міністра міністру
МУС. Такое даручэнне
даадзена Лукашэнкам ураду.
Дагэтуль фізычныя асобы
піштапіт менш, чым
фірмы. З 1 лістапада мінты
склад на «Ждановічах» стане
папяўніца легкавікамі.

Беларускі Winston

У сунежні ў продажу з'явіліся
цыгарэты Winston,
вырабленыя ў Беларусі.
Міжнародная кампанія JT

передала ліцензійныя права на
вытворчасць гэтай маркі
менскаму ТАА «Тыгунь-
інвест». Беларусь стане першай
краінай, дзе цыгарэты Winston
будзе рабіць не рэгіянальнае
прадстаўніцтва JT, а іншы
вытворца. З логага «Тыгунь-
інвест» вырабляе таксама
цыгарэты Magna і Monte Carlo.

Чаргавое «павышэнне»

З 1 кастрычніка павышана
тарыфная стаўка першага
разраду з 51 тыс. да 58 тыс.
руб. Базавая величыня

павышана з 25,5 тыс. да
29 тыс. руб. Перад гэтым
тарыфная стаўка павышалася
1 красавіка.

КУРСЫ ВАЛЮТ

на 13 кастрычніка

1 амерыканскі доляр — 2 151 рубель
1 ёура — 2 577,65 рубля
1 ангельскі фунт — 3750,81
1 швайцарскі франк — 1664,54
1 латвійскі лат — 3 700,01
1 літоўскі літ — 746,50
1 польскі злоты — 665,04
1 расейскі рубель — 75,14
1 украінскі гривна — 429,02

Паводле Нацбанку

ЛІСТЫ З ЛЕСУ

Адраджэнъне Алешчы

ПАВАЛ СЕВЯРЫНЕЦ

Алешча — першая беларуская станцыя на чыгуныцы Невель—Полацак. Вакол станцыі — колькі дзясяткаў хатаў. Ані называў вуліц, ані нумароў на хатах. Міліцыяны, якія прыїжджаюць разбірацца з чарговым здарэннем на лесапагрузцы, так і запісваюць съедку: «Жыве ў трэцім доме ад крамы».

Здарэнні Ѹхаляе. За апошні тыдзень спалены тартак, узламана і абраўвана сталоўка, тры трумы на вытворчасць. Рэакцыя майстру, міліцыі ды паспалітага люду аднолькавая: «Спалілі нападніку», «Напіліся — залезлі». Тут толькі два кірункі жыцця, вызначаныя калійнай чыгункі: з Расеі дызель воеў тэхнічны сыпірт, у бок Полацку адгружаюць лес і звязджаютъ людзі. Большасць алешчынаў працуяць тут жа, на станцыі. Тут жа бадаюць дзеши, козы абdziраюць кару са штабэлизваных круглікоў. У цянку адлежаваюць пераможаныя зялёным зымсем.

— Траба нешта рабіць, — з'яўляецца да мяне кабета, чый дом стаіць ля самай транспартэрнай стужкі. — Я нават не могу скоды прывезьці ўнуку — сап’еща! Тут усё гэтым заканчваецца.

Прападае Алешча!

Жыхарку мясцовыя завуць Багамолкай. Яна зъбірае подпісы, каб пабудаваць у Алешчы царкву. Сельсавет, лесапунктавуское начальства й бацькі з Полацку «ня супраць». Размайлюю наконт гэтага з рабочымі падчас перакуру. Тыя слухаюць нападўху, як занудливую мараль. Адзін не вытрымлівае:

— Ну дык і ўзначальвай Партыю адраджэнъя Алешчы.

Партыя — гэта Багамолка, сям'я майстра, разметчыца Маі да некалькі жыхароў, што голасна нара��аюць на тутэйшыя павалы алькагалізм. Супраціўнікі называюць іх «язьвенінікі-трэзвенінікі». Астатні народ — пасярдзіне але паслья заробку сама менш на тыдзень змыкаюць са «съпітавозамі» і ўтварае агрэсіўную большасць.

Алешча вымірае. Як спыніць дэградацыю беларускай вёскі на стыку з буйной індустрый? Плян Лукашэнка называеца «аграградак». Пабудуем замест сельго ўніверсам, замест лазні — басейн ды цырульню, і гады жыўжыце!

Не зажывуць. Ня зменіць гэту. Душы ратаваць трэба. Пачынаць варта са спрыяйнія хрысьціянскім суполкам. У кожнай вёсцы — ільготы царкве, касцёлу, малітоўнаму дому. Толькі Бог пад сілу ператварыць амірцвелья, засыртаваныя насельнічы ў здаровую беларускую вёску, дзе не ўтіваюцца, ня крадуць, шануюць працу.

Другое — прыватная ўласнасць ды прадпрымальніцтва. Яшчэ савецкага часу грувасткі вытворчасць, што ледзь ліпіць дзяяканічную дзяржманіялі, так і просыща ў гаспадарскія рукі. Дробны гандаль, лясное зьбіральніцтва, агратурызм, нават паляванье ў Еўропе ўжо даўно пасталены на шырокую камэрційную аснову і кормяць цэлыя краі й дзяржаўныя бюджэты. Іншакі ў які басейн пойдзе алешчынскі штабляўшчыкі, што атрымлівае за месяц 150 тысяч «бурудымі»?

Наращыце, трэціе — мясцовая ўлада. Маласіценскі сельсавет нічога не вырашае і ні пра што ня дбае ва ўласнай вёсцы — куды ўжо суседній Алешчы. Галоўней уладай з уласнымі бюджетамі, правам распрадацца дзяржавай замлёні ды ліцэнзіямі, з абавязкам падтрымліваць чысьціні ды парадак у навакольі тут мусіць быць павет на чале з войтам, а не «Полацклем» ды абласныя рэвізоры наездамі раз на год.

Каб адрадзіць Алешчу, у 2006-м абавязковая трэба перамагаць.

Малое Сітна

Сасіма, як Багрыма, здаюць у салдаты

Актыўіста незарэгістраванай арганізацыі «Зубр» Мікіті Сасіма затрымалі ўвечары 7 кастрычніка за распаўсяд ў лётак з заклікам узельніцаў у Дні салідарнасці ды адvezlі ў спіцпрыёмнік-размеркавальнік на Акрэсціна. 10 кастрычніка ён быў дэ-юре асуджаны на тroe сутак арышту «за нецензурныя выразы ў грамадzkім месцы». Аднак міліцыяны — съедку аўбінавачыніні — гэтага не пацвердзілі. Пасыла вызваленіня 10 кастрычніка Сасіма зноў затрымалі, адvezlі ў Баранавіцкі райвэнкамат, дзе ўручылі пазоў у войска.

СЪЦІСЛА

2000 далаўра штрафу за набажэнства

Адміністратара пратэстанцкай царквы «Новае жыцці» **Васіля Юрэвіча** 7 кастрычніка суд Маскоўскага раёну Менску пакарыў штрафам у 150 базавых велічыні (3 млн 825 тыс.) з правядзеннем набажэнства. Агулам Юрэвічу ўжо прысудзілі калі 6000 далаўра (у зневаленішчы) штрафу.

Ціснунь на прафсаюзы

Супрацоўнікі юрыдычнага аддзелу Гарэзенскага гарвыканіката 4 кастрычніка правярвалі дзейнасць базавых арганізацій **Беларускага незалежнага прафсаюзу** на ААТ «Горадня-Азот». Для праверкі дакументаў прафсаюзу гарвыканікамаўскія чыноўнікі з'яўліліся да начальніка дырэктората па іздзялічнай працы.

Сябрую прафсаюзу **РЭП** з РУП «Канструктарская бурса» блюдалінга электроннага машынна-будавальнага опыта «ізмінічага аbstавілання» 10 кастрычніка апіўталі ў праектарыту Ленінскага раёну Менску па 40 хвілін кохнага. Адміністрацыя прадпрыемства ў чэрвоні здлікала юрыдычныя адресы суполкі, матыўвачы гэта малой колькасцю чальцоў. Пасыла скагу ў гарадзкую праектаруту раешынне было адменена. Раенная праектаруту праводзіла гэткім чынам яшчэ адну праверку колькасцю чальцоў суполкі.

Старшыня прафсаюзу **РЭП Генадзій Фядыніч** выкіпілі 10 кастрычніка ў праектаруту, дзе ён даваў тлумачныя наконты інфармацыі ў прафсаюзным бюлетні «Экспресс-інфо» №22 за 8 жніўня. Паводле БАЖ, супрацоўнікі праектару **Святланы Ганчарова** сунувілася, што траба распаўсядківаць негатыўную інфармацыю пра

сацыяльна-эканамічную ситуацыю ў краіне.

У Ганцавічах

Недзяржавнік газэце «Ганцавіцкі час» 6 кастрычніка раённы вузел электрасувязі адмовіў размашчэныні на мясцовым радыё рэкламнай агавінкі.

Скарту **Букаса** не задаволілі. Намесны праукорора Менскай вобласці ў пасыде ад 29 верасня не задаволі скагу галоўнага рэдактара газеты «Борисовскія новості» **Анатолія Букаса** на папярэднікі, вынесене яму праукором Барысава. Пракуратура ўпэўненая, што журналіст ня мае права на толькі публікаваць матэрыялы справы, якія не завершаны судом, але ён сваё меркаваные пра яе.

Скарту **Букаса** ў судзе

Справу палітвізы **Сяргея Скрабца** 7 кастрычніка передадзілі ў Віхроўхўны суд.

Затрыманні за «Народную волю»

У Горадні 7 кастрычніка міліцыяны затрымалі прафсаюзную актыўістку **Ivana Romanu**, які раздзала рабочым Заводу аўтагератага «Народную волю». У аддзяленні на яго склалі пратакол.

Леванеўскі з'яўляецца ў суд

Палітвізы **Валер Леванеўскі** 7 кастрычніка з'яўляўся ў Канстытуцыйны суд з просьбай выпраўці съедку, якая склалася са скагамі вазнай: ён съвятаўджае, што не праце норма Канстытуцыі, паводле якой грамадзянін Беларус мае права абскардзіць у судзе любое накладненне на яго пакаранне.

Суд над Лябедзькам і Шушкевічам

У Барысцы II кастрычніка адбыўся суд над лідэрам АГП **Anatoliem Liabedz'kam** і лідэрам БДДГ **Станіславам Шушкевічам**. Іх звінічылі ў арганізацыі несанкцыянаванага сходу 9 ліпеня падчас вылуччынага дэлегату на Кангрэс А.Лябедз'кага на тым сходзе нават на ўсіх: яго затрымалі на пад ўездзе да месца праўядзення. АШ

з усёй краіны

Восеньскі кірмаш

Па ўсей краіне праходзяць восеньскі кірмашы. У цэнтры гарадоў і мястэчак, дзе-нідзе парушаючы правілы руху вялікага транспарту, цяпунца калёны грузавікоў. І іх зі нецярпівасцю чакаюць згалацьлы гараджане, што не нарыхтавалі сабе на сотках запасу ежы на зіму. Таму раніцай можна сустрэць руліўных мінакоў, што пягнуць дахаты ў вазах ці на плячах мякі з бульбою, капустай ці буракамі. У вачах, што съвеццацца шыбакам, чытаецца ўпэўненасць у заўтрашнім дні.

Мая цепча, капаючы на сотках бульбо, бедавала, што селета — изўрод, ды прагнавала жахливыя цэны на другі хлеб — 800 рублёў за кіл. Але пасля па вёсках пайшла пагалоска: Лукашэнка загадаў прадаваць картоплю на болыш чым за 350! І сапраўды, цэны ў Баранавічах вагаюцца ад 200 да 340 рублёў.

Але яшчэ больш сильвае душа ў кіраўніцтва гаспадарчых карапратываў іх набліженцяў. Шырокі простор маюць на гэткіх кірмашах гэтыя «былыя» старшыні калгасаў. Падчас працу нікто не выпісвае квіткоў, таму пракантроліваць колькасць прадаўзенага немагчыма. Вельмі прости ўкінуць на кузай дадатковая якіх пару дзясяткаў мяхоў.

Тут вам не адсталах. Чхія, дзе гародніна й садавіна прадаецца толькі ў адмысловых крамах цягам усяго году, а пра сапраўды народны й вонлы гандаль даўно забыліся. Нашыя восеньскія кірмашы — паказчыкі прадызвай вольнай эканомікі. Цэнты ўзрастаюць згодна з попытам бізнесу да вясны, а не трымоцца штучна цягам усяго году, як у Празе. Таму і набірае наш чалавек сабе як узиль. А потым захоўваючы тыя запасы ў неспрэчных умовах — каморы ды склепы на кожны мае — душыцца па зіме падпісанымі, падпільнымі, звяльнімі караняклубнямі.

**Руслан Равіка,
Баранавічы** Кірмаш у Стоўпцах.

Навуковыя паданні

СЪЦІСЛА

Вашкевіч прывёз у Полацак Глебуса

7 кастрычніка сваю выставу жывапісу адкрыў у Мастацкай галерэі Руслан Вашкевіч. Мастак толькі вярнуўся з Венесуэльскай біенале, таму быў у гуморы. На публіцы Вашкевіч зяяўляўся на некалькіх хвілін, падзяяваў прысунутымі ды падарыў музю трох юнашескіх прац — палатно «Манія перасядледу» і дзве літаграфіі. Сядр прывезеных у Полацак картинаў ёсць і партрэт Адама Глебуса, які сікае ў ваду пасярод лужыны. Праца называецца «Высоцкае — нізкае».

**Васіль Кроква,
Полацак**

Дзе вы, людзі ў белых халатах?

Усяго трох маладых дактары прыехалі селета ў Воршу пасля інтытутату. Згодна з штатным раскладам, у горадзе павінны прадавацца 460 лекараў. Не хапае 130 спэцыяліст — анколягаў, эндэрмологаў, кардыёлаў, нэўрапатоляў, траўматоляў. Сядр

дактароў кожны чацверты — пінсіянэр.

Небяспечны жарт

Рэча выбухалаў у Віцебску прымушаць быць пільнімы да паведамленняў пра выбуховыя прадметы. Так, у Ворши 4 кастрычніка нехта патэліфанаўшы, што замінаваны будынак мэдыцынскай вучэльні. Як вясёльствіліся, званок быў жартам. За апошні час такіх гэліфанаўніяў у Ворши было шэсць. Усіх жартастуноўкі апратртыўна знайшли ў пакаралі, у тым ліку пазбаўленем волі.

Аршанская анатамія

У адрозненіі ад усяе краіны сэрэдня заробкі жыхароў Аршанскага раёну значна пераўзыходзяць заробкі гараджан. Так, работнікі прымісловасці раёну атрымалі ў мінулым месяцы 477 тыс. руб., у горадзе — амаль на 100 тыс. меней. Навату сельскія гаспадарцы атрымоўваюць болей, чым у гарадской прыміловасці. Выключчынем зьяўлююцца заробкі работніку

культуры — усяго 209 тыс. на вёсцы. І ён на стаць у такім выпадку Ворши атрагарадком?

Яўген Жарнасек, Ворша

Два эсэсаўцы і сабака
Пры рамонце кабэлю на тэртырорыі НДІ гароднінаўства ў Самахвалавічах пад Менскам былі знойдзены парапіткі нямецкіх вайскоўцаў на нязначнай глыбіні — да 30 см. Добра захаваліся парапіткі двух чалавек. Побач з імі ляжаць таскамі косткі сабакі. Месца пахаванняня было знойдзена акурат пад сцежкай, па якой гадамі хадзілі людзі. Міліцыянты, аглядзеўшы вайсковыя аздакі жаўнеру, прыўшли да высновы, што гэта эсэсаўцы. Знаходка перададзена супрацоўнікам нямецкай амбасады.

Сямён Печанко

Завод запусціўся
31 кастрычніка спыніў працу бабруйскі малакавацтвенный завод. Усіх работнікоў прымісова адправілі ў Беўстроўніовы адвочынік з захаваннем дзвюх трацин акладу. У

апоншній палове верасяня ў гарадзкім гандлі выявілася настача малака бабруйскай вытворчасці. Калі ў мінулую гады, згодна з пастановай гарвыканкаму, крамы прымусова павінны былі аддаўваць перавагу «свайму» малаку, дык селета скутыць змянілася.

Гармалзавод у стане перарапраўдаўшыся да 8 т малака ў суткі. Але паступенне яго скрасілася да 15 т. Сельскія гаспадаркі палічылі эканамічна выгаднейшыя вазіні малако ў Рагачоў альбо Магілёў, бо бабруйскі завод на ў стане быў рабіць перадапалі.

Пасыя рашэння аблывканаму аб перадачы гармалзаводу ў падпрадкаванне Асіповічам працоўныя калектуў прадпрыемства застаяўся «бесправоўным». Як дойта прагненіца піэрэві, кіраўніцтва сказаць не бірацца.

А пакуль работнікі шукаваюць аbstвесткі ў бабруйскіх газетах.

**Наадзея Лісіцкая,
Бабруйск**

НАД ШУМАМ ДЗЕН

Мяцёлкай па рэпе

Наступная раніца па Кангрэсе дэмсіл. Я ў лякарні. У знаёмых доктараў знаходжу ту юнітэлігентнасць, якая робіць жыцьцё жыцьцем. Людзкая карактнісць і ўзаемавага — жудасна рэдкая зявка. Яшчэ і на адной мове!

Пашанцавала з загадчыцай аддзялення. Вытанчаная жанчына, туфелькі з высокім абасцікам. Цок-цок. Пабегла. Зашчыбітала. Па-беларуску.

— Ха-ха, дзяячутай!

Няўрыймілівая, сур'ёзна, вясёлая. Ну дзе вы бачылі ў суворы беларускіх больніцы такі тып? Прыгожая чынчына ў халодных съценцах — хіба на сонца сядроў лёду нашага жыцьця? А гаворыць як, заслухаеся: з такім мякім «ссысь»...

Загадчыца нешта піша.

— І што ж вы міне пішаце?

— Працэдуры ваны, — пайшла ўжо другая старонка шыршынера расейска-лацінскаю «трасянкаю», даведзенай да аўтаматызму.

— Добра было бы гэта ўсё кампьютарызація, а то пераводзіца драўніна дарма! Хто ж тое чытаць будзе?

— Выказава я дужа «арыгінальную» ідэю...

— Міне тады ўжо будзе, як кампьютарызуць, — падымася слухаўку, глядзіце ў нікуда. — Але! Не, вядома, — вешае трубку, паварочавае да міне. — Кліччуць на выстаўку. Нашто міне яна! Каб звя я ўзяла чаго для свайго аддзялення, а то... Мая дачка канчае мэдынстытут, і што? За 150 тысяч яна пражыве? Чаму яна сама са свайгі адукцыяй на месчынамацаў зарабіць?..

Што я могу сказаць? Не люблю гаварыць пра Палітыка, але тут, які ні круці, ўсё спаўсае да Ягамосьці.

— Вы ўчора глядзілі вечарам на тэлевізоры? — так многа хочаца сказаць, падзяліцца з суразмоўцам, які цябе разумее.

— Я мано тэлевізара, — адказваю. А што? — нікто не паясьняе, дзе і што адбываўся, усе разумеюць, абы чым гаворыка.

— Якую брыду паказваюць! Я не апазыцыянэрка, але ж што яны паказваюць? Нетрадыцыйнай арэстынты съяўвалі «Блакітны вагон»... Хіба не зразумела?

— Гэта нам з вами ясна. А тым, хто глядзіць БТ, — не. Яны вераць, што ураган у ЗША — гэта насланынё за Ірак...

На першым паверсе чакаю аўдыенцы. Саджуся на лавачку, перадаю заходзіцца дзяўчынам, наступныя. Янейка бабка ўсіджаеца побач, дэмантранткай павінрыйнічыся съяўна да міне і прыстайвішы ногі да дзівярэй. Чытаю ў я паставе: «Пайду я, хоць задушыся!» Перапітваю: «Вы змаймалі, прабач?..»

«Че не пасыльваю вымавіць — «Я здесь вабішэ с утра хаджу!».

Дзэўеры расічыніцца: «Новак!»

— Добры дзень!

— Каля ласка! Раі, афармляй накіраваныне!

— А чаго тая кабета гэтак рэйла?

— Вы яшчэ дзівіцца! — чытае ў картыніх хворай: «Прыбіральшчыца». — Чаго ж вы спадзіваліся?

Мы вось дзеля такіх прадаців і жывім.

Па лякарні быту ў амбасаду адной з краін ЭЭ. У чарэз заходзіць некалькі размоз. Сей-той гамоніца пра КДС і «адзінага», ад якога — увага! — чакаюць: 1) вонджае заміж варанае каўбасы настале; 2) магчымасці

адукаваць дзяцей і 3) пабудаваць уласны дом.

— Як чаргі ідзе? — падымае жанчына гадоў сарака-пяцідзесяці.

— Чаргі ведае, ці доўга?

— Страхоўку аформілі?! — падбігае страхашчыца.

— Мне на два-три дні. Толькі пракантролю і назад.

— И што ж мaeце кантролюаць? — на ўстрымліваюся ад цікайніцці.

— Пагляджу, я дачка вучыцца. У ЭГУ ў Вільню.

На дызайнера.

Далей каротка споведзь: ВНУ закрылі, нашто? Хіба краіне не патронаў талковая моладзь? Ці ж лепш, каб яны за граніцай «асядзялі»?..

Асядзюць. Бы тут затагуць, замятуць. Паралельна гадуеца іншая зъмена — верная ідэалам...

— Што, надта разумны? А ў рэпу?!

Інтэлігентыя прагніе інтэлігентнага да сябе стаўлення — і ад прыбіральшчыцы, і ад міліцыянта. Яна прагніе адукацый для сваіх дзяцей, добрае працы і стабільнасці для іх, калі ўжо не для сябе. Ды ци ж толькі інтэлігентыя? Таго ж хочаца кожнаму чалавеку.

Але, наўчывшыся рукамівадзіць гэтай дзяржавай,

прывіральшчыцы міцёлкі так праста не аддадуць.

З прыныпту. І хай хоць зямля гарыць пад нагамі!

Чаго захадзіць, інцелігенты!

Тадэвуш Новак

На Жызэль упала дэкарацыя

73-ці сэзон Оперы адчыніўся 11 кастрычніка на сцэне Дому афіцэр. Балет выступае на сцэне Палацу Рэспублікі. Сымфанічны аркестар курсе між двума будынкамі. Піша Зыміцер Дрыгайла.

Па вайне архітэктар Оперы Іосіф Лангбард спытаўся ў сябру пра разбураны Менск: «А ці адчалё будынак Оперы?» Пачуўшы станоўчы адказ, засмучіўся: «Шкада». З тых самых паваеных часоў (1947) Опера не рамантавалі. Тэхніка, гук, съязло, ліфты, сцэна, цэхі фізyczна й матырна саставялі.

Плянуеца, што рэканструкцыя зміне трэці гады. Але ніводзін тэатр у съвеце не быў адэстураваны за такі малы тэрмін. Рамонт Адэскага, Рыскага, Львоўскага оперных тэатраў дойжыўся прыкладна сем-восем гадоў.

Рэканструкцыя Менскай опэры будзе праходзіць паэтапна. Спачатку будзе рэканструяваныя паловы будынку, у другой палове будуть рэпетавацца. Пасля замантуванную частку пярэйдуць артысты, а рэканструкцыю пачненца ў другой частцы. Але да-гэтуль я не вызначаны генэральны падрадчык. Тэндэрная камісія не зрабіла выбара паміж беларускім і сэрбскім варыянтам. Уласна, менавіта арганізацыя-падрадчык канчатково вырашила, якім чынам рамонт будзе адбывацца. Ад самага пачатку спэцыялісты МНС заліялі, што для якасцага рамонту будынку траба мяніць перакрыцці, гэта значыць разбіраць дах.

73-ці сэзон опэры адчыніўся 11 кастрычніка на сцэне Дому афіцэр. Тут па першым часе спектаклі будуть ісці сэм дзён у месяц. Опера таксама дамовілася з філармоній, што канцэртныя пастаноўкі будуть ісці на філарманічнай сцэне, як і кан-

цэртныя варыянты некаторых опэр, дэкарацыі якіх не могуць размысціца на сцэне Дому афіцэр. «Барыса Гадунова». Балет месяц таму сэзон пачаў праз дарогу, на сцэне Палацу Рэспублікі.

Склад абодвух тэатраў працуе ў звыклым рэжыме. Двух салістуў Оперы звольнілі і адправілі на пэнсію, некалькіх перавялі на палову стаўкі, матывуючы гэта складаным ўмовамі існавання тэатру. А вось склад аркестру павялічіўся. Гэта дэволіца ў выпадку супадзення па часе спектакляў эпэрнага ю балетнага тэатраў адначасова іграць у абодвух будынках.

Сёлета заплянавана некалькі прэм'яраў. У снежні — «Піранкі трохкунтнік» італьянскага кампазітара Гэзтана Даніцці, а таксама спектакль пад рабочай назвай «Запіскі», які будзе выключна мужчынскі. Пры канцы сэзону чакаючы прэм'яры «Джані Скікі» Дж.Пучыні і опэра «Ягоныя жонкі» лідэра бела-

руской музыкі Віктора Ка-пышкі.

Зыменаў у кірауніцтве тэатраў ніяма. Галоўным дырыжэрам аркестру застаўся Віктар Галанаў. Дырэктарам тэатру опэры працуе Галіна Вагнер — дачка кля-сыка беларускай музыкі Генрыха Вагнера. Маастацкая кірауніца — жонка «бога беларускага балету» Валіянція Еліз'єва Маргарыты Ізворска. Апошня нядыяна завяла, што без нар-мальнай аркестравай ямы ў Доме афіцэр упэра сэзон не пачне. Хоць для павелічэння ямы быў знятвыя чарціры першыя рады крэслай, але цяпер не хапае глыбіні — галоўны аркестрант узыўшыя юнацкі над сцэнай.

У балету свае праблемы. У Палацы Рэспублікі вялікая зала.

У выніку на балетных пастаноў-ках у залі ёсьць вольныя месцы, а прараз вялікую аркестравую яму цяпер не абысьціцца без мікрофонаў, інакш аркестру на будзе чуваць. Прахтары ю Палацы настолькі магутныя, што

скіраванымі на сцэну яны «падсвевчаюць» таксама й першых 20 радоў. На «Жызэлі» бі кастрычніка пры канцы першага акту, якраз калі на сцэне адначасова знаходзіліся салісты й кардэбалет, правая дэкарацыя з грукатам павалілася, паднімайшы клубы пылу. Но шчаслье, абышлося без ахвяраў і траўм.

Але галоўная проблема для беларускага балету — фінансы. Арэнда залі Палацу Рэспублікі для аднаго спектаклю абыходзіцца ў 5 тысяч ўрэ, столькі каштует адна рэпэтыцыя. У месяц патрэбна недзе 20 рэпэтыцый. 10 спектакляў — 150 тысяч! Таму балет будзе шмат гастроліваць за мяжой — ад Кіпру да Карэі.

У адпаведнасці з урадавай праграмай, да 2010 г. у краіне маюць рэканструяваны больш як 20 тэатраў. Агульныя праектны кошт рэстаўрацый ю рэканструкцый будынку Оперы ацэнены на 133 млн рублёў.

«Яр» выклікае дрыжыкі

Ноўае пакаленьне беларускага фольк-мадэрну. Піша Сяргей Будкін.

Пра гурт «Яр» шырокі слухач даведаўся сёлета. Аднак аўтарка песьен Марыяка «Яр» Лагодзіч у фольк-музыцы дзесяц' год — палову жыцця. Яна паспявала ў трох калектывах і нават выступіла з маэстро Фінбергам.

«Яр» не быцца выходзіць за межы прыдуманага колісі лідэрам «Палацу» Алегам Хаменкам фольк-мадэрну. «Яр» не выкарстоўвае экзатычных інструментуў ды не схіляецца ў бок фольк-року. Сілбей, флейта, віялянчэль, танцы, стуки, грукі — вось і ўтварылі пералік «інструменту».

У верасні дуэт даў песьць сольнікаў у Німеччыне і ўзяў удзел у двух фестывалях. Спачатку быў чатырохдзённы Singetreffen, на які збіраючы музыкі з усіх Еўропы. «Немцы» вабіць беларускія сілбейты, што яны не падобныя да вядомых ім народных песьен. Не сустракала яшчэ неміц, які бы ўмёў сілбіаць — усе маюць музычную адукцыю, закладзеную ў маленстве», — падкрэсліваете Маша. Немцы хутка падхопілі песьні, хоць ім цікава навучыцца беларускай манеры выканання. Маша развучыла з замежнікамі «Ой, рана на Івана», «Ой, барам», а супергітом стала «Купалінка». «Я ўжо не магла сілбіаць гэтую песьню, яны ўсё прасілі яе выкананы».

На другі фестываль — Burg Waldeck, фестываль з 30-гадовай гісторыяй — дзяячыты вырапылі дабраца з Singetreffen пепкі. «Праз горы — сем гадзін. Нас, цыплічных расынік, гэта добра загартавала». Асаблівых патрабаванняў да канкурсантаў на фесцівалі, што доўжыцца два дні, няма. Хіба толькі творы выконваюцца ў камэрнай абстаноўцы. Выступ «Яру» выклікаў шмат спречак, паколькі на фесцівалі зборшчыкаў, быў праdstаўлены клясычныя ніемецкія «піўнія» ансамблі — кантрабас, гітара і скрыпка. Журы вырапылі адзначыць беларускую групу спішпрызам — «За непа-

добнасць да іншых».

Музычнае жыццё Марыі пачалося ў 1996 г., калі на выучэнні Берасцейскага музычнага каледжу стварыла фольк-групу «Копа». Потым Марыя ўйшла ў склад гурту «Юр'я». Тры гады таму яна і яшчэ адна вакалістка «Юр'я» Наталья Пятровіч вырашылі заснаваць сваю групу. Летася яны пайшли на эксперымент і зрабілі некалькі песень супольна з сынці-поп-праектам Logika metro. У выніку іх песьні трапілі ў інтэрнэт, радыё і тэлерадыё. Ціпер іх «Салданка» біро ўздел адразу ў некалькіх гіт-парадах — на БТ у «Скрыжаваннях Эўропы», на «Music.fromby.net» і радыё «Менск». Даспадыбы Машы прыйшоўся і яшчэ адзін эксперымент — выступ «Яру» з аркестрам Фінберга на фестывалі «Маладчна».

Маша наступным чынам характэразуе сучасны стан беларускага «фольк-мадэрну»: «Гу́рты жывуць за кошт старога рэзуртуару, таму ствараючы ўражанне, што ўсе народныя песьні ўжо перапетыя. Але ж гэта невычэрпная крывацца». Выконвае Маша ю свае песьні. «Самы галоўны крытэрый для мяне — выступ музыцы выклікае дрыжыкі. Калі музыка не выклікае тых эмоций, яна пустая. Мы стараемся ўзрушыць нашых слухачоў», — крэда дуэту «Яру».

Сяргей Будкін

«Вясна-красна»

«Яр», «БМА Group», 2005

Альбом запісаны ў мінімалісткім стылі — вакал і віялянчэль. Але як калірніца!

«Яр» — самая цікавая зьява на беларускай этнасціне апошніх год. Яны праланоўваюць іншы погляд на фольк-спадчыну. Часам — правакацыйны. Калі б Джэніс Джолін выконавала беларускія народныя, гучала б гэта прыкладна як трэк № 11 альбому «Вясна-красна». Усе творы дуэту збудаваны на эмоцыйях, вакалістка цалкам ухваціла ў песьні, як увасабляеца ў сваю ролю добры актор. Яны крывацца і шэпчы, заклінаюць і заклікаюць, варожыць і калыша. У кульпіцкай песьні яе голас набірае звышшалёныя абароты. У «Па пасычку», наадварот, супакоўваюцца. Альбом ірваны па настроі, тым і цікавы. Як на арэлях.

СБ

Садыст, постмадэрніст, кляськ

Постмадэрнізм даў беларускай літаратуре двух вялікіх пастаў. Гэта Андрэй Хадановіч і Юр'яс Пацюпа. Калі Хадановіч паступова ператвараецца ў постасць папсовую, дык Пацюпа строгі і выбіральны. Кожны ягоны верш — адточаны красворд. Піша Аляксандар Фядута.

Як бы пі запэўнівалі філёлягі, што беларуская літаратура праішла ўсе тыя ж стады раззвіцця, што і іншыя ўропейскія літаратуры, відавочна — пазней на беларускай мове начала паўнаварт раззвівацца толькі пры канцы рамантызму. Прычым польская. І першая хвала паэтычнага эксперыментатараства, характэрная для эпохі барока, беларускую мову з натуральна-гістарычных прычын — праста таму, што ў гэтую эпоху яна не была мовай літаратурнай, — амбінула.

Як амбінула і другая хвала — эпохі дэканансу. У расейскай літаратуре былі Блок і Севярин, у французскай — Маярмз, а ў нас — Гарун і Цётка, асобы харызматичныя, але з літаратурнага гледзішча асельны ў эпохі народніцтва, нене паміж Іванам Сурыкам і Іванам Нікіціным (французскіх аналагіяў падабраць не могу прац адсутніць апошніх).

Трэцяя хвала, якую звязчайна звязываюць з паніццем «постмадэрнізм», прыпала акірат на наша чытакас пакаленінне. І трэба праста сказаць — найбуйнейшай даследніць літаратуры постмадэрнізму — Ірына Скарапанава — жыве і квітне ў горадзе-героі Менску. Праўда, займаеца Ірына Сыціянаўна расейскім постмадэрнізмам, бо пра існаваньне аналігічнай звязы ў беларускай літаратуре ні ведае. А дарма. Менавіта пасты новага пакалення звязлівіца маральным апраўданынем існавання сучаснай літаратуры на беларускай мове.

Я не пра Глебуса, хоць несумненна, што гэты «традыцыяналіст у прозе» паводзіць сябе ў юзыці зусім як постмадэрніст.

І нават не пра інавангандысту, якіх песьціць клапатнікі выдаўец Аленса Кіхана Логвінаў і яго Санча Вішнёў.

Сёняння постмадэрнізм даў беларускай літаратуре двух вялікіх пастаў, месца якім у будучых падручніках літаратуры заіясльчана. Гэта Андрэй Хадановіч і Юр'яс Пацюпа.

Пра Хадановіча будуть пісаць як пра заснавальніка новай літаратурнай школы, першага ліўрэзата Ноблеўскай прэміі зь ліку беларускіх пісменнікаў, Пацюпу будуть беларускім сэрод таленавітых эксперыментатараў, першадакрывальнікаў новых літаратурных формай — нене побач з Віктарам Жыбулем, вялікім эквілібрystам вершу.

Гэта будзе справядліва.

І гэта будзе крэйдна.

Таму што Пацюпа ня зводзіцца да слоўнай эквілібрystыкі Жыбуля. Ён умее тое, чаго ня умее ніводзін іншы, нават самы масцыты і ўвіянчаны лаўрамі (можа, паўторымыся, за выніткам таго ж Хадановіча, які ўмее ўсё).

Здаўна добра гуманізм людзі завуць між сабою,

зъне ж, напэўна, зъмлізмам празвалі б, каб ведалі слова,

а пацукі — пацучызмам, як павукі — павучызмам. Лепелі, каб спрэчк пазбыцца, назвалі б яго сабелюбствам.

У гэтым наследаванні Ксенафону — захаванне не толькі грэцкіх памеру і грэцкіх жа манер, але і грэцкага съветаўсприманья. Пацюпа жыве, шыроко расплюшчыўшы

ЮРІЙ ДАРАЛКЕВІЧ

вочы і наваstryшы вуха (як і належыць класнаму філёлягу). Яму не запірочыш: сандаруды, з пункту гледжання здоравага сэнсу, што ёсьць гуманізм, як не людзкое съблубства? Цалкам антычная мудрасць, адкрыта занава — ці, дакладней, упершыно, паколькі сама паніцца «гуманізм» — і Пацюпа пра гэта добра ведае! — звязлілася на шмат стагоддзяў пазней.

І тут же:

Помніш, мы неяк купілі щіблеты, віна і закускі —
догу на беразе Кронану съвяты бадзягі спраўлялі.
Ты щіблеты даўно ўжо вяляюща, просьчы
кашы,

толькі віно мы, здаецца, пілі не даўней як учора.

І памер нібыта той самы, але антычная адасобленасць ад съвегу, што дазваляе выяздзіць ісціны, якія яшчэ не зрабліся праписнымі, саступае месца юнацкай гарэзьлівасці, амаль студэнцкай. Дзякую Богу, што Пацюпа малады, інакш давілося б гаварыць не пра студэнцкую гарэзьлівасць, а пра «сварлівыя старчыкі задзёр» (гэта я не пра «Дуліну»)! Хоць не — і пра я таксама).

Пацюпа не бандза быць банальным. Банальнаясць для яго — клясычны пуд, які зрабіўся прывычным:

Розум наш — кволая съвечка, што цемру быцьца
ас্বятляе,
толькі запаліш агонь — цемра гусьцее вакол.

Насамрэч ўсё зноў гранічна дакладна. Цэнтральства ж і ўзмадніца ў той момант, калі зъяўляецца чартага шалёні, што «авышчаше чалавечтву сон залаты». А Пацюпа якраз і паводзіц сябе як спэцыяліст па снах, разважлівы паэт сядро густой цемры. І ён нібыта шукае разумную аснову шаленства нашага быцьца, акунаючыся ў мінулае і заходзячы там утху.

У чаракі млее ноч. За рэчаку ў аддалі гамоніца радасці паміж сабой кусты
на той бок. Што па той? І ўжо зынкаеш ты.
Так многі шасціца, хоць яго было так нала.
О, сэрца, ты на плач! — яшча не перастала
ніасцішна гаманіць у часе цемнаты.

Пільнуш, біццам съмерыц, гадзіны, дні, гады,
калоціца агонь, што губіць і ўздымае.
Шкада разбітых мар. На цёмным дне жыцця
мінулае сваё прыпамінаю я,
і кожны трэск, і стон, і звонкі птушак сокат...
Прыходзіць у гэты лес, паветра тут глытай —
і хваліх возера разыўта пазолота:
Само—Сіера, Рэйн, Аара, По, Дунай!

Гэта санэт-цэнтон (вы яшчэ чытача тако-

га ў Беларусі папукаце, які ўспомніў бы — і науглі ведаў бы! — значынне слова «цен-тон», у якім кожны радок належыць новаму пасту — дакладней, старому пасту, знаемаму», аўтку вывучэння, а ўсё ў сукунасці і ствараючы новасць паэтычнае быцьце. Тут пазней халодна сканструяваная — але застасцца пазней. Так задумаў паэт. І дзякую яшчэ, што ён не пакідае гэты цэнtron нам у якасці красворду, таму што — нізвашта не разгадал бы! Усе, уключачоцы Хадановіча,

(што яго, уласна, ад Жыбуля і адрознівае, таму што Жыбуль гудзея ня словамі, а гутамі — і асколкамі сэнсу). Ён забраўся ў збудаваную ім вежу са слановай косьцю, каб чешыпца ў ёй асалодамі філолясты, хвопшча чытача сваімі радкамі і низрае за рэакцыяй. Яму добра.

Але ў вежы доўга ня выседзіш. Трэба спускніцца ўніз, у реальнае, нефілолягічнае жыццё. Ад эпохі паэтычнага барока трэба ісці да тых, каго — таго і глядзі — сашлюць на «хімію». А ў бараках не да барака. І ў гермачтычны съвєт высокай науки і высокай пазней ўрывавацца жыццёвай прозы. І зъяўляеца піеска-пастыпі «Зъяўленне генерала» — прыклад таго, што палітыка можа быць зъяўляць культуры. І зъяўляеца Прамэтэй як вобраз, што звязае старажытнагаракціх і новабеларускіх паэтаў:

Быў прыкуты даўней Прамэтэй

да сънжыстай

Каўкаскай гары —

там ён, кажуць,

пакінуў дзяцей,

там агонь як саклях гарыць.

Ды панадзіўся ў сакля лятаць

дзівножаловы расейскі зрол

і дзяцей Прамэтэй хапаць —

зынохаў, пёс, што

адважная кроў!

Ды і нач не хадзела мінаць,

каб хоць гора мік гор загаць,

бо арол, прыліцеўшы зъвідна,

да зъмірканныя

ня стоміца піць.

Але ёсьць і ў надолі канец:

кажуць, выкүе Сонца стралу,

каб з морам узім'я Гэркулес

і пусціў як у грудзі арлу.

Гэта таксама вершы. Але іншыя. У падручніках іх называюць «грамадзянскімі». Аказваецца, Пацюпа можа пісаць амаль гэта, як Яндарбіеў у перакладзе Барадулі.

І я ведаю, добра гэта ці дрэнна.

Я — усяго толькі чытач. А пазней барока шмат у чым і будзеца на тым, што чытач ня ў стане вызначеніца.

* Аўтары, радкі якіх скарыстали ў цэнтоне: М.Багдановіч (10, 11); А.Гарун (12); М.Граміка (6); К.Кірэнка (4); В.Ластоўскі (14); Г.Леўчык (5); А.Моркаўка (7); А.Паўловіч (1); А.Разанай (3, 8); Хв.Чарнышвіч (2, 13); Януш Д. (9).

Українські актори на беларуській сцені

Пасьля бесспасльхових спроб утамаваць Лукашэнку Захад вырашыў падключыць да гэтага «каранжавы» Кіеў.

Піша Раман Якаўлеўскі.

Пасьля Аранжавай рэвалюцыі актыўнасць паміж Менскам і Кіевам збліжшага праяўлялася ў прапагандысткі сферы. У Беларусі на розных паверхах улады можна было пачуць шматлікі крытычны заувагі на адрас новых уладу Кіеве. Былі нават абвінавачаны, што на тэрыторыі Украіны рыхтуюць «блескі» для рэвалюціі ў Беларусі. Але не праішло і году, як палітычнасць сама ё сі. Юшчанка распалаася. І пакуль без біцца мордаў. У адрозненіі ад Ресеі — і вонкава спакойнай Беларусі — палітычныя перыпты ўдабываюцца ва Украіне адкрыта. Як адзначаюць, на зіральнікі, куды лепей, калі прэзыдэнт выбачаецца перед журналистамі. А Юшчанка рабіў эста неаднаразова. І пакуль электарат не адмалуе ў падтрымкы ні Юшчанку, ні Цімашэнцы. Адлаведна, адзначае расейскі экспэрт Лілія Шаўцова, украінцы не ідуць, сягнаваючы з сябе «прагніную скuru».

Са зъменамі на ўнутриміжнароднай арэні Украіна стараеца заніць пазыцыі рэгіональнай сілы. На думку некаторых заходніх экспертаў, прапанова выступіць пасрэднікам паміж Польшчай і Беларусью сюльта пасыльну вырашэнню прыднястроўскай канфлікту толькі пацвярджася загданае імкненіе.

Пачатак працэсу актыўнага дыялекту між Кіевам і Менскам паклала сустрэча Юшчанкі і Лукашэнкі падчас саміту СНД у Казані. Напярэдадні беларускі дзяржаўны СМІ спрабавалі пераканаць сваіх спакажуцоў, што Лукашэнка нікай сустрэча з Украінскім калегам у найбліжэйшы час не плюнне. Тым ня менш, сустрэлі і пагарылі. Тады і высьветлілася пра намеры Украіны адбыцца ролю пасярэдніка. А эта можа ўзмініць пазыцыю Украіны як рэгіональнага актора па Усходнім Еўропе, паміж Эз і Ресеі, Беларусью.

Дыялёг быў прадоўжаны ў Кіеве падчас рабочага візіту міністра замежных спраў Сяргея Мартынава. Але міністру ражуча адхіліў праніканаву дапамогу Украіны ў зносінах Беларусі і Эз. Сваю думку з гэтай нагоды выказаў Станіслаў Шушкевіч: «Гэта ініцыятыва была прасякнута зычлівасцю. Але я таксама лічу, што канкрэтныя дзеяніі павінны прыміцаць ў выніку кансультаций — як з уладай, так і з апазыцый. І толькі тады гэта пойдзе на карысць...»

Мае контакты паказваюць, што да Беларусі ў Кіеве вельмі правільнае і дастойнае стаўленне. Яны простила пакутліва ідуць наперад, сягнаваючы з сябе «прагніную скuru».

Прысутныя на выніковай прэс-канферэн-

цыі міністра замежных спраў Украіны Барыса Тарасюка і Сяргея Мартынава журналисти дружна адзначылі нешматлоўную і дзіўную для дыпліматага замкнутыя паводзіны госьця ў Менску. Кажуць, адчувалася нейкая яго трагічная раздвоенасць. Ёсьць падставы казаць, што гэта магла быць апошнія сустрэча Мартынава з Тарасюком у рангу кіраўніка замежнапалітычнага ведомства Беларусі. Мартынава прадказваюць пасаду пасла ў Брусселе.

Не пасльпей Тарасюк нацешыца ўражанымі ад сустрэч з беларускім калегам, як зноў давалося яму сустракаць госьця ў Менску. У Кіеў прыхеадзіў дзяржавінскі генэрал-лейтэнант Генадзь Нівыглак. Кіраўнік украінскага замежнапалітычнага ведомства з'явіў генэрала з штабам Бюро нацыянальнай бізнескі Польшчы Ежы Барам. Даречы, да гэтай падсады Бар працаў паслом у Вільні і ўжо ў якасці калегі генэрала Нівыглака прыяжджаў у Менск, спрабуючы прадухіліць канфлікт уладаў з Саюзам палікай Беларусі. Ни выйшла.

Афіцыйна Б. Тарасюк, Е.Бар і Г.Нівыглак месці аблімкоўцаў «пытаныні развіцця трансанцыянальнай супраўдніцтва, гарантаваныя біяспекі межаў на контэксте процідзеяньня такім пагрозам, як трансанцыянальная злачыннасць, нелегальныя абмен наркотыкамі і нелегальная міграцыя». Спрабы украінскага боку ўнесці міратворчы струмень у трохбаковыя дачыненіі посыхамах не ўянчаліся. Зноў у жорсткім стылі, як і напярэдні Тарасюкоў сурасмоўнік, чарговы госьць з Менску адхіліў пранапоўніцівіа Кіева паспрыць нармалізацыі стасунку ў Варшавай. Але «скакачі» працягваюцца.

Пасьля візіту ў Москву і Бруссель у Менск мае прыхеадзіць кіраўнік часовага ураду Украіны Юры Еханурава. У сакавіку 2006 г. маюць адбыцца парламенцкія выбары, і Украіна перастане быць прэзыдэнцкай распушлікай. Галоўнай фігурай на палітычнай сцені стане прэм'ер-міністар, вылучаны пратыкль альбо блéкам, што пераможа на выбарах. І на зъмену Еханураву,

відаць, прыйдзе нехта іншы. Але, калі ў Москву і Бруссель украінскаму прэм'еру ўдалося трапіць, то ў Менску атрымалаася асечка. Паводле словаў прэс-сакратара Еханурава Валянціна Мандрысюкага, прэм'ер адкладаў візіту ў Беларусь на больш позні тэрмін. Папярэдне паездка перанесена на 18 кастрычніка. Мандрысюкі таксама адзначаў, што пaeздка Еханурава пе-рэнесенна па просьбe беларускага боку. Паводле неафіцыйнай інформацыі, паездка Еханурава ў Беларусь перанесена ў сувязі з заменамі рабочага графіку Аляксандра Лукашэнкі.

Як адзначаў юкрайнскі СМІ, візит Еханурава ў Бруссель закончыўся гэтац жа, як і ў Москву. Абіяннымі, што прэпрывата-зынныя працэсы засталіся ў мінулым, а замежным інвестарам будуть створаны са-мія спрэдильныя ўмовы для вядзення бізнесу ў Украіне.

Візіт у Менск, на ўсякі выпадак, афіцыйна называюцца падыходтойдай да сустрэчі Юшчанкі з Лукашэнкам. Менавіта ад іх чакаюць вырашэння такіх пытанняў, як ратыфікацыя Беларусьсю Дагавору аб між, так званага украінскага догуту, падданнія абрэзмісі. Дагавор гэты Лукашэнкія яшчэ ў сірэдзіне 1990-х з Кучмам падпісаў. Прэзідэнт кіраўнік вырашыў, што Еханурава ўзяўцаць ратыфікацыю дагавору з украінскай запазычанасцю, якую запазычанасцю ў Кіеве не прызнаюць. Паводле неафіцыйнай інформацыі, украінцамі неяк былі нават гатовы «дараўваць» дубут аубен на кавалачак зямлі ў Крыме для нехай VIP-будоўлі. Але Кучма абяцаў, абяцаў... дый забыўся. А па рэадмісіі пазыцыя Беларусі такая: падпісваць падданненне па рэадмісіі ў пакеце, з усім піццо суседзямі. Уся загатуліна ў пазыцыі Ресеі, якая пакуль да гэтага не гатова. Цікава, у чым праіваць пры аблеркаванні этых пытанняў кампраміс да прэзыдэнтні? Цікава і тое, калі адбудзеца гэтая важная сустрэча Юшчанкі і Лукашэнкі — да іх паслья візіту ў 18 да 21 кастрычніка ў Кіеў па чарзе генэральнага сакратара NATO і расейскага прэзыдэнта?

СЪСІСЛА

Варонін: Расея ня зломіць Малдовы

Прэзыдэнт Малдовы абвінаваціў улады Ресеі ў правядзенні эканамічнай блякады. «Краіна гатова працягці і бяз экспарту віна ў Ресеі. Будзе складана, аднак мы гатовы жыць у холадзе, замірзаны без расейскага газу, але не здамося», — заяўві Уладзімер Варонін у інтэрвю румынскай службе BBC. Расейскія ўлады блякаюць экспарт вінаў, адзін з галоўных кініц даходаў Малдовы.

Банкувэр найлепшы

Экспэрты брытанскага выдання Economist Intelligence Unit прызначылі Банкувэр (Канада) найлепшым на якасці жыцьця горадам свету. Другое месца ў аўстралійскага Мэльбурну, трэцяе — у Вены (Аўстрыя). У дзясятку найлепшых горадоў уваходзяць таксама аўстралійскія Пэрт, Аделаіда і Сыдней, канадскія Таронта і Калгары, швайцарская Женева і Цюрих. Цікава, што ў Таронта, Аделаіде, Мэльбурне і Сыдні жыве найбольш актыўныя беларускія дыяспары ў вольным суседзе, а Банкувэр апошнім часам становіцца новым асцродкам беларускай эміграцыі ў Канадзе. Даречы, найлепшым горадам у ЗША прызначылі «самыя беларускія горады» — Кліўленд.

Дзясятку найгоршых горадоў складаюць Тэгеран, Дуала

Ангела Мэркель, первую ў гісторыі Нямеччыны жанчыну-канцлеру, называюць нехарызматычным, але эфектыўным палітыкам. Расея ня можа разылічаць на блізкое сяброўства з Мэркель.

Усходненемецкае

маленства Мэркель пакінула не

найлепшыя

ўспаміны пра

расейскіх

«партнэраў».

А вось

Шродэр, якому

выбарцы адмовілі ў

даверы, цяпер

разылічае на

грашавіту пасаду ў

«Газпроме».

пісменнік Джон Бэнвіл, ганараваны за раман «Мора». Простыжная прэмія памерам 50 тыс. фунтаў стэрлінгаў (каля 190 млн рублёў) прысуджана Бэнвілу за книгу пра чалавека, што сутыкнуўся са сваімі мінулым у гардку, у якім бавіў вакансі.

Выбар сярод правых

Польшчы спартрэбіца другі тур прэзыдэнцкіх выбараў. У першым туры ліберал Дональд Туск сабраў 36,3% галасоў, а кансерватар Лех Качынскі — 33,1%, а ў выбарах узялі ўдзел 49,74% грамадзян Польскі Жырыноўскі, любімыя палітык беларускіх дзяржаўных СМІ Анджэй Легэр, заняў трэцje месца — 15,11%. На ўчастку ў Менску перамог Туск, у Берасці і Горадні — Качынскі.

Аўтамабіль Мусаліні

На аукцыёне ў ЗІПА за 140 тыс. доляўраў прададлі аўтамабіль, на якім ездзіў дуч. Выкіпталонца «Лячча», зроблены паводле спілаказу ў 1939 г., быў захоплены амэрыканскім войскоўцам і апошнім гады захоўвалася ў музэі аўтамабіляў. І прададзец, і пакунін палчылі за лепшае застацца анатымічны. Выручаныя грошы будуть ахвяраваныя канадскай добрачыннай арганізацыі, што дапамагае цяжкахворм дзесяці.

(Камэрсан), Харарэ (Зымбабвэ), Абіджан (Кот д'Івуар), Ніампэнь, Лягас (Нігерія), Карабчи (Пакістан), Дака (Бангладэш), Альжыр і Порт-Морбей (Папуа-Новая Гвінэя).

Шродэр піша рэзюмэ

Экс-канцлер Нямеччыны Герхард

Шродэр можа стаць дарадцам у канцэрне «Газпром». Паводле чутак, гэтае пытанніе нават аблімкоўвалася на нядаўнай сустрэчы ў Санкт-Петраўбургу на найвышэйшым узроўні. Паслья таго як канцлерам ФРГ стала лідер ХДС/ХСС Ангела Мэркель, Шродэр прыняў рагізэніс сысц

з палітыкі. Беларусы будуть шкодаўцаць пра такую зъмену найменш.

«Букера» ўзялі ірландцы

Фаварытам «Букера» лічыўся Джуліан Барнз з раманам «Артур і Джордж». Але ляўротам Букераўскай прэміі стаў ірландзкі

Нобэлі-2005

На мінульм тыдні былі ўручаны Нобэлеўскія прэміі ў галіне фізіялогіі і медыцыны, хіміі і фізыкі, а таксама прэмія міру. У панядзелак, 10 кастрычніка, Нобэлеўскую прэмію па эканоміцы атрымалі **Робэрт Аўман і Томас Шэлінг**. Літаратары па традыцыі будуть самыя апошнія, лёўрэат стане вядомы пры канцы тыдня. Афіцыйна прэмія, эквівалентная 1,29 млн далараў, будуть уручаны ў сьнежні на ўрачыстай цырымоніі ў Осла.

Досьлед на сабе

Лёўрэатамі прэміі ў галіне фізіялогіі і медыцыны сталі аўстралійскія навукоўцы — 54-гадовы Бары Маршал і 68-гадовы Робін Уорэн, ганараваныя за дасыльданыні гас-трты і ізвіні стравіні. Маршал і Уорэн даказалі, што прычына захворванняў з'яўляюцца бактэрыі helicobacter pylori. Аўстралійцы зрабілі адкрыцьці яшчэ ў 1982 г., выявіўшы, што большасць хворых на гастроіт і ізвіні стравіні інфікаваны пэўнымі бактэрыямі. Маршал выпрабаваў адкрыцьце на ўласных арганізме: увёў бактэрыі, а потым вылечыўся з дапамогай ан-тубетыкаў. Да гэтага лічылася, што прычына гастроіту і ізвіні ёсьць няправільны лад жыцця, празъмерна вострая ежа, стрэсы. Ціпер дзікуючы адкрыцьцю Маршала і Уорена можна цалкам вылечыцца ад гастроіту ці ізвіні стравініка. Бактэрыямі, што выклікаюць гэтыя хваробы, інфікавана дэльві традыція наслельніцтва Зямлі, аднак у большасці людзей яны не выклікаюць аніякіх захворванняў.

Крок да ідэальнай дакладнасці

У галіне фізыкі «Нобэль» атры-
малі амэрыканскія навукоўцы Рой Глабэр і Джон Хол, а таксама ні-
мецкі дасыльдчык Тэадор Хэнш.
Глабэр, навукоўец з Гарвардскага ўніверситету, які яшчэ ў 1963 г.
паклаў пачатак квантавай аптыч-
най тэорый, атрымае роўна палову

узнагароды. Такім чынам Нобэ-
лескі камітэт ацаніў ягонае ап-
ісанье паводзінай съяглальных
часціц. Ён раслумачыў прынцы-
повую розынь паміж гарачымі
крыніцамі съяглі (як лімпіи на-
пальваньня), якія маюць розную
частату і фазу, і лазерам, якім
уласцівіа познія частата і фаза.

Хол і Хэнш падзялілі другую ча-
стку прэміі за працу па лазернай
прэцэзійнай сігнэратрасіі (выши-
дакладнае вызначэнне колеру
съяглальных малекулаў). Вынік
дасыльдання навукоўцаў з уні-
верситету Каларада (ЗША) і Люд-
віга-Максіміліана ў Мюнхене —
магчымасць выміярэння аптыч-
ных частот з дакладнасцю да 15
знакаў. Гэта паспрыяе распрацо-
ўцы вышыдакладных гадзіннікаў і
спадарожніка глябальнага пазы-
цыянавання.

Паскораны хімічны сінтэз

«Нобэль-2005» у галіне хіміі

Анты-Нобэль-2005

У чачьвер у Гарвардскім університеце ўручана прэмія «іг Nobel» («Шнобэлеўская» прэмія) за 2005 год, якая прысуджаецца за съмешынія і непатрэбныя адкрыцьці.

Премію ў галіне хіміі атрымалі супрацоўнікі юніверситету Мінскоты Эдвард Каслер і Брайян Гетэльфінгер, якія высьветлілі, што людзі ў сиропе плаваюць гэта ж хутка, як і ў вадзе.

Бэна Мээр-Рохай (універсітэт Оўлю, Фінляндый) і Єзэф Галь з юніверсітэтам Лёндана (Бугорчына) атрымалі прэмію за тэарэтычны анализ працэсу

падзялілі трох навукоўцы — фран-
цуз Ішанэн, амэрыканцы Робэрт
Граб і Рычард Шрок — за рас-
працоўку новых мэтадаў абмен-
ных рэакцый (метагтэзіс) у аргані-
чным сінтэзе. Навукоўцы зъвяр-
нули ўвагу на працэсы разгортані-
цы малекулаў вугляроду, фарма-
ваныя і разбурсельные новых
хімічных сувязі і стварылі прын-
цыпова новыя каталізаторы. Мэ-
тад мэтагтэзісу зъвіяўся пад сорак
гадоў таму, але яго нарада прак-
тыковала хімікі. Ціпер мэтагтэзіс
станецца адной з самых важных
рэакцый у арганічнай хіміі. Гэта
дазволіць рабіць найблізьшыя дак-
ладны, чуткі і чисты сінтэз ро-
чываў у вытворчасці лекаў, поліма-
тэрыялаў і клічатак. Вынікі гэ-
тых дасыльданняў будуть мець
вялікае значэнне для фармапе-
тыкі і распрацоўкі новых сінтэ-
зых матэрыялаў, а таксама да-
памогуць зъвінчыць колькасць
небыспечных адкіду хімічнай
індустрыі.

Сярод 200 кандыдатаў

Прысуджэніе Нобэлеўскай прэміі міру выклікала шмат спрэ-
чак. Прэзыдэнт Юшчанку Ісаакавішы, сцяпеніца Бона з У-2 і
яшчэ 196 кандыдатаў апярэдзіла
Міжнароднае агенцтва ААН па
атамнай энергіі (МАГАТЭ) і ягоны
кіраўнік Махамед эль-Барадзі.
Юрист па прафесіі, энгініер эль-
Барадзі ганараваны прэміяй за

спаражненія пінгвінаў. У ходзе досьледаў яны
высвітлілі, што экспрэмэнты далаюць да 40
см. Пры гэтым яны вывучылі ціск, неабходны для
спаражненія: ён аказаўся ад 10 да 60
кілапаскаляў (0,1—0,6 атмасфэры), што больш,
чым у людзей.

Премію па літаратуры атрымалі спамэры з
Нігеріі, якія маладыя праслі дапамогу ў пошуку
скарабаў, што нібыта належыць ім.

Гаўрыў Нанда з Масачусецкага тэхналагічнага
інстытуту атрымала «Шнобэль» ў галіне эканомікі.
Вынаходніца прыдумала будзільнік «Clocksy», які
хаваеца аудаладальніка, перасоўваючыся на

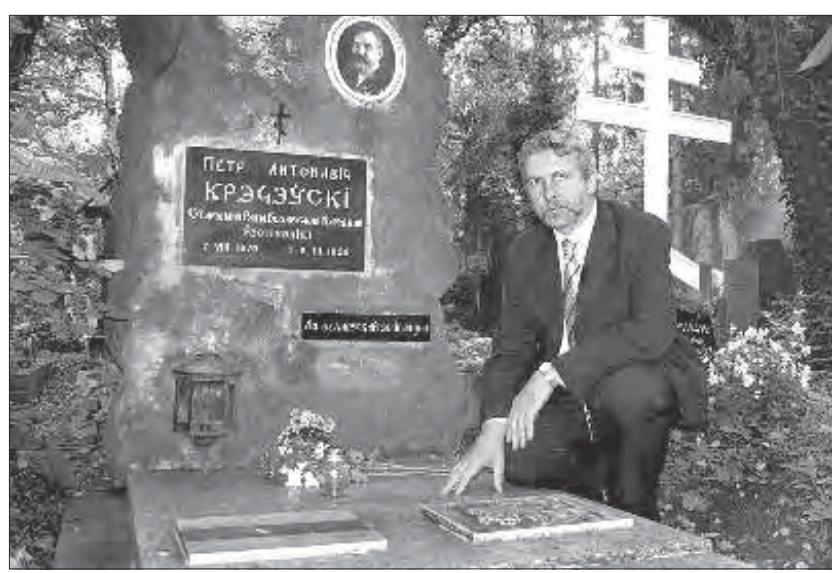
«дзеяньні, скіраваныя супраць вы-
карыстаныя язэрнай энергіі ў ван-
ных мэтах і за выкарыстаныне
ядзернай энергіі ў мирных мэтах з
максымальна бяспекаю».

Эль-Барадзі, які кіруе МАГАТЭ
цягам восьмі гадоў, кампенцуючы
прысуджэніе прэміі, зазначыў,
што ўнізагорода толькі захоўваць
агенцтва да вырашэння пытан-
ня язэрнага разбраненя ў Паўноч-
най Карзі і Іране. Яшчэ год
тому МАГАТЭ лічылі звычайнім
бюрократычным утварэннем, але
за год агенцтва стала важным
гульцом у справе вырашэння
спрочак наокон ядзернай зброе.

Іншай думкі трываліца кіраўнік
Інстытуту дасыльданняў пра-
блем міру Стэн Тонзес, які мяркуе,
што прэмію міру атрымалі тыя,
хто не дасягнулі гэты год нікага
посыху. За апоміні гады даду-
чыліся да ліку язэрных дзяржав
Індія і Пакістан, Ізраіль і Паўноч-
най Карзі. Ціпер язэрных працы
актыўна праводзіць Іран.

У панядзелак, 10 кастрычніка,
была ўручана Нобэлеўская прэмія
у галіне эканомікі. Дарчы, гэта азды-
нальная прэмія, не заснаваная ўлас-
на Альфрэдам Нобэлем. У 1968 г.
ейна ўручэнне ініцыявалі Цэн-
тральны банк Швейцарыі. Селета «Но-
бэль» ў галіне эканомікі атрымалі
супрацоўнікі цэнтра рацыяналіза-
цыі пры Еўрапейскім універсітэце
Робэрт Аўман і Томас Шэлінг з
університету Мэрыленду (ЗША) за
«пляніраванне нашага разу-
меннага канфлікту і супрацоўніц-
ва працэзуруючы гульці». Эканамі-
сты патлумачылі, чаму адны суб-
екты рынку працуюць пасыпяко-
ва, а іншыя — не.

Сяргей Будкін

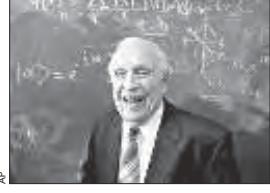
Лідэр Аўгустынскіх дэмакратычных сілаў Аляксандар Мілінкевіч распачаў свой візит у Прагу з ускладанням кветак да магілай першых прэзыдэнтаў Беларускай Народнай Рэспублікі Пётры Крачускага і Васіля Захаркі на Альшансіх могілках. У стаўцы Чэхіі А.Мілінкевіч сустэрзўся з міністрам замежных спраў Чэхіі, кіраўнікам чэскага парламента і экс-прэзыдэнтам Вацлавам Гаўлом.

Многія крытыкуюць выбар
кіраўніка МАГАТЭ Махамэда
эль-Барадзя на прэмію міру.

Бэры Маршал увёў бактэрыі,
што вылікаюць гастроіты,
ва ўласціві арганізму, а потым
вылечыўся.

Амерыканскі фізык Рой Глабэр
чакаў Нобэль 42 гады.

колцах. Тэарэтычна, гэта мае эканоміць працоўны час, бо ў пошуках будзільніка людзі павінны канчаткова працьнацца.

Премію па фізыцы прысудзілі за досьледы з
бітумам, якія праводзіў Томас Парнэл з
універсітetu Кінзленду ў 1972 г., а ціпер
працягвае яго колега Джон Мэнстоун.
Дасыльдчыя лічыць, што насамрэч астылы бітуму
— вадкі, хоць і знаходзіцца ў цвёрдым стане.
Для доказу Парнэл зъвінчыў астылы бітум у
варонку. Першыя кроплі ўпала праз восем год,
другая — яшчэ праз дзесяць. Мэнстоун
дачакаўся восьмай кроплі ў 2000 г.

Памяць пра трагедыю Канюхой

Канадзкія палякі ініцыявалі съледзства па факце спаленія савецкімі партызанамі ў 1944 годзе вёскі Канюхі, што за Беняконіямі.

Трагедыя вёскі Канюхі (ципер Канюкі) на Літве здарылася ўчына на 29 студзеня 1944 г. а 5-й раніцы. Савецкія партызаны атакылі вёску і злынчылі яе жыхароў. Гэта была помста за тое, што сляпіе арганізавалі атрадамі саамахоў — бараніца ад партызанскіх набегаў. Сяло ў той час уваходзіла ў склад Лідзкага аругуты.

Расыльданніе ініцыявалі канадзкія палякі, потым падзялочыліся. Інстытут нацыянальнай памінкі ў Варшаве і Галоўная камісія дасыльданняў злачынстваў супраць польскага народу. У Цэнтральным вайсковы архіве выявілі дакументы, якія падкрэсліваюць факт злачынства. Так, нямецкая справа здаводзіцца, што ў Канюхах у студзенскую ноч былі застрэлены 36 жыхароў, а 14 былі паранены. Іншыя дакументы — што напад здзесьній атраду

100—200 чалавек, сярод якіх най-
больш было ўнікальных, што ўтвара-
валіся зь віленскай гета. Вёску падпалаў з абодвух канцыў, а па тых, хто спрабаваў уцячы, стра-
лялі. Не шкадавалі никога. Удалося утрапавацца толькі групе жан-
чын.

«Гыгоднік Віленшчыны» піша, што сярод злынчальникаў Канюх-
ху былі партызаны з атрадаў «Сімерць фашыстам», «Да пера-
могі», «Сімерць акупантам». У мэ-
муарах Хайма Лазара «Злынчэ-
нне і супраціў» (Destruction and
Resistance. New York: Shengold
Publishers, 1985) так апіваюцца гэтыя падзеі: «Штаг брыгады вы-
рашыў зраўніць Канюхі з зям-
лём, каб даць прыклад іншым».

У траўні 2004 г. у Канюхах пас-
таўлены помнік паміці ахвяр — на
ім 34 вядомыя на сёняні імёны.

Тры беларускія паэты

Упершыню мы пазнаёмліся з Анатолем Сысом, калі вучылісі на I курсе гомельскага філфаку. Чаму я каку «мы» — бы на адным патоку са мной вучылісі Едрусь Акулін і Сяржук Сыс, які паходзіў з Заспі, суседній з Гарошкам вёскі. Да нас у аўдиторыю зазірну малады хлопец са съветлымі валасамі ды трохі выпучанымі вачымі й беззапіцайна абвісціў: «Я — паэт Анатоль Сыс! Калі сірод вас ёсьце паэты ці празайкі — увечары прыходзіце на пасяджэнне літаратурнага гуртка «Крынічка»!»

Мы ўтрох і пайшлі туды. Дзе і пазнаёмліся. Сыс вучыўся на III курсе і быў вядомы на ўесь філфак паэт, хоць добрых жывых настайнікаў ці паплечнікаў у яго не было. Віктар Ярац, які вёў тады пасяджэнне «Крынічкі», таксама Толікаў замлік з Заспі хутчэй, быў за сібра. А нас, маладзейшых, пакуль што ён на браў у разылк. Пазней ужо, у Менску, убачыўши нас зь Едрусем, заўсёды ганарліва абвішчаў усім: «Глядзіце, гэта мае дзе-ші!» І сапраўды, першых пару гадоў ва ўніверсітэце мы «глядзелі яму ў рот».

аддаленасць ад літаратурнага Менску наклада адбітак на ягонас далейшае жыццё і літаратурны шлях, які ён церабіў выключна сам. Адсутнасць аўтарытэтай — небісъечная реч. Яна дазваляе бясстрашна ісці наперад, захоўваць прыродную чысціню і дасягаць неймаверных вышынь, але часам даводзіць жыццё да поўнага анархізму і робіць яго проста бессэнсоўным.

Толькі не ўгражайце!

Ён любіў гучны съмех, цікавыя, а часам і балочкі жарты. Прыгожы і вельмі дужы, ён падабаўся многім філлягініям. І часам круціў зь імі раманы. Але ўжо ў тых гады ён прысыцціў сябе адной паненцы — паэзіі. Імкнучыся дасягніць максімальнай шырасці ў паэзіі, ён амаль не адразніваў пазіцию ад жыцця і быў гэткім жа шчырым у жыцці, што часта ставіла яго ў драматычныя сітуацыі. Разы два яго зьбіраліся выгнаніць з універсітету. Не за тое, што кепска вучыўся, а за тое, што ён заўсёды быў шчыры і казаў праўду выкладчыкам у вочы. Былі выкладчыкі, якія

Трагедыя Толіка Сыса

АРХІВ А. ЯЛЯЦІКА

Толік сам шукаў і выбіраў сабе паэтычных настайнікаў. Ни памятаю, каго хваліў з расейскіх паэтаў, а з беларускіх горда абвішчаў: «У маладой літаратуре ёсьць трох спрападынных паэты: Рыданаў, Някляеў і Пашкоў!» Трэба сказаць, што амаль не памыляўся. Прынамсі, два з іх дакладна засцянуца ў беларускай літаратуре.

Добра памятаю першыя пачуцьці мною верш Сыса, які ён прычытаў на «Крынічку». Там было штоўшці пра забітага дэльфіна, які плаваў па сініх хвалях, а побач з ім плавалі ягоныя мазгі.

Гэтая пэўная саматужніасць,

любілі яго, а былі такія, што не-навідзелі. Спраўджалася банальнае ісціна: міэрнасць ненавідзіць талент за тое, што ён не такі, як іншы. Упершыню ў жыцці я бачыў такую неігрываную зайдрасць да яскравага таленту і жаданыне зламаць чалавека, даказаць, што ён — нікчэмнасць. Але Сыс не ламаўся, не ўтінаўся і горда, як карабель, ішоў сваімі шляхамі.

Што да жарту — Толік любіў сам ствараць розныя недарачнія і съмешныя сітуацыі. Ужо ў Гомелі ён з думва аднавіскойцамі, таксама мажнімі хлопцамі, прыйшоў у рэстаран. Селі за столік. Афіцыянтка прапанавала зрабіць заказ. Абсалютна сур'ёзна хлопцы далі заказ: «Тры місік баршчу і булку хлеба!» Афіцыянтка разгубілася і перапыталася: «Что? ЧТО?» «Гры місік баршчу і булку хлеба!» — з каменінамі тварамі паўтарылі яны. Афіцыянтка спалохалася і, адыходзічы ад іх задам, адно толькі паўтарала: «Не ўгражайце! Не ўгражайце!»

Наступным разам яны са сваімі събруком у гомельскім парку голасна наўзрыд аббрахалі маленькага сабачку, які на ворцы ў сваім

Анатоль Сыс
(зьлева), Эдуард
Біляцкі і Алеся
Біляцкі ў будатрадзе
ў Бабчыне. 1980
год. Збіранныя імі
дамы сёньня стаяць
пустыня — вёска
трапіла ў зону
адсленення.

Ён зачароўваў людзей. Кожнае слова клалася ў сэрца і душу, гонячы мурашак па целе і выбіваючы съязу.

.....

гаспадыні ўздумаў пабрахаць на іх. У выніку ўшыкаў сплоханы сабачка, а разам з ім і на менш сплоханая ягоная гаспадыня.

Палеская салідарнасць

У нечым ён, безумоўна, пайпілаваў на наші станаўленне як асоб, унутраную незалежнасць. Самае каштоўнае, што ён наўчыў цацікі асабістым прыкладам, дык гэта волю, якую тады яшчэ не значылася ў състэме савецкіх каштоўнасцяў. Добра памятаю, як, ходзячи паўсюль з нататнікамі зь вершамі, якія ён пісаў пакутліва доўта, літаральна хварэў, перапісваючы, прагравораючы на прахальных супамі інтарнатаўскіх лінолеўмных калідорах, дашліфоўваючы ўначы, перабираючы слова, як каштоўныя камяні, ён убачыў нас, што ішлі з начнай разгрэзкі буднія і стомленыя, і сказаў: «Напрацавацца пасыпсце!» Вучыцца, пакуль у вас ёсьць такая магчымасць, чытайце, пішыце, узрастайце, пакуль кормяць вашыя бацькі! Вас сюды не працаць пасылалі!» Гэта ўразіла мяне. Я падумаў — і прайду! І болей на начнія разгрузкі не хадзіў.

Але была яшчэ адна начнія раз-

грузка, на якую мы трапілі ў будатрадзе разам з Едрусем і Толікам. Разгрузка калінных угнаенняў з вагона. Мы будавалі дамы ў Бабчыне, якія ціпер стаяць пустыя — радыёцынам зона. Грошай плацілі мала, і вось нашы камандзіры дамовіліся на калым. Па два чалавекі на вагон, цэлую ночь мы кідалі шуфлямі гэтае угнаенне, а Толік час ад часу запіваў магутным голасам штоўці з Доны Самэр. Была такая папулярная амэрыканская сльяўчачка. Амаль сюрэралістычная карціна. Ціхая палесская ніч, якая, не паспейшы скончыцца, ужо запалілася на ўсходзе мяккім золкам, вілізны прапрысцістэр зоркі, чыстыя съплю звар'яцелых салаўёў і матутны рык істомнага Сыса.

Тады ў Бабчыне ў Сержука Сыса пачаліся непрыемнасці з мясцовымі хлопцамі праз тамтэйшую прыгажуну, і яны пачалі адлюўваць яго ўсёй сваёй віскавай грамадой ганяючыся за ім, як статак быкоў, каб пабіць (хоць Сяржук быў невінаваты, і дзячына — ні сном ні духам, а заварыў кашу тутышы хлопец, п'яны стрыечны брат Міколы Мятліцкага). Толік прапанаваў нечаканы

Алеся Біляцкі — літаратура-значыц, правабаронца, кіраўнік правабарончага цэнтра «Вясна», зачыненага ў кастрычніку 2003 г.

Успаміны

ход — усім хлопцам з будатраду паstryгычыся нагала, каб было не-магчымна пазнаць Сержука. Паехаўшы у лазню ў Хойнікі, мы, чалавек дванаццаць, салідарна гэтак і зрабілі. Паміятаю выраз на тварах у хойніцкіх габрэйскіх хлапцоў, якія тады яшчэ жылі ў Хойніках і тусліліся калі лазны, калі яны ўбачылі цэлую купу лысых будатрадаўцаў. Сержука ўжо быў немагчым адрозніць, хаці веңча п'яны Мятліцкі са сваім быкамі і прыходзіў на апазнаньне, ды дзе там!

Навяртанье

Першыя спробы ўцягнуць Толіка Сыса ў моладзевы нацыянальны рух у 1981-м, які тады расплачали менскія студэнты — В. Вячорка, С. Сокалай, С. Дубавец, — ён успрыняў насыцярожана. Ка-заў, што ў Менску тум нацыянальны і што ўсё гэта скончыцца турмой, а ён хоча пісаць вершы і нічога болей.

Хоць і з праблемамі, університет ён дзяякоўчы дэкану скончыў і пайшоў у войска, служыў у польскай Легніцы, у пантонным батальённе. У Польшчы разгортаваўся незалежнікі рух, і, як расказваў Сыс, на плоце вакол вайсковай часці ім часта маливалі то, што думалі пра іх.

За гэты час падрасльі і мы, перайшошы на беларускую літаратурную мову, павялічыўшы свае веды ў беларускыя ды пашырыўшы кола аднадумцаў. Гэта мошна ўразіла Толіка па прыходзе з войска. Яго шыкоўная трасянка, якой ён веңча фарсіў падчас вучобы, ціпер выглядала анахранізмам. І ён адразу ж перайшоў на літаратурную мову, на якой размаўляў да канца жыцця. Ён і да нас пачаў ставіцца ўжо як да роўных. Працуночы ў Веткаўскай «kräenцы», часта бываў у нас у інтэрнаце, браў чыткі кніжкі, слухаў мае гарачыя аповеды па гісторыі Беларусі, што я зделаў накапаць па першыёдках, чытаў Ермаловіча, Абдзіровіча, «Калоссе» і «Студэнцкую думку», якія ў фатакопіях хадзілі па руках. І не такія страшны ўжо былі для яго нашыя нацыяналісты. Неў-прыкмет, атрымаўшы патрённыя веды, ён і сам стаў носяткам беларускай нацыянальнай ідэі.

Увесну 1984-га я паступіў у аспірантуру Інстытуту літаратуры Акадэміі навук і атрымаў месца ў інтэрнацікі пакоі на Акадэмічнай. Там яшчэ давучваўся Юзік Янушкевіч, ужо вчыўшы гісторык Мікола Крывальцэвіч, толькі паступіў Генадзь Сагановіч. У нас адразу ж склалася беларускае кола, і закіпела актыўнасць жыцця.

У гэты час, кінуўшы «раёнак», у Менск прыехаў Толік Сыс. Ня маючы жытла, спаў у пакоі ў мансі, у Сагановіча, які меў аднабоны пакой. Хадзіў-шукай па Менску працу, пакутаваў, шумна ўздыхаў і напісаў хіба што за пару гэтых месццаў адны з найлепшых сваіх вершоў — «Пацір», «Маналёт Апанаса Філіповіча», «Дух» ды яшчэ некалькі іншых. Таксама напісаў пару артыкулаў па беларускай культуре, у прыватнасці для «Маладосці» пра слуцкія паясы. Урэшце знайшоў працу на тэлебачанні, што вельмі дзякаваў Бураўкіну, атрымаў пакой у інтэрнаце і неяк зачапіўся за Менск. За гэты час пазнаёміўся са сцягодні

беларускай моладзьдзю.

Назвы, дарэчы, для сваіх «маналётаў» часам даваў адвольна, як з тым жа ж «Апанасам Філіповічам», з старасцечайнай маскуючыя сучасны зъмест. А часам натхніцца якой-небудзь постаццю з беларускіх нацыянальных дзеячаў, якая ўражвала яго сваім іскравым талентам і трагічным жыццёвым лёсам. Так, ужо пазней, перабраючы старую беларускую перыядыку, яя прачытаў пра беларускую артыста Рамуальда Жакоўскага, які скончыў жыццё самагубствам, перапсалі гэтую інфармацыю і паказаў Толіку. Той схапіўся за яе і напісаў «Маналёт Рамуальда Жакоўскага».

Увесну 1985-г. на Радаўніцу на ўсходніх могілках сцвядомая моладзь і старэйшыя наладзілі ўскладаныя кветкі да магілы Караткевіча. Прыйшлі і мы. Былі прамовы і выступы. Толік таксама выступіў і прачытаў свой верш «Дух». Як ён чытаў вершы — гэта асобная гаворка. Ён зарочаўся людзей. Кожна слова клалася ў сэрца і душу, гонячы мурашак па целе і выбываючы сльязу. Усе звынерухомелі, бо было ў вершы, апрош усяго, і пра «плюгавага», які скажа: «Дух — гэта, людзі, Я! — Скажа, а сам з рагамі. Людзі развязаў рог — Як жа ж, такія слова: «З намі — увесі народ! Шлях да адзінай мовы!» — зъ якой пагардай і нянівісцю гучалі гэтыя радкі пра «адзінью мову!» Прапроком вішчаў ён пра Духа-заступніка, які «Выжыве — гэна так! Знойдзе... і нам на тасцы медны падасць пятач: «Вось вам на хлеб, засраны!» Пря «адзінью мову» тады вішчалі з самых высокіх трыбунаў. І асасыцій з «плюгавага» быў вельмі празрысты.

Адразу пасля сканчыўшы працу да Анатоля падышлі трох коратка паstryкіаны хлопцы ў цывільным, якія дагэтуль абіцяліся ў натоўпе, сунулі иму пад нос кніжакі і памкнуліся затрыманыя. У міне было адчуваючыя распачы, як мабыць, і ва ўсіх, хто там быў. Но што на той час азначала такое затрыманье, ня ведаў яшчэ нікто. Я інтынктывна схапіў аднаго з іх за локаць, спрабуючы нейкім чынам затрыманыя, за даючы нейкія недарэнчыя пытанні, накшталт «За што?». Адзіні, хто не разгубіўся, дык гэта быў Анатоль, які рэзка раззвірнуўся і... пабег! Гэтага не чакалі і «цихуны», якія са спазменнем кінуліся за ім. Толік звязаўшы учвары да нас у інтэрнат і расказаў, што ўцёк ад іх, — добра, на мотылках на Радаўніцу тады было шмат людзей, і ён, пераседзіўшы за адной з магілак, выбраўся не-затрываючы.

Увесну 1985-га прыйшла мая чарга ісьці ў войска на пайтара году. Вярнуўшыся ў Менск увесну 1986-г., я ўбачыў, што Толік ужо асвойтаўся ў Менску, пазнаміўся шмат з кім з беларускіх культурных дзеячаў, фатографаў, мастакоў, моладзевых нацыянальных актыўісту. Алег Бембель, Алег Мінкін, Анатоль Кляшчук, Аляксей Марачкін — гэты шэршт неадынарных асоб можна было б працягваць і працягваць. Знаёмствам спрыяла ягоная праца. Цягачоў драты — іншага яму не праноўвалі — за камэрэм і асьвятылільнымі лімпамі, ён меў шмат часу, каб пагаманіць і пазнаёміцца

Анатоль Сыс з кніжкай — нават у войску. Польша. Легніца. Пантонны батальён. 1983 год.

Анатоль Сыс на паседжанні таварства «Тутэйшыя». 1987 год.

Назвы, дарэчы,
для сваіх
«маналётаў»
Сыс даваў
адвольна, за
стараśвetchайнай
маскуючыя
сучасны зъмест.

Маналёт Апанаса Філіповіча

У гэтай краіне я маю я дому,
Вось воблака — сяду і ў съвет палачу.
Над гэтай гаморай, над гэтым садонам,
Ні грошай, ні славы — я волі хачу.

У гэтай краіне я маю я долі,
Вось посах і торба і сотні дарог.
Па долю пайду. Не вірнуся ніколі.
Няхай мяне судзяць хоць людзі, хоць Бог.

У гэтай краіне я маю я Бога,
Учыніц разаслелі яго съвтары:
Дзе церні павінны насыць — носяць рогі.
Як ж тагды бог, калі служкі зъяўрай?

У гэтай краіне я маю я роду,
Забыўся народ мой найменьне дзядоў,
І съвету я бачыць далей азроду,
І дзецям я дарыць на шчасце падкоў.

У гэтай краіне я маю я песні,
Якай б народнай была і май,
Якую б сабрына запала ў Бярэсцьці,
А раха ўзышло за Днепрон і Дзьвінай...

У гэтай краіне я маю я дому,
Вось воблака — сяду і ў съвет палачу.
Над гэтай гаморай, над гэтым садонам
Ні грошай, ні славы — я волі хачу,

Бо ў гэтай краіне я маю я волі...

Апошні прывікцёў здымак.

з цікавымі для яго людзьмі. Сытуацыя ў грамадзтве пачала мяняцца, гарбачоўская перабудова надала нам рэальнага імпульсу і аттымізму. Зявілася магчымасць для легальнай працы, праганды беларускіх ідэй. Пачала пераглядача, якую тады ў сктыну бок беларускай гісторыі, зявіліся друкаваныя творы.

Павесь волі пасылья доўгага перыяду задушы і застою п'янілі нам галовы. Была спроба далучыцца Анатолія да падпольнай звязкаўшы, якую тады праводзілі мы па меры сваіх магчымасцяў. Я расказаў яму пра нашу группу, у якую ўваходзілі Вячорка, Суша, Іашкевіч, Дубавец ды іншыя, расказаў пра мэты і задачы. Ціпер ідэя незалежнасці Беларусі, яе дасаветызацыі не была такой недасяжнай. Ён пагадзіўся працаўць, удзельнічыць у некалькіх зборках, здаваў складкі, штомесячна па пінь рублёў, але далей справа не пайшла. Падпольная праца патрабавала скрытасці і канспірацыі, а Толіка пасэтычна імпульсіўнасць і шчырасць маглі нашкодзіць і яму, і ўсім нам, таму было вырашана глыбай яго на ўцягваць, шчыльна працу ючы разам з легальным полі. Тым больш што мы разумелі: ягоны пасэтычны талент, тыя эмэты, на якіх ён пісаў, тыя праблемы, якія ён ставіў у сваіх вершах, ягоны прамоўніцкая здольнасць, здольнасць пераконваць і ўпльваць на людзей ужо маглі быць рэалізаваны адкрыта і легальна з вілінай карысцю для Башкайшыні. Ён жыў Беларусью і дзеля Беларусі, а што ўжэ трэба было?

У кастрычніку—лістападзе 1986-га на чарговай нарадзе Міктарату, якія называлі свае патаемныя зборкі, было прынята абавязковасць для выканання разшэнне максимална разъвіваць легальныя інстытуты працы ў грамадзтве праз стварэнне «нефармальных», як іх называлі, арганізацый. А ў сінэжні 1986 г. у інтарнатскім пакой Анатоля Сыса на Авангарднай упершыню сабраўся шэсць мадальных літаратараў, якія запачатковалі Таварыства мадальных літаратараў «Тутэйшыя», якое адзыграла значную ролю ў творчым і дэмакратичным жыцці Беларусі напрыканцы 1980-х.

Як пазней высьветлілася, адзін з нашай шасціцкіх яшчэ раней быў завэрбаны КДБ, але ўжо нішто не магло спыніць моладзевага руху і тых грандыёзных пэрформансаў у гісторыі Беларусі, якія неўзабаве надышлі, да чаго мы таксама, наколькі маглі, прыкладалі свае намаганні. Бліскучая ролі ў тагачасных мадальцевых нацыянальных руху належала Анатолію Сысу. Больш падрабязана я напішу пра гэта пазней. Жыццё «Тутэйшых», літаратурныя вечарыны, ўдзел у розных «нефармальных» імпрэзах, узьнільце на шчыт у сваёй творчасці нацыянальной ідэі — усё гэта натхніла на толькі Анатоля, але і тых людзей, з якімі ён канектаваў. Эпоха змены нараджала вілінікі творцаў. Трагедыя гэтай эпохі становіца часта і іншыя асабістай трагедый.

Алесь Бялянці
Паводле часопісу
«Асамблея»

З прысмакам пааноі

— кажа Томас Венцлава пра беларускую сытуацию. Але беларуская апазыцыя мусіць паступова гадаваць свой народ, ператвараць яго ў нацыю.

Пра Беларусь мы ведаем няшмат. Нават яе імя ў нашым друку не ўсталявалася — часта яе называюць «Гудзія». Беларусы разумеюцца як адстаяць, нацыянальна беззаблічныя, саветызваныя людзі, якія ад часоў сярэднявіка не спазнілі нічога, апрача рабства. Рэдка ўспаміна-

Томас Венцлава (нар. 1937) — літоўскі паэт. У 1977-м быў высланы з СССР. Выкладае славянскія мовы і літаратуры ў Ельскім унівэрсітэце (ЗША).

АГП папраўляе «НН»

У апошнім нумары газэты «Наша Ніва» сцьвярджаеца, што АБ'яднаная грамадзянская партыя «пластравала паставіць дзеянасць штабу адзінага кандыдата пад кантроль органаў, створаных Кангрэсам». Ці так гэта насамрэч?

Камэнтую сытуацыю
намесьнік старшыні АГП
Ялалтый Раманчук

— Пытали на пра-
кі-
небудаў кантроль за
дзейнасцю штабу адзінага
кандыдата ніколі не ўз্যмалася
і не абымкрубоўлася на іншын-
пасяджэнны «дзясяткі» і не
адлюстравана ні ў адным

праєкта документу. Гэта суцэльная выдумка з манешкам галюцинацый. Усё наднуды, што штаб павінен браце сабе столькі паўнамоцтва, колькі нехобада для пасляховая выбарчай кампаніі, гэта значычаць для перамоги. Наша пратапонаўская здрабніца Кангрэс пастаянна дзейны, наўшышвильскім працдастайнічым органам усіх прыхільнікаў выкан ніжэмі чынам не праекася ўз работай штаба па правядзенні выбарчай кампаніі.

Прэс-служба АГП

Зьміцер Дашкевіч папраўляе

У «НН» №37 ў артыкуле «Магу — сказаў Мілінкевіч» пішацца, што Эміцер Дашкевіч на Цэнтральнай Радзе Маладоз Фронту галасаваў за Лібядзку, а на Кангрэсе падтрымаў Мілінкевіча. Хачу патлумачыць: на Цэнтральнай Радзе я, і як мой паплечнік, сустарыня Маладоз Фронту Сяргак Бахун, падчас рэчызвыгавага галасавання аддаваў голас і Лібядзку, і Мілінкевічу. У выніку гэтага галасавання з 17 прадстаўнікоў Цэнтральнай Рады Мілінкевіч атрымаў 17 галасоў. Лібядзка — 6.

Галась, Лябедзька — 6.

Да-гуро, як сустаршыня Маладага Фронту, у сваім выступе, дзе зазначыў, што Малады Фронт падтрымае любога кандыдата апроц камуністы, выказаў на ўласную пасыпчу, а рашэнніем зведу Маладага Фронту. Гэтым рашэннем Малады Фронт выказаў сваё стаўленне да палітыческай кампаніі 2006 году: НЯ СУПРАЦЬ Лукашэнкі, а ЗА Незалежную, дэмакратичную Беларусь! За Хрысьцянскае адроджэнне! Башкайчыць!

Зъміцер Дашкевіч

УДАКЛАДНЕНЬНЕ

У паніздзелак у рэдакцыю па-тэлефонализалі з Вярхоўнай суда, каб унесці ўдакладненні ў артыкул «Лішкі бранітанавай прадукцыі» («НН» №37). Замест фразы «з кожнага будзе спагнана на 529 рублёў на карысы 140-га танкамарнага заводу» траба чытаць «з Сакача і Дзэміяскевічі будзе спагнана 529 млн рублёў на карысы 140-га танкамарнага заводу». Замест фразы «Пасля паўгадзіннага амбэркавання судзьдзя Валеры Цалкі пастанавіў не задавальняць скарыгі» траба чытаць «Пасля паўгадзіннага амбэркавання суд пастанавіў не задавальняць скарыгі». Дзякі, за

Кампанія за беларускую мову «Ніямецкай хвалі» дае плён: радыёстанцыя заяўвала, што віяшчанье стане дэвюхмоўным «у сярэднестрміновай пэрспэктыве». Раней гаворка была пра «доўгатэрміновую пэрспэктыву».

Справа важная: прын'ятушы раашэнные аб расейскай мове 30-хвілінных передачай «Німэцкай хвалі», ўзрэйскаясь дыпляматацыя тымыблічна перадала Беларусу ў зону расейской улітвы. Але бура пратэстай у Беларусі прымусіла Брусяль і Бэрлін задумацца над адэв'янтнасцю юласнага бачаньня беларускай сцінты.

Тым часам у Таварыства беларускай мовы працягваюць пааступу лісты. Зварот да надзвычайнага і пайнасочнага пасла ФРГ у Беларусь сп. Марціна Эхера з пранавой, каб беларуская праграма «Ніемецкі хвалі» выходзіла па-беларуску, а не па-расейску, падтрымлі:

Яүгөн Скрабутан (студэнт, иягода выключылый з унівэрситету за графіц «Сынъыр русификация»), Павал Карапсукі, лідэр жаңдайсан моладз, Мікалай Калінін, лідэр цыганскага супольнасці, Андрэй Петравых, ад згуртавання праваслаўнай моладзі, Міхась Карадзіш, Яўген Таціна, Алекс Пілях, Вольга Гінзбург, Альна Стыцька, Валеры Стыцька, Алена Леванкова, Яўген Лемеш, Таціна Кушыньская, Вольга Рымша, Вера Рымша, Юлія Масцылоўская, Наталья Масцылоўская, Аляксандар Лазарык, Вячаслав Шэйнакс, А.Палей, А.Фалей, А.Тамко,

М.Фалей, А.Бабко, Т.Костыр, М.Падивалау, І.Шарасі, А.Петракова, А.Кур'я, Вольга Карабея, Тайса Чыганковая, Ніна Пранскава, Юрыа Радымовська, Міхайл Карніеў, Святлана Вяргейчык, Уладзімер Гук, Ганна Гук, Наталья Хоміч, Уладзімер Сідаравіч, Аляксандар Навумык, Юрый Валах, Алена Завацкая, Іна Разжаравец, Аленка Селюжыцкая, Наталья Пекун, Іна Радзікь, Яніна Барсыкевіч, Наталья Сідаравіч, Аркадзь Блінкоўскі, Яніна Блінкоўская, Людміла Талініна, Тамара Кармінс ка, Пётр Красюк, Леанід Крот, Надзея Крот, Васіль Салажэнкі, В.Мехаль, О.Сяргейчык, Вероніка Шкмеева, Іван Шкмееў, Святлана Куцікова, Наталья Хлюндзінская, Вольга Кабяк, Наталья Цікановіч, Андрэй Жураўлёў, Александра Шыкава, Вера Балакірава, Іна Кудравец, Уладзімер Гоўшчанка, Юрыя Занцівіч, Аляксандар Сідарэнка, Ірына Сідарэнка, Віктар Сасіновіч, Мікалай Северцов, Тамара Звераева, Таціана Малащанка, Алег Малащанка, Мікола Жылякі, Вераніка Кучур, Павал Міздзюх, Дзмітрыя Мірай, Валянціна Зянішніца, Яўген Ануніп, Дзмітры Кутко, Мікіта Баспалава, Віталь Кутко, Юрыя Шукала, А.Жуцро, У.Ткачэнка, Наталья Анціпіна, Вадзім Поклад, А.Сельвіцкі, П.Урублеўскі, Ю.Ляўчук, Ю.Аўгусцінівіч, Г.Байдак, Воўча Лазарчык, Зымітрок Веліч, Кацярына Віленч, Аленка Лелес, Вікторыя Лелес, Даф'я Баспалава, Сяргей Кулак, Максім Іашка, Таціна Барбэрэц, Уладзімер Каўзэвіч, Мілана Мазайла, Н.Аўгусцінівіч, Сяргей Шчарбук, Мікалай Гранін, Алеся Ціялук, Алег Кудраўчык, Генадзь Швед, Сяргей Палаячук, Станіслаў Вайтулеўіч, Алеся Лабко, Валянціна Лапато, Аленка Бубен, Святлан

Надея Северцева, Руслан Равиля, Алекс Грызлов, Віктор Сиріца, Таціна Сиріца, Алена Даразуська, Іван Дарзуський, А.Канапатова, У.Канапатова, Раїса Сирій, Іван Сирій, А.Шамт, Т.Затала, А.Зімін, Т.Слущак, С.Слущак, А.Шінь, Д.Морчук, Н.Янuleвич, Н.Шніп, А.Жукевич, О.Затала, В.Стасевич, М.Жукевич, Л.Чавусай, Н.Хациноўская, Ігар Клімай, В.Мартыненка, А.Тарасевич, М.Жданович, А.Таболін, А.Пракофеев, А.Качановская, І.Малец, Андрэй Расінскі, Сімён Бародзін, Мікалай Тамашоў, Ганна Бародзіч, Галіна Астаповіч, Таціна Чуцьна, Наталья Ерно, Людміла Краснашко, Мікалай Галох, Алена Шбагуля, Віктарыя Бекешчанка, Алі Шлыщавец, Леанід Мінаў, Ігар Сімбрю, Людміла Саўчанка, Міахас Левін, Міхаіл Козел, Георгій Станкевіч, Леў Наумэнка, Мачыслай Сінякевич, Міахас Талала, Ірына Аціліеўская, Аляксандар Ахроменка, Уладзімер Паветкін, Аркадз Губар, Станіслав Карабаў, Ніна Кавалёва, Уладзімер Міштула, Зымцер Куухэль, Мікалай Горбач, У.Ляжкоўскі, Л.Косенчык, Іван Шарановіч, Кантанстанцін Хіла, Раман Рудкевіч, Наталья Клімовіч, Аляксандар Лаеўскі, Раман Гарадзецкі, Валеры Пазынкевич, Аля Убоханка, Валеры Карагро, Васіль Малечан, Анатоль Карабейнік, Генадзь Чарніўскі, Ганна Апановіч, Іван Васілевіч, Ганна Лагутка, Вольга Геронік, Ганна Сільх, Валентіна Рачыцкая, Валер Маліновскі, Ганна Чарніўскія, Мікалай Карабейнік, Таціна Тарасенка, Віктор Ірбак, Анатоль Абраамчук, Мікалай Ісаймленка, Пілатава Лічвінава, Марыя Лінтарская, Вольга Забаўская, Ліка Кащенок, У.Глад, К.Бондарава, Алена Асіццова, Алеся Асіццоў, Яніна Асіццова, Ала Афанаеўіч.

Поліўка

Афіцыёзна—сталоўская назва — «першая страва». Нэутральная — «суп». Коліс жа ў нас называлі гэтую страву поліўкай. Піша Але́сь Белы.

Коліс беларусы поліўкамі называлі ўсе супы, апрача тых, што мелі адметныя назвы: борщч, капуста й г.д. Зрэшты, нават самі поліўкі мелі розныя назвы. Так, поліўка зь піва на-

зывалася граматкай, з гусінае ці ссывіне крыва — чорнай поліўкай. Звыкае нам сеняныя слова «суп», запазычаныя праз немецку, прыйшло ў Беларусь толькі ў XVIII ст. і ўжывалася

найперш паміж прывілеяваных пластоў грамадства.

Найдаўжэй назва «поліўка» затрималася ў сялянскім асяроддзі: панскі «суп» тут прыжываўся цікка. Двой што казаць, калі нават яшчэ на мяжы XIX—XX ст. сяляне гатавалі поліўку: сипяра закідалі варыща мяса з прыправамі (у посны дні — грыбы, рыбу), потым невялікую колькасць муки разводзілі водай і залявалі ў гаршчок (часам закалочвалі сухую муку), далівалі хлебным квасам або сыроваткай, бурачным расолам. У некаторых рабінах у поліўку дадавалі хлебную рошчыну.

Але́сь Белы (нар. у 1968 у Менску) — даследчык гісторыі матэрыяльнай культуры. Сябар рэдкалегі часопісу «Спадчына». Літэратурны прэміі Беларускага ПЭН-цэнтра імя Ф.Багушэвіча 2001 г.

Замяшанае на крыва

Гэтую страву згадвае Адам Міцкевіч у паэме «Лан Тадзвужу»: Яцак Сапліца атрымаў чорную поліўку як знак адмовы пры няудалым жаніхустве. Ціпер мы б сказаі — «атрымаў гарбуз». Адносільно, што колішняя шляхта не разъменьвалася на садавину, а гатавала адмысловую страву.

Чарная поліўка — густая страва са ссывіне (а часам з гусінае ці качынае) крыва — здавен вядомая многім эўрапейскім народам. Гусінную да каочыну поліўку варылі з костак і вантрабаў, сыважай крыва (каб кроў не загуслася, у яе дадавалі крыва сол або воцату), загущалі мукою або цертрай крыва. Для лепшага смаку ў страву дадавалі сунчаныя сілывы, яблукі або спіды (непран, карышу, гаваздзікі). Падавалі яе з нарэзанымі штучнымі вантрабамі, варанымі лазанкамі, клецкамі і г.д.

Граматка

Посная поліўка з піва — граматка (яна ж фарамушка, ці бярмушка) — на працягу доўгіх стагодзінь было абавязковай стравай шляхецкага сяняданья.

Поліўка беларуская

50 г жытнага хлеба, 25 г сушаных грыбоў, 1 морква, 1 цыбуліна, 1 ст. лыжка тлушчу, 1 ч. лыжка тамат-пюре, 1,2 л мяснога булёну, 0,5 шклянкі сымтаны, соль.

Загадзя замочаныя грыбы адварыць, булён працадзіць праз складзеную ўдвай тканину, грыбы нашаткаваць. Жытны хлеб нарэзцаць пустачкамі, падсушыць у духоўцы, зьмельчыць, заляці вінёвіцай колькасцю гарачага булёну, накрыць, пачакаць, пакуль астыне. Пасля гэтага хлебную масу працерці праз сита, змішыць з рэштай мяснога булёну, уліць грыбы адвары. Абсмажыць на тлушчу дробна парэзаныя моркву і цыбулю разам з таматам-пюре, пакласці ў булён, які кіпіць. Дадаць падыркаваныя грыбы, соль, варыць 7—10 хвілін. Падаць поліўку са сымтанай.

Граматку, запраўленую сымтамі яечнымі жаўткамі, а таксама сымтанай, тварогам ды рознымі спэцыямі (кіменам, карыцай, пукрам), было прынятае ёсць з грэнкамі. Сыцьвярджаючы, што вялікім аматарам гэтага віду поліўкі, асабліва падчас посту, быў кароль і вялікі князь Жыгімонт Стары.

Для шляхты надта ўжо змрочным дзеюком. Аднойні ён патэлэфанаў, каб запрасіць мяне на штапцы. Адной рукой я трымала слухаўку, а другой даставала бляху зв печкі. Я пякla вялізны пірог па старым бабуліным рецептэ, і ў гэты момант блях ледзьве на высыпізнула на падлогу. Пачуўшы грукат, Сяргей спытуа, што піку. Тлумачыць, што назуву пірага прыдумалі мае вясёлыя праобразы і што назва сама па сабе вельмі вясёлая, не хацелася. Я прости сказала:

— Сынічэ пляцкі.

— Чаго?

— Сынічэ пляцкі...

Сяргей як быццам абраўся і, нічога ня кажучы, паклаў слухаўку...

А дарма. Назва ў пірага вельмі нават лігачная: «пляцкі» — бо каржы на трэба раскочкаваць, дастаткова іх рукамі расцягніць і кінучу на бляху. Чым на пляцкі?

А «сынічыя» яны, бо ў цеста трэба класы смалец («сынічыя» тлушчи). Дужа смачна. Хоць і складана. Ды, урэшце, паспрабуйце самі — вось рецепт:

Для цеста бярэцца паўлітра смалцу, паўлітра сымтаны, паўлітра цукру, 1 ст. лыжка амоніку (ці парашку для печыва), дадацца столькі ж муки, як на варэнікі (цеста мусіць быць мяккім). Каржы трэба раскачыць тоянкімі пластамі і выпакаць.

Для крэму варыцца манна каша (на 3 ст. лыжкі крупы — 2 шклянкі малака). Калі каша астыне, трэба ўзьбіць яе з 200 г масла, дабавіўшы цукар і лімонную кіслату на свой густ.

Асабліва добра «сынічэ пляцкі» ідуць з моцнай кавай... ды ў кампаніі файнага хлопца, якога не напалохае назва пірага.

«Пузата хата» ды «сывінячэ пляцкі» зь вішнёвага сыштка

У кожнага застаюца свае водары дзяцінства. Я ж на ўсё жыцьцё вынесла водар з бабулінай каморы... Піша Наталка Харытанюк.

Гэта была найсаладзейшая казка майго маленства. За тыдзень перад съяткам бабуля пачынала складаваць у камору ўсё пачанае, і, калі мы прыяжджалі, там стаяў той чароўны водар, які паланіў дзіцячыя душы і ў якім надоўга маглі заблукаць небажаты, што збліжаліся ўсёсны на съятыя...

Я першай бегла ў камору і сасьмяглымі вончыкамі ўблізала ў сябе ўсе фантастычныя вульканы тартую з узбітымі вяршкамі,

дзе патаналі ягады, удыхала самы салодкі водар макавых пірагоў, у якіх абавязковая была праслойка з бялоткім-бліюткім тварогам, ды, вядома, прыгашчалася цестачкамі, ажно пакуль хто-небудзі з дарослых мяне адтуль не выцягніў. Але ж наўлікобнейшым заняткам было церцісія побач з бабулю, калі яна пякла, ды нібыта дапамагаць ёй.

Перабраічыла надоечы рэцепты ад бабулі ў сыштку вішнёвага колеру, я знайшла «пузату хату», і ў мене, як у Тараса Бульбы, аж сылнік паялкі ды забурчала ў жывице... Гэта быў мой любімы торт у дзяцінстве. Но я быў веселай за ўсё пічы. «Пузату хату» трэба было будаваць з «бярвёна», выдумляючы сваі ўзоры, самастойна выразанакі, колкі ў хате будзе пакояў, дзе будзе ганак і якім будзе дах.

Калі ў вас ёсьць дзеяць, эгэта, пэўна, стане для вас самым здаймальным рэцептам. Зрэшты, будаваць хату любіць ня толькі малеч, але і дарослыя. Тым больш у Беларусі, дзе, закладзеная генетычна, эгэта праца стварыць свой дом так часта растоптвалася.

Вось, калі ласка, і стары рэцепт для вашай хаты. Як казала бабуля, «хай ваша хата тэж будзе пузатай».

Цеста: 250 г маргарыну, 2 жаўткі, 4 шклянкі муки, 1 чайная лыжка гашанай соды, 250 г сымтаны. Цеста трэба падзяліць на 16

Наталка Харытанюк — студэнтка, жыве ў Барысаве.

Тацяна Барысік

ВАЙНА ПАД СТРЭХАМІ

Мы, беларусы, — мірныя
людзі...

Усе мы героі, усе мы салдаты.
У нас партызанская кожная хата.
Змагаемся так — акно шыба трасеца.
Ніхто не адступіць, ніхто не здаецца!
— Прывітайся нарэшце, старая халера,
Каму, як памрэш, дастаменца квартра?
Ваёе Мікола з унукамі, дзецымі
За права сяятое спакоіна памерці.
Нашчадкаў фашысцкімі катамі лае
І радиё ноччу напоўні ўключаче!
Ня гасыне ваярскі запал у Аляны,
Алена паўсюль дасылае практёны.
Нядзелькаю божай Савончык Марыя,

Як ворага злога, ката задавіла —

Каб знаць на вуліцы ўсе тарбахаваты,

Што коцік ярэсты на краў кураняты!

Малены Валодзя, сыночак Гаўрылау,

У клясе вучыўся з вайсковым ухілам.

Унадзіўся хлопчык хадзіць на чыгунку,

Ня раз забіралі яго з пастарунку.

На рэйі жалезкі цішкі складае —

Цягнік пад адхон, а Валодзька ўцякае!

Зрабіўся дзіцёнак нібы тэрарыстам —

Ня хоча быць лекарамі ці трактарыстам.

Дзяржаве на радасыцы, бацкам на байду

Говорыць адно: «Хоць партызаны пайду!»

У дому дванаццаць, другой палаўіне,

Жыве ўсё жыццё Панасок Валянціна.

Крый божа, на дыць Панасок

аналігіну,

Ці то не падвэзыць ленага сына!

Адмовіш — у сыпні адрэзу пачуеш:

— Глядзі, галубок мой, яшча

пашкадуеш.

Пагрозу бабуля, хутчэй за ўсё,

спрайдзіць,

Хаціну тваю разам з пуняю спаліць.

Ў сантэхніка Грышкі пасыля самагонкі —

Ружко, востры нож і пагоня за жонкай.

Ніхай пакалоціца, хай патрывае,

Раз, гадаўка, гроши мае забірае!

Я звылася змалку, ужо не дзіўлюся

Ваенай сучаснасці ў Беларусі.

Штодня забіаюць, пужаюць, нявеячы.

Пад кожнай страхою, у кожным

мястечку.

Віктар Цой

Пераклаў з расейскага
Сяргей Балахонав

ПАЧАК ЦЫГАРЭТ

Я сяджу і гляджу ў чужое неба
з чужога акна
І ніводнае зоркі не могу пазнаць,
Я блукаў па бездарожжы ад відана

да відана,

АЗірнусі і пабачыў, што слыдуе няма.
Але пакуль я маю пачак цыгарэт,
Не зусім ўсё так кепска на сёньняшні

дзень.

І квіток на самалёт са срэбрым крылом,
Што ляціць і пакідае зямлі толькі цену.
І ніхто не хацеў быць вінаватым безъ

віна,

І ніхто не жадаў рукамі жар заграбаць.
А бяз музыкі на людзях смерць я

сястра,

А бяз музыкі на хочанца праладаць.
Але пакуль я маю пачак цыгарэт,
Не зусім ўсё так кепска на сёньняшні

дзень.

І квіток на самалёт са срэбрым крылом,
Што ляціць і пакідае зямлі толькі цену.

ГРУПА КРЫВІ

Цёплае месца, ды вуліцам мець

«Я сяджу і гляджу ў чужое неба з чужога акна». На фота: Алег Manaев, кіраунік Незалежнага інстытуту сацыяльных, эканамічных і палітычных даследаваньняў, які аднавіўся ў Вільні пасля забароні ў Беларусі.

Траба водіцкі нашых ног.

Зорквы пыл боты нясуть.

Добра ў фатэлі. Коўдра. Камін.

Шча націснцуць цынгель не паслыпей.

Сонечкі дзвеі перасычных сноў.

Рэзус фактар, група крыві,

Мой парадаків нумар на рукаве.

Пажадай, каб фартунным быў бой.

Пажадай міне не засташца ў этай траве.

Не засташца на мураве.

Пажадай міне фартуны.

Есьць чым плаціць. Ахвоты няма

Да ўзмоўгі за кожны кошт.

Прагі няма хоць камусыці на грудзі

ставаць.

Я хацеў бы засташца з табой,

Проста засташца з табой,

Ды высока зорка наноў

Заве вяявца.

Рэзус фактар, група крыві,

Мой парадаків нумар на рукаве.

Пажадай, каб фартунным быў бой.

Пажадай міне не засташца ў этай траве.

Не засташца на мураве.

Пажадай міне фартуны.

СОНЦА-ЗАРА

Белы снег. Шэры лёд.

Люты бось з ран зялі імкне.

Шматкалёрна коўдрай на ёй

Места ў дарожнім вязні.

А над местам тым блокі плыўвуць,

Захінаюць нябесны сноп.

А над местам тым жоўты дым.

Месту аж дзьве тысячы год,

Выжытых у промінх зары,

Імя якой Сонца.

І дзьве тысячы год вайна,

Вайна без адметных прычын.

Вайна — бава маладых

І лекі спурць маршын.

Чыраван — чырвонае кроў.

Праз гадзіну проста зямля.

Праз дзіве на ёй кветкі ў траве,

А праз тры яна зноўку жыве

У праменны гарачай зары,

Імя якой Сонца.

І вядома, што было так заўжды:

Хто на помніці ні чыноў, ні імён,

Той готовы дацягнуцца да зор,

Калі нават навокал сон,

І прапасці, згарэўшы ў зары,

Імя якой Сонца.

ЗЯЗЮЛЯ*

Песьні, дагэтуль наяствораных, колькі?

Параі, зязюлі, як сълед:

Месцымін міне быць ці жыць на хутары,

Крыхай лякаць ці азарць сусьвет?

Сусьвет.

Сонца мae, вачэй не хавай,

Зірні, я сцісніў далонь у кулак,

I, дашуны мне порах, рады дай,

Што й як...

Хто памкне дарогаю самотніку?

Волаты адвахні

На хажы ўскіпелі ў полі ў баях.

Мала хто, уйкінушы бласпамяцтва,

З разумам ясным здолны цэрзібіць

Шлях.

Той шлях.

Сонца мae, вачэй не хавай,

Зірні, я сцісніў далонь у кулак,

I, дашуны мне порах, рады дай,

Што й як...

А дзе ж ты цяпер, воля вольная?

У якіх краях золак залаты вітаеш і з кім?

Хораша з тобой ды кепска безъ цябе,

Голаў свой ды плечы шматпакутныя

пад кій.

Пад кій.

* Гэты пераклад ахвярую Сяргею Скрабцу.

Сонца мae — вачэй не хавай,

Зірні, я сцісніў далонь у кулак,

I, дашуны мне порах, рады дай,

Што й як...

Юрась Нераток

КАСТРЫЧНІЦКАЯ МРОЯ

Дрэвы апранчы кідкія касцюмы,

Як на баль «Для тых, каму болей

за...»,

Восень падабе і акругліць сумы,

А пасыль ў разылік выдасьць

гарбуз.

Скрыюць копы хмар прамяні

ў далоні,

Ціша захіне векам ад труны,

Вечер — санахвал сыпне снег

на скроні,

У паўсусне замрцу думкі-валуны.

Але гахне гром — спыніца плянэта!

Адляціць увісь рэха ад грымот,

І праз нейкі час энё надыдзе лета,

Сонца пабяжыць з заходу на ўсход!

Віхрам улячу ў велічную эру

І пачну з нуля, з першага глытка...

Зьнішу ў съвеце тым чыстую паперу,

Каб не напісаць лішніга радка.

А съялто і эмрок скончаць

кампрамісан

(Гэтага ніхто коліс не ніче!) —

Фінішны радок з прочыркам-дэфісам

Зногуць напісаць, пўна, безъ мяне.

Норма Бэліні

ВОМРАК

Марныя мары,

Знрочныя мроі,

Цені у бáры,

Смутак сутонъня.

Музыка грае

Надта журботна —

Кляўшаша грага,

Цéйніяя вокны...

Марныя мары,

Знрочныя мроі.

Смутна ў бáры...

Ты не са мною.

ЛІПЕНЬ

У ліпені лісіце жоўкні

І долу ляціць спакавала.

І мілава зыўсісаньці аблоўкі —

Здаецца, заснудла замяла.

У ліпені вельмі ляяна

Ўсялкія справы рабіць.

У ліпені ці не наўліпелі

Піць піва і бінды біць.

У ліпені можна адзначыць

Угодкі Грунвалдзкіх падэй,

А потым, што важнія зазначыць,

Сустраець Незалежнасцьі дзень...

Я кроучу па ліпенскіх вулках —

Духміяя ліліі цвітіць —

І ад невыразнага снупку

Пішу гэту ўсю каламуць.

ПАСТУЛЯТ ПІУНОГА

АЛЬКАГОЛІКА

Жлукіць піва ў адзіноце ганарлівай —

Не такая ўжо благая перспектыва.

Горш, калі сбяры табе ў шкілніку!

Наліваюць адно толькі мінэралку!

літаратура

Як беларусы Міцкевіча вярталі

СЯРГЕЙ АСТРАВЕЦ

Ангельцаў некалькі ста-
годзін з турубе шэкс-
піраўская пытанне, грэ-
кам хранічна на сыпіца з-за гам-
раўскага. А беларусы дўйга паку-
тавалі над міцкевіцім. Як гэта
ўраджэнец беларускай зямлі, сын
беларускага шляхіца раптам мог
стать нацыянальным паэтам у
літоўцу, якія яго лічыць самым
літоўскім, хачі ён быў славянінам
на бацьку, габрэем на маці і на
меў жмуздзкай крыві?

Праўда і некаторыя замежнікі
дагэтуль у непаразуменны. Як
сказаў у роспачы і звідзіленыні
адзінпольскі даследнік: як так
магло здарыцца, што вялікі поль-
скі паэт беларуска-габрэйскага
находжання напісаў па-польску
«Літво, ойызна моя!», маючы на
ўзвеце цяперашнюю Беларусь...
Саміх беларусаў яшчэ заўсёды
ўражала і абурала, што Адам Мі-
цкевіч, пахваліўшы ў сваіх сар-
бонскіх лекцыях іх саміх і мову
іхною, не пакінуў на ёй аніводна-
га радка, на жакузы ўжо пра вер-
шы. Зрэшты, па-літоўску ён тым
богші ніколі не пісаў, але ад гэтага
беларусам было не лягчэй.

І вось аднойчы надарыўся ша-
нец заявіць пра свае права на па-
эта, якога паміж сабой бессаром-
на падзялілі суседзі. Але тут раптам
на вялікі ўгодаці Адама бела-
рускі галава абвесьціў чамусьці
год Пушкіна, які быў маладзе-
шым за Міцкевіча. Памылачка ат-
рымалася. Што зробіш, калі ў яго-
най адміністрацыі з арытметыкай
у некаторых проблемы. Але по-
тому улада вырышыла памылку за-
тушаваць, съпехам началі раман-
таваць родны паэтага Наваградак.
І стварылі новат спэктакль, каб
адзначыць угодкі на ўзроўні. А
мяне запрасілі ад пісьменніцкай
арганізацыі ўдзельніцца, пако-
лькі я Міцкевіча люблю і нават
ма ягоны бюст. Стайць галава
паэта на стале, за якім я займаюся
літаратурнымі спрабамі.

Такім чынам, нас сабралі ў рай-
выканкаме на нараду. Прыехаў са
стапінай ўрадавы куратар літара-
туры і мастацтва. Верагодна, каб
даказаць, што Міцкевіч нікі не
Адомас Міцкус, як яго калісці
назвалі здуру суседзі. Але гэта,
мабыць, толькі я так меркаваў з
уласнай наўгансці. Разомва на-
была з самага пачатку нечаканы

Стара Горадня. Вуліца Давыда Гарадзенскага.

накірунак. Загаварылі пра мясцову
Ленінскую, які развалиўся на-
відавоку, замест рук меў куксы —
з металевай арматурай замест
пальцаў. Слова далі прадстаўніку
мясцовай улады, які стаў апаві-
даць пра яе тыгантичныя высялкі,
якіх, хутчэй, нагадвалі Сызыфаву
працу.

— Мы ўжо спрабавалі сваім
сіламі иму руки прысяціць, у сонсе —
пальцы і далоні цэльы. Адсы-
хаюць, як на злосць. Трэскоўца
і адвалываюцца. І колер не супада-
е, людзі говораць: Ленін у паль-
чатках. Нос таксама рассыпаўся
ад часу, з праваленым носам
стаіць, народ съмяцяцца. Але мы
разумеем, што бяз помінка я бяз
рук. І перад замежнікамі нельга,
каб чырвяцে.

— Мы ўжо спрабавалі сваім
сіламі иму руки прысяціць, у сонсе —
пальцы і далоні цэльы. Адсы-
хаюць, як на злосць. Трэскоўца
і адвалываюцца. І колер не супада-
е, людзі говораць: Ленін у паль-
чатках. Нос таксама рассыпаўся
ад часу, з праваленым носам
стаіць, народ съмяцяцца. Але мы
разумеем, што бяз помінка я бяз
рук. І перад замежнікамі нельга,
каб чырвяцে.

— Ен павінен застацца дамі-
нантай у горадзе, — загаварыла
разумнымі словамі Дар'я Мака-
рэуна Бурдзюкова — ідэялічна
начальніца. — Святы розны —
да како кветкі? Да яго. Рапарты
героў жывія, выступы святоні-
чны. У піянэры прымаць. Як у
старыя добрыя часы. А калі
кветкі панясуць да гэтага самага
паэта, а не да правадыра — што
будзе?! Што ён тут самы галоў-

ны?! — Што скажаце, спадар
пісьменнікі? — нечакана запыта-
ла мяне Дар'я Макарава.

— Я, я, што я могу сказаць?

іранічны аповед

най інтанацыяй. — Галава дзяр-
жавы паставіў задачу: даказаць
гэтым, якія хацелі паміж сабой
нашага паэта падзяліць надвай,
нам нічога не пакінуўши...

— І каторы ў НАТО... — на-
вытымала Дар'я Макарава.

— Так, і якія цяпер ішчом ле-
зуль у агрэсіўны блёк, так мы ім
павінны даказаць, што мы ня
горшы ёніх разбіраемся ў пазіції.
Такую задачу паставіў сам галава
дзяржавы. І гэта яшчэ на ўсё.
Дзяржава згодна даць грошы на
рамонт візага рэйснітру і пом-
ніка. Каб на пляснуща тварам у
гразь перад замежнымі длегасы-
ямі, — важка зазначыў чыноўнік.
— Хані нас клопатаў хапае бяз
вашага Леніна: сяўба вось—вось,
потым бітва за ўраджай і галоўнае
дзяржаўнае съвіта «Даждынкі».

— І на прыблінню грамадз-
скую, калі ласка, дайце грошы, —
раптам, не чакаючы слова, загава-
рыў рабы начальнік з жабральнымі
ноткамі ў голасе. — Перад музэем
стайць старая хмары мух, пах не-
прыемны. Турысты скардзіца. Розбу-
рыць никто не дазволіе — на
балянсе ў Мінкульце стаіць —
сам Міцкевіч туды хадзіў, гава-
рылі. Дый на новую ніколі няма-
грошай, увесы час траба змагацца
за прывагу, за надой. Туалет —
наша балочча месца, таварыш
прадстаўнік ураду, наша ахілесава
пята.

— Ладна-ладна, будзе вам кля-
зэт, — з усмешкай лагодна паа-
бядця Загібалін.

— І пажадана, каб ачкоў па
пяць-шэсць з кожнага боку — і
для хлопчыкаў, і для дзяўчычатак,
нейкі цнатліва дадаў мясцовы
бюрократ, — каб усім хапіла.

— Ну я ж сказаў: будзе вам туа-
лет — зь літарамі «мо» і «жо», —
шырока пасыміхнуся ўрадавы
чыноўнік — ала я хачу канкрэтна
пачаць, што ў нас атрымліваеща
з помінкамі Ільічу?

Абласны архітэктар пачаў па-
вайсковаму съсціла і дакладна
тлумачыць свой план. Старога
Леніна — дэмантаваць. Новага
пастаўніца не пасярэдзіне, а збоку
плянцу. Сталічная скульптары-
лібрэйція запатрабавала пану...
Маўліў, сеньня спэцыялістай па
Ільічу амаль не засталося, усе на
вату золата. Але мы зробім інакш.

Мы возьмем у падвале вялікую
белую галаву правадыра, якай ста-
яла раней у абкаме. Атрымліва-
цца «і дэшава, і сэрдзіта».

— Брава! — не стрымалася Загі-
балін, які не хаваў лагоднага гу-
мору.

— А зараз, таварышы, пя-
райтэз да аблекаваныні самога
паэта, яго, так сказаць, вартасцяй
і пастыльных здолнасцяй.

Тут слова далі чамусьці гісто-

рыку, які перы пахваліўся,

што застаўся на маркесцінскіх пазыцы-
ях, кім вельмі ганарыцца. Ён за-

гаварыў у такім рэчычы:

— У Парыжы Міцкевіч уступіў
у сэкцыю нудыстыкі, шпіцыраваў
на Элізэйскіх палах «чым мама
нарадзіла». У Стамбульда турак па-
цягнуўшы. Ці бачыце, хацеў падг-
рымаць француска-ангельскую ар-
эсію. Сталь героем Крымскай
войны. Чаго яму там не хапала?

Зноў гарэм у Бахчысарай зрабіць?

Бяспадлубна памёр у турецкім духане
ад антысанітараты. Увогуле, як ён
пра нашых рускіх афіցэрў у сваім

«Гайдзін» напісаў? Ганба!

— Папрашу без эмоцый, — за-

гадаў Загібалін.

— Прабачце. Я толькі хацеў

сказаць, што ён стаў рэакцыйным

пээтам пасыля таго, як перастаў
сябраваць з Пушкінам і ўцек на
Захад. Гэта, кажучы па-сучасна-
му, здрада раздзімы артыкул 58 —
25 гадоў альбо нават расстрэл.

Начальства, як міе здаўся,
зылёгку нават зынякавела. Сытуа-
цыю ўпраўляў, які ні дзіўна, аблас-
ны архітэктар, які сказаў, што ца-
пер Ленін будзе кантраляваць сы-
туацыю — глядзець менавіта ў
бок Міцкевіча, да якога раней
стаду сыпінай і нічога на бачы,
што робіцца ў Доме-музеі.

— Ну, добра, — перапыніў яго
Загібалін, — хопіць. З помінкам
вырашылы, з туалетам разбраліся,
якія яшчэ праблемы?

— Пікетчыкі стаіць на вуліцы,
з трымценнем азваўся прад-
стаўнік мясцовай улады.

— Пікетчыкі? Якія пікетчыкі?
Што ім трэба?

— Шкоду польскую патрабу-
юць. У горадзе Міцкевіча трэба,
каб польская школа была.

— Мы ж ім далі адказ! — зіэр-
вавава выгукнуў Дар'я Макарава.

— Так, дали. Ім адказалі, што
палаюць у нас можна па пальцах
пералічыць, і школу адкрываць
нemэтазгодна. У нас ужо і бела-
рускай школы няма, хоць белару-
саў — колькі хочалі. І нічога,
ніхто не абраўцаца.

— Правільна! — згадаўся
прадстаўнік ураду. — У нас усе
выдатна разумеюць рускую мову.
І дзякій Богу, як кажуць. Ну што,
таварышы, закончым на сённяня.
А што ў Леніна такая вялікая га-
лава будзе стаіць, гэта спраўдилі-
ва — ён 55 таму напісаў, а колькі
гэты ваш Міцкевіч?

На святкаванні ў Дом-музэй
наш галава дзяржавы запрасіў сус-
едніх галаваў — польскую і літоўскую.
У рэйсцэнты так рыхтаваліся,
асфальт з мылам мылі. Наш галава разам з суседнім га-
ловамі павінен быў паводле сця-
нару, пасадзіць дубкі — цэлую
алею, — пад якімі любіў сказаць
час Адам Міцкевіч са сваімі ка-
ханкамі. Затым наш прададыр пав-
інен быў зрабіць выступу пра па-
эзію.

Народу сабралася паглядзець на
высокое начальніцтва — прочына.
Наперад выйшоў мужчына пад
гальштукам у светлы гарнітуру,
з рыдлёўкай у руках. Натоўп
вакол мяне ажно скалануўся.
Ніхто не пазнёў правадыра, твар
якога штодня прарагандавала гэ-
лебячаныне. «Ніжо-ніжо цяпер
кіруе іншы? А гэты куды дэшэў?»
Але раптам нехта пазнёў прэм’е-
ра Лангвія, які звычайна пакорлі-
ваў тэлевізоры выслухоўваў ла-
жнікі нашага бацькі, спрутнікі
сточы, таму ніхто як сіл не запомніў. Маўчуну народ не за-
памінае і на любіць.

Але народу ніхто нічога не тлум-
ачыць. Адно ўсюдзісныя жур-
налисты хутка разньюхалі, што
наш бацька разблазлавуся і не пры-
ехаў, бо адмовіліся ад візіту літо-
вец з палякам. Напісалі: дзякую за
запрашэнне, але ў вас тут пару-
шаюцца на кожным кроку правы
чалавека... Ну, а начальніца наша
так і не зразумела: якія адносіны
мае вялікай пээзіі да славетных
правоў чалавека? Карапец, гран-
дэйзнес съвіта было сапсанавана.
Затое сённяня ў землякую вялікага
пээта ёсьць новы Ленин, праўда,
бяз рук, але гэта нават і лепей. І
вотэрыяцэ, пра якія яны марылі,
таксама ёсьць. Так што і турысты
нарэшце ўздыхнулі з палёткай.

Сяргей Астравец —
пісьменнік, журналіст. Жыве ў
Горадні.

Афрыка

для электрадзіцяці

КОНДІАДІКЕВІЧ

У электронным съвеце
Жэню клічую Luna:r —
гэта азначае, што зараз
спыніца брутальны
драм'н'бас, брэйк-біт і
брыкс і пачнецца
расслабуха — павольны
trysп-хоп і чылаўт. Піша
Тэда Лі.

Жэня жыве адзін у вялізным трохпавярховым доме. Улетку ён выкапаў сажалку ў форме фасолі ў двары і запусыў туды залатую рыбку. Залатая рыбка не канчала жыцця самагубствам, яна проста ўспіла ўверх брухам. Ціпер Жэня ведае: залатую рыбкі не жывуть у мутнай водзе.

Песньі тэктанічных парод

Упершыню пачуўшы Жэневу музыку на электроннай вечарынцы арганізацыі Electrokids, яго сябтар парапаўнаў гукі з паскорыненым рухам тэктанічных парод. Сам Жэнія абызкаястава стаціца да любых азначальнай сваіх музык — ён робіць справу, якая падабенца яму. У электронным сцеці Жэнія кілчыць Lunalight — гэта таксама аз-начас, што зараз спыніца бру-

Разы падубайства па волі

— Жэня, ты ж раздзяубай? —
выпрошваю я ў яго прызнаньне.

30, 24:24. Наступні
льні ў дзяўчат — у сту-
ні.

Гандбольны мінус

За выхадыны беларускіх прадстаўнікоў у гандбольных эўракубках паменела на дэзве адзінкі. Музычанская «Вікторыя-Рэгія» ў двух гасцінічных пайдынках саступіла македонскаму «Мэталгуру» — 31:34, 28:33. У другім круже жаночага кантынэнтальнага кубку лес зьвёў «Гарадніченку» і менскі БНТУ. Сталічныя гандбалісткі аказалися мацнейшымі —

ру пройдуць у Менску — 6 лістапада супраць «Кіля», 13 лістапада — супраць «Віслы».

Бронзавыя гімнасткі

На тым тыдні ў стаўцы Азэрбайджану праходзіў XXVII чэмпіянат свету па мастацкай гімнастыцы. Зборная Беларусі заваявала чатыры бронзавыя медалі. Іна Жукава заняла трэцяе месца ў практиканьнях з мячом, астатнія

тры ўзнагароды былі зава-
яваны ў шматбор'і ці гру-
павых практикаваннях.
У агульным мэдалым
заліку беларускі занялі пя-
тае месца. На першым —
расейкі.

**Дзяўчата б'юцца
лепей**

іцкай (катэгорыя да 63 кг) і Алесі Чарняўскай (72 кг). Хлопцы выступілі горш: Iгар Леановіч, Анатоль Качук, Віталь Малейка, Сяргей Сачук, Iгар Расахацкі трапілі толькі ў дзясятку лепшых.

**Раманцаў
адмовіўся**

больную зборную Беларусі. «Кіраўнік Беларускай Федэрацыі раней прапанавалі міне ўзначальчык зборную, але я вымушаны быў адмовіцца. Палічыў, што з настаяўленай задачай — выкладам у фінал чэмпіянату свету — не спрадулося. Эсна зрабіў», — сказаў хокс-трэнэр маскоўскага «Спартака» і зборнай

AP, belta.by,
football.by

ІНФАРМАТАР

Тарты на замову
ў стаціцы

«Бэзэ»
пр. Скарыны, 18

«Верас»
вул. Славінскага, 45

«Караў»
пр. Скарыны, 38

«Ласун»
пр. Ф. Скарыны, 19

«Тарты»
вул. Казлова, 4

«Кастрычніцкі»
вул. Мясінікова, 37

«Пэгас»
пр. Пушкіна, 63, офіс 74

«Салодкі фальварак»
вул. М. Танка, 2

Універсам «Перша-

майскій
вул. Русіяна, 7

**Універсам
«Цэнтральны»**
пр. Ф. Скарыны, 23

**Універсам
«Юбілейны»**
вул. Заслаўская, 23, корп. I

Хлебазавод №2
вул. Крапоткіна, 33

Хлебазавод №3
пр. Партизанскі, 97

Хлебазавод №5
вул. Калиноўскага, 4

У Горадні

«Студыя сцятаў»
вул. Вілікай Траецкай, 1

У Лунінцы адаптаваліся

У гарадку — пекны вакзал, нябідны музэй і шматколерная незалежная газета «Інформ-прагулка». Няма ў Лунінцы шахматнага клубу, дарма што прыхільнікай Каісы хапала заўсёды — і «за польскім часам», і ў савецкім тумане. Напрыклад, нямала шахматыстаў сярод рабочых мікашвицкага «Граніту»: яны там ладзяць свае спартакіяды.

Гутарачы з летапісцам лунінскіх шахмат Вадзімам Жылком, разумееш, як шмат залежыць ад асобы. Жыў у Мікашвицах трэнэр Уладзімер Хір'г — і яго выхаванцы Слава Дутчак, Алег Ліцкевіч заваўгувалі медалі на абласных спартакіядах. Зъехаў Хір'г на Магілёўшчыну — жыцьцё сціхла. Ціцерашнія трэнеры — «прагматыкі»: ігнаруючы культуры падмурок шахмат, «дрэсіруюць» вучніў, убіваючы ў галовы нацеленасць на вынік. Але вынікі не відаць і прап. туту.

Уключэнне шахмат у праграму гарадзкіх сьвятаў ды

мэмарыялы партызана Кулакевіча, якія штосьні ладзяцца пад эгідай раённага ўпраўлення спорту ў розных кутках рэгіёну, — вось і ўсе яркія падзеі.

Калі мала прасторы для практыкі, шахматысты вынходзяць сродкі для дыстанцыйных зносаў. Раней хлопцы з гуртка пры цэнтры дзіцячай творчасці актыўна ўдзельнічалі ў конкурсах БТ, што ладзіла Кіра Зварыкіна праграме «Пра шахматы і шахматыстаў». Адзін з пераможцаў тых конкурсаў — шматразовы чэмпіён раёну Уладзіслаў Каташук — стаў кампазытарам і вядомым у Берасці трэнэрам.

Сей-той у Лунінцы гуляе празь перапіску, аднак пераписчнікай — жменяка. Затое жыве ў горадзе Сяргей Сахнов, які перацлук на беларускую мову аўстралійскую шахматную праграму, вывесці ён спасылку на сваім сایце. «Чаму менавіта аўстралійскую? Я паспрабаваў папрактыкавацца ў перакладзе чаго-

не будзь на беларускую мову», — тлумачыць сп. Сахнов. Гэтым «чым-небудзь» і акізілася «KchessElite» работы Роба Макдонэла.

У 1990-я нямала чытачоў пры়лагніу шахадзел у рэйнай газэце «Лунінецкія наўіны», а ціпер В. Жылко ладзіць аж VIII конкурс ражэшніка і складанай задачаў у «Інформ-прагулцы». Свае творы ў Лунінцы дасылаюць кампазытары з палавы сувеніту, ад Берасці да Магадану; вядома, ражальнікам такая разнастайнасць даспадобы.

Чым ганараща лунінецкія аматары шахмат, дык ітэра

выдавецкімі справамі. З пачатку 1990-х у мясцічку на кладам 100 асбонікаў выходзіць адзін у краіне блюлетэнь на шахматнай кампацыі «Альбіно». Тутсама выдаюцца брашуры мясцовых аўтараў на шахматную тэму: «Дэльве музы», «Кропка на шахматнай карце». Як дадатак да «Альбіно» сёлета выпушчаны і зборнік задач Мікалая Наруды, праблеміста з Плещаніц.

Так, шахматна-шашачны клуб — не самама. Як кажа сп. Жылко, «безъ яго неяк адаптаваліся». У кастрычніку ён плянует правесць чарговы чэмпінат рабуну па шахматах і шашках на базе гуртка «Фэрзы», з дапамогай рапірканкаму.

Дзе загрузіць белмоўную шахматную праграму: <http://luninetsm.at.tut.by/chess.html>.

ВД, ВР

Як бы вы згулялі?

Каташук — Соболь, Берасцьце, 1995. Ход белых.

НАШЫ ШАШКІ

Ракітніцкі і Купала

Майстар спорту і заслужны трэнэр Беларусі Аркадзь Ракітніцкі быў выдатным апавядальнікам. Нават людзям, аддаленам з правіламі шашак, дастаткова было пару разоў паслушаць яго выступы ў перадачы «Белая і чорная» на БТ, каб далаўчыцца да шашачнага ўніверсуму. З кожнай старонкі яго апошній кнігі з гаваркой

назвай «Дарагія аматары шашак» (1993), напісанай і выдадзенай па-беларуску, пра-точаеща захапленне гульней — але ня толькі гульней як такої. Сп. Аркадзь расказаў пра людзей, якія адваўвалі сабе права на вольнае жыцьцё, немагчымае без разумных забрудненняў. Вось Янка Купала: любіў карты, шахматы і шашкі, цікавіўся кампази-

цыяй. Паводле слоў Ракітніцкага, вельмі падабалася Купалу наступная задача (на сут-

ці мажліва тут выйграць за белых, нават пры іхнім ходзе? У іх не хапае шашкі, чорная дамка на галоўнай дарозе... Рашэнніе супрауды ўражвае: 1. h4-g5 a1-g7 (на іншы ход — 2. f4-h2) 2. f4-c2 і чорная пагаралі, як Заблоцкі на мыле. Ня дзіва, што Купалу прыйшоўся даспадобы трохім духу над матэрый.

насьці, этуд), складзеная французскім праблемістам Мануры ў 1770 г.

ВАРТА БАЧЫЦЬ

Пятніца, 14 кастрычніка

«Лад» 10.25

«Люстэрка».

Расей, 1974, рэж. Андрэй Таркоўскі.

Фільм-споведзь.

Шэдэўр А. Таркоўскага, дзе дакументальная кадры становіцца асабістым сном, а дзіцячыя ўспаміны — архетыпамі. У галоўнай ролі — Маргарыта Церахава.

НТВ, 22.45

«Сем».

ЗША, 1995, рэж. Дэйвід Фінчэр.

Трылер пра маньяка.

Стары й малады паліцыйскія (Морган Фрэймэн і Брэд Піт) расцьсьледуць забойствы, кожнае з якіх сымбализуе смыроты грех. Дапаможнік для пошуку — Данц і Біблія. Адзін з найлепшых страшных фільмаў з апошніх дзесяці гадоў.

БТ, 23.35

«Блакітны лёд».

Вялікабрытанія—ЗША, 1992, рэж. Расэл Малкехі.

Дэтэктыў паводле твору Тэда Олб'юра.

Былы разведчык знаёміца з пекнай жанчынай. Новая знаёміца просіць абараніць яе ад шантажыста — і герой трапіе ў гісторыю з крываімі забойствамі і ка-

рупцый.

Піянэр відэакліпаў Ра-сл Малкехі — больш вядомы як рэжысэр «Горца» — стылізуваў фільм пад 1960-я.

**Субота, 15 кастрычніка
«Лад», 23.00**

«Група «Дорз».

ЗША, 1991, рэж. Олівер Стоўн.

Біяграфічна драма.

Рок-музыка Джым Морысан і ягоны гурт «Дорз» сталі сымбалем пэўлага пакалення. Энзретыка, містыцызм, брутальнасць і п'яніца музыка эпохі — у магутнай карпіне О. Стоўна.

Вэл Кілмэр («Аляксандар») бліскуча пераўласціблівіца ў Дж. Морысане. Іншыя ролі выконваюць Мэт Райн, Кайл Маклахлен, Майлк Мэдсан.

АНТ, 23.00

«Вярнуць час назад».

Францыя, 2004, рэж. Андрэ Тэшын.

Мэлідрама.

Немадалы чалавек (Жэ-рар Дэпарт'е) адпраўляецца ў Марока на попоху быўдай хакані. Але герайня (Катрын Донеў) за трыццаць гадоў прызыўчайчалася да нуднага жыцьця. «Гэта

толькі мары», — гаворыць яна. Але й мары здольныя стацца рэальнасцю.

Дэп'е і Дэпарт'е ёсць сустрэчаюцца на здымачнай пляцоўцы ўжо шостым разам, у рэальнасці іхняя стасункі таксама былі няпростымі — так што хаканыне паміж героямі набывае жыцьцёвую падставу.

Майстар ўзрэпейскага кінэматаграфу А. Тэшын («Спаканы», «Я не палчуся») быў намінаваны на «Залатага ліўва» Бэрлінскага кінафестывалю.

Нядзеля, 16
кастрычніка

«БТ, 22.05

«Блубэры».

Францыя—

Вялікабрытанія, 2004,
рэж. Ян Коўнен.

Містычны вэстэрн.

Шэрыф Майлк Блубэры (Вэнсан Касэль) змагаеца са старымі ворагамі (Майлк Мэдсан). Бойка адбываеца на толькі на кольтах, але і ў галоўнайнай-кампьютарнай прасторы.

Андрэй Расінскі

дзе варта быць

ДНІ СЛАВАЧЧЫНЫ

Белас прывітанне для Беларусі

Канцэрт «Славакія — Эўропа ў мальм». **18 кастрычніка**. Беларуская дзяржаўная філармонія, а 19—й. Творы славакоў канцэртаваў у выкананні Дзяржаўнага акадэмічнага сымфонічнага аркестру Беларусі.

Леўків Адрыянія Райтэра «Славакія музыка з гледзішча гісторыі». **17 кастрычніка** (15.30). Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі.

Адрыкцыцэ выставы славакоў мастакоў «Белас прывітанне для Беларусі». **19 кастрычніка** а 17-й. Палац мастацтваў (вул.— Казлова, 3).

Выстава «Славакія графічная творчысць (да 12 лістапада)». Адрыкцыцэ **20 кастрычніка**, а 17-й. Музей выяўленчага мастацтва (пр. Скрыны, 49). Выстава «Сучасны славакія жывапіс і скульптура». **21 кастрычніка** (17-й. Национальны музей, вул. Леніна, 20). А 12-й лекція Паўла Урбана «Сучаснае славакія выяўленчое мастацтва».

ПРЭЗЕНТАЦІЯ

Памік

14 кастрычніка ў бібліятэцы Дому літарата (вул. Фрунзе, 5) — прэзэнтацыя часопісу «Памік», №4. У вечарынку ёзельнічаюць: А.Анціпенка, В.Акудочіч, П.Васічэнка, А.Спрынчан, В.Транас, В.Жыбуль, Джакі, гурт «Жаба ў каліні». Пачатак а 18-й.

КІНО

Фестываль кароткамэтражнага кіно

14—16 кастрычніка ў Доме кіно (вул. Талбухіна, 18) — чарговы паказ работ Берлінскага міжнароднага фестывалю кароткамэтражнага кіно «Інтар-ФільмУсход». Гэтым разам у праграму «Ад шасці да шасціцізесці» ѹклічана 11 фільмаў вытворчысці Аўстраліі, Нямеччыны, ЗША, Францыі і Швайца-ры. Пачатак а 19-й і 21-й.

Грэта Гарбо

У кіназалі Музэю гісторыі кіно (вул. Свярдлова, 4) ідзе рэст-пэктыя фільмаў з узданем Граты Гарбо:

19 (ср) — «Дама з камэліямі» (1937 г.). Пачатак у 18.30.

ВЫСТАВЫ

Мэблі-2006

З 18 да 22 кастрычніка ў НВЦ «Белэкспа» на Я.Купалы, 27 і Машэрава, 14 пройдзе спэцялізаваная выстаўка-кірмаш «Мэблі-2006».

Графіка

Да 21 кастрычніка ў Інстытуце імя Гётэ (вул. Фрунзе, 5) працуе выставка графікі Валер'я Слабука. У экспазіцыі да першага тому «Беларускага фальклёру».

СПОРТ

Хакей

Міжкантынентальны кубак. Чэрыфінал

14 кастрычніка (пятніца)

«Хакак» (Гішпанія) — «Сокал» (Кіеў). Пачатак а 15.30.

«Юніцтва» (Менск) — «Тарпэ-да-Казынік» (Усць-Каменогорск). Пачатак а 19.30.

15 кастрычніка (субота)

«Сокал» — «Тарпэ-да-Казынік».

Пачатак а 15.30.

«Юніцтва» — «Хакак». Пачатак а 19-й.

16 кастрычніка (нядзеля)

«Хакак» — «Тарпэ-да-Казынік».

Пачатак а 15.30.

«Юніцтва» — «Сокал». Пачатак а 19-й.

Усе матчы пройдуть у менскім Палацы спорту.

Чэмпінат Беларусі.

23-ці тур

16 кастрычніка (нядзеля)

«Тарпэда» (Жодзіна) — «Го-мель».

«Зорка-БДУ» (Менск) — «Шахтар» (Салігорск). Стадыён «Трактар».

«Нафтан» (Наваполацак) — «Дніпро-Трансмаш» (Марінёў).

«Дынама» (Берасць) — «Славія» (Мазыр).

«Нёман» (Горадня) — «Лікаматыў» (Менск).

17 кастрычніка (памядзелак)

«Дарыадка» (Хдановічы) — МТЗ-РПГА (Менск).

ТЭАТРЫ

Опера

13 (чы) — Вечар вакальных дуэту (на сцене Беларускі філія-моніоні).

13 (чы) — «Чароўная флейта» (на сцене Цэнтральнага дому афіцэрства).

14 (пт) — «Хавансічына» (ЦДА).

15 (сб) — «Яўген Анегін» (ЦДА).

17 (ні) — «Мадам Батерфляй» (ЦДА).

20 (чу) — «Чайкоўскі-гала» (Беларускі філія-моніоні).

Балет (на сцене Палаца рэспублікі)

13 (чы) — «Карсар».

17 (ні) — «Лебядзінае возера».

Купалаўскі тэатр

13 (чы) — «Чорная панна Нясьвіжу».

14 (пт), 22 (сб) — «Кім».

15 (сб) — «Івона, прынцэса Бургундзкая».

16 (нідз) — «Паміナルная малітва».

17 (пн) — «Смак яблыка».

19 (ср), 20 (чч) — «Дылія».

21 (пт) — «Згубленыя рай».

23 (нідз) — «Паўлінка».

Ранішнія спектаклі

16 (нідз) — «Аханіца — не журыцца».

23 (нідз) — «Паўлінка».

Малая сцэна

15 (сб) — «Беларусь у фантастичных авадзаннях».

17 (пн) — «Саламея».

Тэатар беларускай драматуры

13 (чч) — «Нязаваны госьць».

14 (пт) — «Містэр розыгрыш».

15 (сб) — «Адвечная песня».

18 (аўт) — «Адэль».

19 (ср) — «Гаюночнай цішынія».

Музычны тэатр

13 (чч) — «Бэздэрэ».

15 (сб) — «Ночу Вэнзенія».

16 (нідз) — «Кажан».

Тэатар лялек

13 (чч), 14 (пт) — «Боская ка-мэдэя».

20 (чч), 21 (пт) — «Прыгоды ўдалага сладка Шэйкай».

Тэатар імя Горкага

13 (чч) — «Перад заходам сон-ца».

14 (пт) — «Дэядзькаў сон».

15 (сб) — «Адзіны спадчыннікі».

16 (нідз) — «Ад'ютант-Ша Яго Вялікіясы».

18 (аўт) — «Вольны шлюб».

19 (ср) — «Дзівакі».

21 (пт) — «Суцяшальнік удо-вай».

22 (сб) — «Анджэла і іншыя».

КЛЮБНАЕ ЖЫЦЬЦЁ

Bronx (288—10—61, GSM «Velcom»; 103 i 105)

13 (чч) 22.00 — жывая музыка: квартэт «Port Monet» / dj Dust.

14 (пт) 22.00 — жывая музыка: «Atava» dj Bergamo.

15 (сб) 22.00 — Roskow Kretschmann (Jazzanova), Clara Hill, Jazz Avoiders (Масква), dj Laurel.

16 (нідз) 17.00 — нядзельны кінаспектакль.

Izom (206—66—18)

13 (чч) 23.00 — «RNB Royalty Party».

14 (пт) 21.00 — жывая музыка / erotic show.

15 (сб) 22.00 — «Fusion dance».

16 (нідз) 21.00 — жывая музыка / disco-program.

Белая вежа (284—69—22, 239—16—00)

13 (чч) 23.00 — «White Tower»: dj Top, dj Bergamo.

14 (пт) 23.00 — Sergei Pimenov (Moscow), dj Alex.

15 (сб) 1.00 — dj Dee.

16 (нідз) 23.00 — жывая музыка: «Acoustic Band» / dj LP aka Al Pallony, dj Alex.

КІНО Ў МЕНСКУ

Фестываль польскага кіно «Камэдыі XXI ст.»

«Супэрапрадукцыя» (камэдыя, Ю.Махульскі). **13 (чч)** 19.00.

«Вінчы» (камэдыя, реж. Ю.Махульскі). **14 (пт)** 19.00.

«Анёл у Кракаве» (камэдыя, А.Віцэ). **15 (сб)** 19.00.

«Ніколі ў жыцьці» (Р.Затарскі): **16 (нідз)** 19.00.

Паказы ў кінатэатры «Цэнтральны».

«Аўрора» (253—33—60)

«Перавозчык-2»: **14 (пт)** 15.00

(і), **19.20, 21.20; 15, 16 (сб, нідз)** 13.00 (і), 15.00, 17.00, 19.00, 21.00.

«Перакладніца»: **14 (пт)** 16.30,

15, 16 (сб, нідз) 16.30 (і), 16.30 (і), 18.00, 20.00.

«Пераможа» (203—77—66)

«Браты Грымы»: **14 (пт)** 14.00,

19.00, 21.10; 15, 16 (сб, нідз) 14.00 (і), 19.00, 21.10.

«Перакладніца»: **14 (пт)** 16.30,

15, 16 (сб, нідз) 16.30 (і), 16.30 (і), 18.00, 20.00.

«Піянэр» (227—64—87)

«Дзяўчыны-татлісман»: **15, 16** 21-08

(і), **21.10; 15, 16 (сб, нідз)** 14.00

(і), **16 (нідз)** 17.00, 18.00, 21.10.

«Правы здыманні: Хітчай ма-тад»: **14—16 (п—нідз)** 19.00.

«Інтэрнэшналь» (206—34—16)

«Залак», парадыяльны хор «Залатая горка», арганістка В.Паўлоўская (касьцёл Св. Роха, Менск), хор «Крыніца» (касьцёл Узвышэння сцягота кръста, Баранавічы), гурт «Magnificat» (парафія Беззаганага пачацца Найсвяцейшай Панны Марыі, Бабруйск).

13 кастрычніка

а 21-й на радыё «Юністар» (99,5 FM, он—лайн — www.unistar.by) канцэрт

касьцельнае музыкі. Бярэзкаў дзел гурт

«Золак», парадыяльны хор «Залатая горка»,

арганістка В.Паўлоўская (касьцёл Св. Роха, Менск), хор «Крыніца» (касьцёл Узвышэння сцягота кръста, Баранавічы), гурт «Magnificat» (парафія Беззаганага пачацца Найсвяцейшай Панны Марыі, Бабруйск).

Беларускіх касыцёлаў

21-й на радыё «Юністар» (99,5 FM, он—лайн — www.unistar.by) канцэрт

касьцельнае музыкі. Бярэзкаў дзел гурт

«Золак», парадыяльны хор «Залатая горка»,

арганістка В.Паўлоўская (касьцёл Св. Роха, Менск), хор «Крыніца» (касьцёл Узвышэння сцягота кръста, Баранавічы), гурт «Magnificat» (парафія Беззаганага пачацца Найсвяцейшай Панны Марыі, Бабруйск).

21-й на радыё «Юністар» (99,5 FM, он—лайн — www.unistar.by) канцэрт

касьцельнае музыкі. Бярэзкаў дзел гурт

«Золак», парадыяльны хор «Залатая горка»,

арганістка В.Паўлоўская (касьцёл Св. Роха, Менск), хор «Крыніца» (касьцёл Узвышэння сцягота кръста, Баранавічы), гурт «Magnificat» (парафія Беззаганага пачацца Найсвяцейшай Панны Марыі, Бабруйск).

21-й на радыё «Юністар» (99,5 FM, он—лайн — www.unistar.by) канцэрт

касьцельнае музыкі. Бярэзкаў дзел гурт

«Золак», парадыяльны хор «Залатая горка»,

арганістка В.Паўлоўская (касьцёл Св. Роха, Менск), хор «Крыніца» (касьцёл Узвышэння сцягота кръста, Баранавічы), гурт «Magnificat» (парафія Беззаганага пачацца Найсвяцейшай Панны Марыі, Бабруйск).

21-й на радыё «Юністар» (99,5 FM, он—лайн — www.unistar.by) канцэрт

касьцельнае музыкі. Бярэзкаў дзел гурт

«Золак», парадыяльны хор «Залатая горка»,

арганістка В.Паўлоўская (касьцёл Св. Роха, Менск), хор «Крыніца» (касьцёл Узвышэння сцягота кръста, Баранавічы), гурт «Magnificat» (парафія Беззаганага пачацца Найсвяцейшай Панны Марыі, Бабруйск).

21-й на радыё «Юністар» (99,5 FM, он—лайн — www.unistar.by) канцэрт

касьцельнае музыкі. Бярэзкаў дзел гурт

«Золак», парадыяльны хор «Залатая горка»,

арганістка В.Паўлоўская (касьцёл Св. Роха, Менск), хор «Крыніца» (касьцёл Узвышэння сцягота кръста, Баранавічы), гурт «Magnificat» (парафія Беззаганага пачацца Найсвяцейшай Панны Марыі, Бабру

Парады чэсным журнالістам

*Мне загадана славіць тут
весны і росквіт,
А зірну на бэрэзкі — гадоўца розгі.
Уладзіслаў Сыракомля*

Як справядліва адзначыў прэзыдэнт, наша краіна ўжо дзесяць год зьяўляеца аб'ектам інфармацыйнай вайны. Такая сътуацыя патрабуе ад журнالістаў асаблівай чэснасці. Што патрабуецца ад журнالіста, каб лічыцца чэсным у Беларусі?

Некаторыя мяркуюць, што журнالісту дастактова дакладна перадаваць факты. Глыбокая памылка. Факт — усяго толькі тараў для сур'ёзных адносін. Т.: 373-23-74, 238-87-93. Сяржук

шэнне даверу да ўлады, стварэнне скажонога вобразу нашай мірнай і квітненчай Беларусі. Каб пазыбеніцу гэтага, траба паказваць пераважна тыповасць нашай краіны — будоўлі, спартыўную спаборніцтвы з узделам нашага прэзыдэнта, народныя съяты.

Такія звязы, як крымінал, галечка, карунцыя, хоць і сустракаюцца ў нашай краіне, не могуць лічыцца для яе тыповымі, таму іх лепш паказваць на прыкладзе замежжа. Толькі так народ паверыць, што жыве ў сапраўды моцнай і пачаслівой краіне. Калі ж ён так на думе, эта таму што ён кепска разабраўся ў съятыцы. Статыстыка заўжды павінна пацвярджаць высокі давер на сельніцтва да нашай дзяржавы, яе краінка і інштытутаў. Так абясцікоджаеца самы ўпарты скептык, бо хто гэты скен-

тык, калі не прадстаўнік меншасці, ад якой нічога не залежыць?

Наша дзяржава вядзе барацьбу за пімат-палаірны съет. Свой уклад скоды павінна ўносіць і журнالістыка. Перш за ўсё трэба падкрэсліваць разнастайнасць формай дэмакраты. Бо, як вядома, дэмакратыя ёсьць улада, што зыходзіць ад народу, а кожная ўлада, у сваю чаргу, зыходзіць ад народу. Такім чынам, можна смелы сцьвярджаць, што кожная ўлада — эта своеасаблівая форма дэмакраты ўжо таму, што яна існуе. А ўсё, што існуе, як вядома, разумна. Тому тых, хто выступае супрападзелы, траба паказваць іншым, як ворагаў дэмакраты, але і як людзей неразумных. Зніх заўжды трэба съяняцца. Але на толькі съмешнімі павінны быць гэтыя людзі — яны павінны выклікаць яшчэ і аг-

иду, і тут ужо вы не павінны спыняцца ні перад чым. Той, хто выступае супрападзелы, павінен быць абласлютна благім — красыці, забіваць. Асаўліві карысна выкарыстоўваць сэксуальныя матывы. Бо гэта можа па-першым, выставіць апісанію абласлютна брыдкім, прывабіць аўдыторыю, а за аднымі махамі і дапамагчы самім чесным журнالістам пазбавіцца ад уласных комплексаў.

Зразумела, гэта далёка на ўсе парады, што патрэбны чэсным журнالістам, але і яны могуць дапамагчы вам узьняць свой прафесійны калібр і ўзвышыцца да ўзроўню грандьеўзуза.

Лукаш Кандратавіч Пруцікаў,
заслужаны дзеяч пропаганды СССР і
БССР, ляўрэат прэміі «За духоўнае
адрачэнне»

Выходнымі ў ляску бліз вёскі Літусава (Аршаншчына) прайшлі міжнародныя спаборніцтвы па падсаднога мядзьведзя і вальвернага кабана. Часам канкурсантам удавалася разыўшыць нават падсаднога мядзьведзя.

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ЛІЦЭЙ

Для заняткі ў ліцэістамі запрашаем беларускамоўнага выкладніка ангельскай мовы. Т.: 633-48-59 (сп.Лявон)

КАНТАКТЫ

Хлопец пазнамёцца ў дэяўчынай-беларускай для сур'ёзных адносін. Т.: 373-23-74, 238-87-93. Сяржук

КЛЮБ

Пачаў дэйзініцы магілёўскі клуб аматараў беларускамоўнай музыкі. Хто жадае спрычыніцца да сумеснай дэйзініцы, тэлефонай: 241-62-14 (Сяржук), 749-83-72 (Воля).

ПРАКА

Беларускамоўныя ініяціўныя і гувернанткі ў сям'і, дзе разыўляюць на роднай мове. Т.: 226-50-31, 750-14-11. На

Беларускі танада ўядоўчы імпрэзай. Всевельны мэнеджмент, мерапрыемствы і падключ. Тэл. 638-47-78

Вусны/пісмовыя пераклады з/на італьянскую мову. Дынка. Т.: 757-42-97

Навучі пісменскай мове. Padrychitai да паслічання здабу́ць тесту і спрэту па пісменскай мове. Т.: 290-47-72

Якасна выкананы пісмовыя працы па беларускай гісторыі, літаратуры і нове. Звязацца згадзя па пасылкі 17-т. Т.: 235-18-72. Юры

«НН» 100 ГАДОЎ З ВАМИ

Вільня. Мінушы тыдзень — ры — высока, высока!.. Як на-эта быў цікавы дні для ўсёй Вільні. Усе, ад старога да малого, га, зацікаўлены ішлі на поле на ракой... Вось адпяцела далёка канец гораду — Антокаль, пакрывалі яго, як мураскі, каб убачыць яго, як чалавек, быццам зраўняўшыся з птушкай Божай, паліціць ў паветра на сваёй машыне — аэроплане. Найцікавей было ў паніядзелак: тысяцы народу, сабраўшыся, гудзелі, гаманілі і глядзелі на вялізную птушку-машыну, калі катарый руліўся чалавек. Нештат ралтам затраўчала, зазурчала, і машина, як бусел, бляхць па зямлі, падскокае... і... вось ужо ў павет-

ры — высока, высока!.. Як на-ведамая страшная птушка, носіцца ўышыні над дамамі, лесам, ракой... Вось адпяцела далёка на заходзячэе сонца і, пераліваччыся ў яго прамінках, зынкае з вачзяй. Публіка крываць, махае шапкамі, хусынікамі:

Гэтак пралётайшы 22 минуты, авіятар зрабіў 35 вёрстай і таксама на зямлю, як птушка, съпсуцьціся на дзіні, як і падніхся ўсе. І добра было, і сэрца радасна блісало, што чалавек гэтулькі мae сілы і моцы, што патрапіў ужо зазяўвача і птушкамі мераны ашвар.

I.H. 1910, №38

ЗАПРАШАЕМ У ПАДАРОЖА

23 кастрычніка: Дамашаны—Алесіна—Ліды—Убель—Сымілавічы—Дукора—Раванічы—Багушэвічы—Беразіно.
5—6 лістапада па маршруце: Вільня—Трокі—Меднікі Т.: 232-54-58, 622-57-20 (Зыміцер), 264-12-38, 776-24-35 (Павал)

Ліцензія №02310100189 ад 24 траўня 2001 году

АЛЬТУС ПЛЮС

Край азёраў, касцёлаў, паркаў

30 кастрычніка

Мядзел—Нарац—Кама—Паставы

Кама — касцёл Св. Ян Хрысціцеля (1603—1606 гаду), помнік абарончай архітэктуры Беларусі. У нашыя дні тут гучыць арганная музыка... Каменныя крыжі XV ст.

Паставы — вадзіны млын 2-й паловы XIX ст.

Цілер тут дом рамёствай, дзе можна набыць традыцыйную кераміку, вырабы з саломкі.

Палац Тызэнгаўза (1788 г.—I—я палова XIX ст.)

Касцёл Св. Антонія Падуанслага (1898—1904 гадоў.)

І пад канец — заезд на стравусіную ферму, дзе

у адкрытых вальерах пасвяціца стравусы, бе-

гакоць рознакаляровыя трусы і нават жыве гор-

ны кæзэл Боец. Побач — кавярня, дзе можна

набыць экзальгічна чыстыя сырэ, масла, страву—

сінія яйкі і мяса.

Кошт туру — 35000

«Альтус Плюс» г. Менск, вул. Кастрычні-

цкая 5-320 (к/з «Менсько»)

т. 222 46 51, GSM 762 72 33

www.vandrouka.com

Наша Ніва

незалежная газэта

заснаваная ў 1906, адноўлена ў 1991 г.
галоўныя рэдакцёры «Нашай Нівы»:
З Вольскі (1906), А. Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А. Луцкевіч,

У Знамироўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Настя Бакшанская

галоўны рэдактар Андрэй Дынко

фотарэдактар Ацяк Ліўя

нам. галоўныя рэдактары Андрэй Скурко

мастакі рэдактар Сяргей Харэўскі

выдаець і заснавальнік Фонд выдання газеты «Наша Ніва»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСА:

220050, Менск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29.

E-mail: nn@promedia.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Спэціялка на «Нашу Ніву» аўзывакава. 12 палос фармату А2, 6 друк, арт. Друкарня РУП «Віддзелавец «беларускі Дон друку». Менск, пр. Ф. Скарыны, 79. Радзіцца не насе адказніцы за замест рагільных аўбесктаў. Кошт свабоды. Пасведчанне аб регистрацыі прадпрыемства выданыя №581 ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзеное Міністэрствам інфармаціі Рэспублікі Беларусь. Юрдычны адрас: Менск, вул. Калектарная, 20а, п. 2а. Р/р 3015212000012 у МГД ААТ «белівестбэнк», Менск, код 764.

Наклад 3362. Газэта выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісаны у друк 20.00.12.10.2005.

Замова № 5870.

Рэдакцыйны адрас: Менск, Калектарная, 20а/2